

Ezequiel ayvu oĩa

Ezequiel ayvu oĩa

Profeta Ezequiel ma Babilônia tetã py ae hekoia, ha'e py escravo-rã Israel kuery mboae reve heraa rire. Israel kuery ha'e javi pe ayvu omombe'u raka'e, Babilônia py ikuai va'e pe, Jerusalém pygua kuery pe guive. Nhanderuete mba'emo oexa uka reve oayvu ombou raka'e Ezequiel pe. Ha'e gui Ezequiel ju mba'emo ojapoa py oikuua uka guetarã kuery pe, oayvu py anho e'ŷ.

Nhanderuete rexakãa re ijayvu. “Ha'e gui oky jave arai re karugua ojekuua va'e rexakãa rami ae avi hexakã jekuua ijyvýry rupi. Ha'e va'e ma Senhor rexakãa ae aexa. Ha'e nunga aexa vy xerenapy'ã re aĩ, yvy re xerova amovaẽ reve. Ha'e vy ma aendu ijayvua” (1.28).

Ijayvu avi nhanderekoo vaia káuxa omano va'ekue rami jaiko tei Nhanderuete op'o'akaa rupi nhanemoingove ju aguã re. “Ha'e gui xere Senhor opo omoi vy xereraa Onhe'ê rupi. Ha'e vy xemoi petei yyuyuga ikâgue anho ikuiaia mbyte py. ... Aipoe'ive ju xevy: ‘Ndeayvu na kova'e ikâgue ikuai va'e pe, ha'e vy aipo're: ‘Ikâgue ymague, pendu ke Senhor ayvu.’ ... Ha'e ramo ijayvuague rami ae xeayvu. Xeayvu teri reve hevovo rei nhendu va'e aendu, petei-tei kâgue joe onhembotam-bota vy oparâgue rei. Ha'e rami vy petei-tei kâgue onhemboje'apa joe. Ha'e ramo ama'ê rã ikâgue hajy ha'e ho'opa ma. Ipire voi ojekuua, ha'e rã inhe'erã ma noi teri. Ha'e gui Senhor aipoe'i xevy: ‘Ava ra'y, Nhe'ê pe ju ndeayvu. Ndeayvu vy aipo're ixupe: ‘Po rami Senhor Nhanderuete ijayvu: Ndee Nhe'ê, eju irundy henda yvytu oipejua katy gui. Ha'e vy ke eipeju kova'e omanogue áry rupi, okuave ju aguã rami’, ‘re. Ha'e ramo ijayvuague rami xeayvu ramo ikâgue ikuai va'e re ou Nhe'ê. Ha'e ramo oikovepa jevy vy opu'âmba ju joguerokuapy, xondaro kuery rami mbovy rei e'ŷ ikuai’” (37.1, 4, 7-10).

Irundy temimoingo kuery oexaague

1 ¹Trinta ma'etý re, irundy jaxyha'e petei nhiruĩ araa py xee aiko Quebar yakã yvýry rupi, xeretarã kuery escravo-rã ogueraapa pyre mbyte.^a Ha'e va'e jave py ma yva ojepa'rã aexa mba'emo Nhanderuetea oexa uka rã.

^a 1.1 Ha'e jave py ma profeta Ezequiel Babilônia yvy re oiko, heta va'e kuery ogueraapaa ague py.

²Ha'e va'e jave py peteī nhiruī ma'et̄y ma ojapo huvixa Joaquim escravos rā ogueraa ague. Ha'e gui ha'e va'e jaxy re peteī nhiruī araa py ae
³SENHOR ombou oayvu xee Buzi ra'y Ezequiel aiko va'e pe. Sacerdote aiko caldeu kuery vyvýr rupi. Ha'e py ae xere SENHOR opo omoī rā aendu.

⁴Ha'e gui ma ama'ē rā kuaray ijapu'a'ia katy gui ou oiny peteī arai tuvixa va'e, tata rami joa py e'ŷ-e'ŷ hexakā va'e. Arai yvýr rupi hendy va'e ojekuaa avi. Ha'e va'e mbyte py ma peteī aexa overa va'e rykukue ramigua, tata mbyte gui ojekuaa oiny.

⁵Arai mbyte gui oẽ avi irundy temimoingo kuery. Ha'e va'e kuery jaexa rā ava ramigua meme.

⁶Peteī-teī re ma irundy kuerei hova oĩ, ipopo ma irundy-rundy avi.

⁷Hetyma ma hi'yvi va'e meme. Ha'e rā ipy ma vaka ra'y py rami ojekuaa, overa va'e omoexakā mbyre rami hendy guive.

⁸Ipepo guy rupi ma avakue po ramigua oĩ, irundy henda jovaive rupi. Irundyve temimoingo ma irundy-rundy ngova ha'e opepo oguereko.

⁹Ha'e kuery ma ovaē okuapy joe, amboae katy ova-ova e'ŷ re oguata guive. Peteī-teī ma guenonde katy anho oguata oje'oivy.

¹⁰Ha'e kuery rova ma avakue rova rami. Oiporu kuaa re ma guary rami hova. Ijaxua re ma vaka rova. Irundyve peteī-teī oguereko avi taguato guaxu rova.^b

¹¹Ha'e rami ae hova ojekuaa. Ipepo ma mokō-mokoī oupi 'rā o'áry rupi, temimoingo kuery mboae pepo re omovaē reve. Ha'e rā opepo mboae mokoī py ma ojao'i imoiny guete.

¹²Ha'e kuery peteī-teī guenonde rami anho 'rā oguata oje'oivy. Mamo rā rei Nhe'ē ooa katy ha'e kuery voi oje'oi avi. Amboae katy ova-ova e'ŷ re oguata oje'oivy.

¹³Temimoingo kuery jaexa rā tapyī hexakā va'e rami hendy, tataendy rami guive. Ha'e kuery mbyte rupi ma tata rendy vuku oaxa-axa. Ha'e kuery gui oẽ avi overa va'e.

¹⁴Temimoingo kuery oguata vy overa va'e rami avi ojevy-jevy ha'ekue'ŷ-kue'ŷ katy.

Irundy iruéra oexaague

¹⁵Ha'e gui temimoingo kuery aexa rā peteī-teī yvýr oĩ avi peteī ruéra vyvýr rupi oo va'e.^c

¹⁶Iruéra ikuai va'e jaexa rā itaendy berilo rami hexakā va'e. Irundyve ma joo rami ae ojekuaa. Peteī-teī ruéra jaexa rā amboae ruéra mbyte rupi joaxa oiny.

¹⁷Ha'e va'e ma ooa katy rei 'rā oo. Amboae katy ova-ova e'ŷ re oguata ovv.

¹⁸ Inhapyī va'e ma yvate ete nhomongyje aguā rami. Peteī-teī ruéra apyī re ma texa anho tynyē ha'e javi rupi.

¹⁹ Temimoingo kuery oguata oje'oivy reve iruéra ijvvýry ikuai va'e oo avi 'rā. Ha'e kuery ojeupi ramo iruéra voi ojeupi avi 'rā hexeve.

²⁰ Nhe'ē ooa katy rei tema ha'e kuery oo avi 'rā, Nhe'ē oguerekaoa rupi.

Ha'e kuery reve iruéra ikuai va'e oo avi 'rā, mba'eta iruéra ikuai va'e re ae temimoingo kuery nhe'ē oī.

²¹ Ha'e kuery oguata oje'oivy ramo iruéra ikuai va'e voi oo avi 'rā. Ha'e kuery opyta ramo iruéra voi opyta avi 'rā. Yvy gui ha'e kuery opu'ā oje'oivy ramo ha'e kuery reve opu'ā avi 'rā iruéra ha'e javi, mba'eta iruéra ikuai va'e re ae oī temimoingo kuery nhe'ē.

²² Temimoingo kuery akā áry rupi ma peteī ijao'ia oī itaendy guigua rami nhomongyjea. Ha'e kuery akā áry rupi ojekuaa oiny.

²³ Ijao'ia guýry rupi ae ha'e kuery opepo oupi imoiny, peteī-teī joa katy. Peteī-teī ma mokoī opepo ju oguerekovaive rupi ojeao'i aguā.

²⁴ Ha'e kuery oguata oje'oivy ramo aendu ipepo revovo reia yy revovo rami, Ipo'akapa va'e onhendua rami avi. Hevovo aendu rā xondaro kuery pyambu rami onhendu. Ha'e gui ha'e kuery opyta vy opepo voi omboguejypa ju avi 'rā.

²⁵ Ha'e gui ma ha'e kuery akā áry rupi ijao'ia oī va'e áry gui aendu peteī ayvu. Ha'e ramo ha'e kuery optyapa okuapy, opepo guive omboguejypa.

Nhanderuete rexakāa oexaague

²⁶ Ha'e gui ha'e kuery akā áry rupi ijao'ia oī va'e áry aexa peteī tenda huvixa openaaty ramigua, itaendy safira guigua rami. Ha'e va'e tenda áry ma peteī oguapy jekuaa oiny ava ramigua.

²⁷ Ha'e va'e aexa rā iku'a guive yvate katykue ma itaendy rami ojekuaa oiny, ha'e ijvvýry rupi ma tata rami avi hexakā. Ha'e gui rā iku'a guive yvy katykue ma tata ete rami ojekuaa. Ijvvýry ha'e javi rupi tata rami hexakāmba.

²⁸ Ha'e gui oky jave arai re karugua ojekuaa va'e rexakāa rami ae avi hexakā jekuaa ijvvýry rupi. Ha'e va'e ma SENHOR rexakāa ae aexa. Ha'e nunga aexa vy xerenapyā re aī, yvy re xerova amovaē reve. Ha'e vy ma aendu ijayvua.

Ezequiel reve ijayvuague

2 ¹Ijayvu va'e ma aipoe'i xevy:

— Ava ra'y, epu'ā ke he'amy, ha'e ramo xeayvu 'rā ndereve — he'i.

² Ha'e ramo xereve ijayvu jave xere Nhe'ē oī vy xemopu'ā imo'amy. Ha'e rami vy aendu xevy ijayvu rā.

³ Ha'e ramo aipoe'i xevy:

— Ava ra'y, xee romondouka 'rā Israel kuery pe. Ha'e kuery ma peteī regua xerovai opu'ā okuapy va'e. Nguu kuery rami avi anhetē rupi e'ŷ ikuai xerovai, aŷ peve.

⁴Mba'eta ta'y kuery voi inhakā ratā okuapy, ipy'a ratā guive. Ha'e kuery pe ae xee romondouka ta. Ha'e vy ha'e kuery pe "Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu" 're 'rā.

⁵Ha'e ramo ha'e kuery xere opu'ā va'ety ikuai va'e oikuaa 'rā okuapy ha'e kuery mbyte rupi profeta oikoa, oendu pota, e'ŷ vy noendu potai tei.

⁶Ha'e rā ndee ava ra'y, ekyje eme. Ekyje eme guive ha'e kuery ndere ijayvua gui, ha'e nunga juu ha'e juu rakuaendy rami ndekutu tei, mba'eta japeuxa ramigua mbyte rupi reiko 'rā. Ekyje eme ndere ha'e kuery ijayvua gui, enhemondyi eme guive ha'e kuery rova gui, mba'eta xere opu'ā va'ety ae ikuai.

⁷Ha'e rā ndee ma ha'e kuery pe remombe'u 'rā xeayvu, oenduxe, e'ŷ vy noenduxei tei, mba'eta xere opu'ā rei va'ety ae ikuai.

Kuaxia para onhemama va'e oexaague

⁸— Ndee ava ra'y, endu ke ndereve xeayvu rā. Epu'ā rei eme xerovai opu'ā rei va'ety kuery rami e'ŷ. Eipe'a ke ndejuru, ha'e vy he'u ame'ē ta va'e — he'i.

⁹Ha'e ramo ama'ē rā ha'e py peteī po xea katy okuave'ē jekuua va'e. Ha'e va'e py oī peteī kuaxia para onhemama va'e.

¹⁰Ha'e va'e ma xerenonde rupi oipyo inony rā hi'áry ha'e iguy rupi ipara oiny ra'e. Ha'e va'e re ipara oiny ojae'oa aguā, ipy'a vaia ha'e nda'evei va'e oiko va'erā regua.

3 ¹Ha'e gui aipoe'ive ju xevy:

— Ava ra'y, he'u rejou va'e. He'u ke kova'e kuaxia para. Ha'e gui ma tereo Israel kuery pe ndeayvu — he'i.

²Ha'e ramo xejuru aipe'a ramo xevy pe ome'ē kuaxia para ha'u aguā.

³Ha'e vy aipoe'i xevy:

— Ava ra'y, emokō nderyepy katy peve guarā. Emonyē ete nderye kova'e kuaxia para ndevy ame'ē va'e — he'i. Ha'e ramo xee ha'u ramo xejuru py ei rami he'ē va'e aendu.^d

Profeta-rā Ezequiel omoīague

⁴Ha'e gui aipoe'ive ju:

— Ava ra'y, tereo aŷ Israel kuery ikuaiia py, ndeayvu ha'e kuery pe xeayvu rupi.

⁵Mba'eta amboae rami rei ijayvu va'e kuery pe e'ŷ xee romondouka, ha'e rā Israel kuery pe ae.

⁶Heta regua pe e'ŷ guive romondouka, amboae rami ijayvu va'e nerendu kuaai aguā katy e'ŷ. Ha'e va'e kuery regua pe xee romondouka va'e rire ma anhetē ojapyxaka 'rāgue okuapy ndeayvua re.

^d 3.1-3 Apocalipse 10.9-10

7 Ha'e rā Israel kuery ma ndojapyxakai 'rā, xeayvu re eteve voi
ndojapyxakaxeí va'e vy. Mba'eta Israel kuery ma inhakā ratā ha'e opy'a py
okuaa axy va'e meme.

8 Ha'e nunga rupi nderova ajapo 'rā hatā aguā rami ha'e kuery rova rami
avi, ha'e kuery akā ratāa rami ae avi 'rā rojapo ha'e kuery rovai neakā
ratā aguā rami.

9 Diamante rami hatā va'e ajapo 'rā nderova, itaendy gui hatāve va'e. Ha'e
ramo ekyje eme ha'e kuery gui, neī enhemondyi eme guive ha'e kuery
ngova re oexa uka va'e gui, mba'eta xere opu'ā rei va'ety ae ikuai — he'i.

10 Ha'e gui aipoe'ive ju xevy:

— Ava ra'y, endu ke ndeapyxa py ndevy pe xeayvu ha'e javi, emoī
porāmba guive ndeyp'a re.

11 Ha'e gui ma tereo, neretarā kuery escravo-rā ogueraa pyre ikuiaia py.
Ha'e kuery oenduxe, e'ŷ vy noenduxei teī ndeayvu tema ha'e kuery pe.
Ha'e vy "Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu", 're 'rā — he'i xevy.

12 Ha'e gui ma Nhe'ē xereupi heravy. Ha'e ramo xerakykue katy gui
aendu peteī hyapu rei va'e. Ha'e va'e ma oīa gui onhendu vy aipoe'i:

— Ta'ima'endu'a porāa SENHOR rexakāa re — he'i.

13 Aendu avi temimoingo kuery opepo jopepo re ombota-mbota rā, iruéra
ha'e kuery reve ikuai va'e revovo guive. Aendu avi hyapu ratāve va'e.

14 Ha'e rami py Nhe'ē xereupi heravy. Xenhe'ē py nda'evei etea aendu reve
aa ainy. Ha'e rami teī xere SENHOR opo imbaraete va'e omoī xejokoarā.

15 Ha'e ramo Tel-Abibe tetā katy aa, Quebar yakā yvýry xeretarā kuery
escravo-rā ogueraa pyre ikuiaia py. Ha'e vy ha'e kuery ikuiaia py ju aī. Ha'e
kuery mbyte py sete ára re aguapy ainy nda'evei etea aendu reve.

Tetā rarōa rami Israel kuery pe ijayvu aguā omoīague

16 Ha'e gui sete araa py ma xevy pe SENHOR ombou oayvu. Ha'e vy
aipoe'i:

17 — Ava ra'y, xee ma tetā rarōa rami romoī Israel kuery pe ayvu
remombe'u aguā. Ha'e rami rā xejuru gui ayvu rendu va'e remombe'u rā
ha'e kuery pe xerekovia.

18 Ha'e gui ma xapy'a rei heko vai va'e kuery pe "Pemano 'rā" ha'e teī
ndee ju ha'e kuery pe neremombe'ui ramo tape vai gui ojep'e'a vy oo jepe
aguā, ha'e rami ri ramo heko vai va'e omano 'rā gueko vaia py, teī ndee
rombopaga avi 'rā huguy ndepr re oī va'e káuxa.

19 Ha'e rā xapy'a rei heko vai va'e kuery pe ha'e rami ndeayvu teī ha'e
kuery ndojeko rerovai 'rā teko vai rupi ikuiaia gui. Ha'e ramo ha'e kuery
omano 'rā gueko vaia py ae, ha'e rā ndee ma reo jepe 'rā.

20 Ha'e gui xapy'a rei heko porā va'ekue ma heko porāague gui ojep'e'a
'rā ha'eve'ŷ va'e ojapo vy. Ha'e gui ha'e kuery renonde py xee amoī 'rā
onhepyxanga aguā, ha'e ramo omano 'rā. Ndee nandeayvui ramo ha'e

kuery omano 'rā gueko vaia py, ha'e na'ima'endu'aavei 'rā teko porā rupi oikoague re. Ha'e rami teī ndee rombopaga avi 'rā huguy ndepo re oī va'e káuxa.

²¹Ha'e rami teī heko porā va'e pe ojejavy e'ŷ aguā re ndee ndeayvu ramo ndojejavyi vy anhetē oikove 'rā ha'e rami ndeayvu rire. Ndee voi reo jepe 'rā — he'i.

²²Ha'e gui xere SENHOR opo omoī vy aipoe'i xevy:
— Epu'ā ke, tereo yvyugua katy, ha'e py ma ndereve xeayvu aguā — he'i.

²³Ha'e ramove apu'ā vy yvyugua katy aa. Ha'e py ama'ē rā SENHOR rexakāa oī ra'e, Quebar yakā yvýry hexakāa aexaague rami. Ha'e vy xerenapy'ā re aī xerova yvy re amovaē reve.

²⁴Ha'e ramo xere Nhe'ē oī vy xemopu'ā imo'amy. Ha'e rami vy xevy ijayvu vy aipoe'i:

— Tereo ndero katy, ha'e enhemboty ha'e py.

²⁵Mba'eta ava ra'y, ma'ē. Ha'e kuery ma ndea py ixā ogueru vy ndejokua 'rā imoiny, ha'e kuery mbyte katy reo ve'ŷ aguā.

²⁶Ha'e gui xee ajapo 'rā neapekū ndejuru re ojapa aguā rami, ha'e kuery pe ndeayvu e'ŷ aguā. Ha'e ramo ijayvu e'ŷ va'e 'rā reiko remonheangu ve'ŷ ranhe aguā, mba'eta xere opu'ā rei va'ety ae ikuai.

²⁷Ha'e rami teī ndereve xeayvu jevy vy aipe'a ju 'rā ndejuru ndeayvu aguā. Ha'e ramo ha'e kuery pe "Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu", 're 'rā. Ha'e ramo oenduxe va'e toendu, ha'e rā noenduxei va'e ma tove toendu eme, mba'eta xere opu'ā rei va'ety ae ikuai.

Jerusalém tetā jokoarā ramigua oexaague

4 ¹— Ha'e gui aŷ ndee ava ra'y, eru peteī yvy jykue, enhono imoiny nerendone'i py, ha'e vy ha'e va'e re embopara Jerusalém tetā ra'angaarā.

²Ha'e va'e rovai emoī ijokoarā ra'angaa jovaive rupi, ejapo oo imbaraete va'e ra'angaarā, tetā kora re emopu'ā yvy ivā va'erā, jova-jovaive re ejapo xondaro kuery nhoarō aguā, ha'e ijyvýry rupi emoī tetā kora reityarā.

³Eru avi peteī oja ferro guigua, ha'e vy ndee ha'e tetā oīa mbyte py emopu'ā imo'amy oja ferro guigua kora rami. Ha'e vy ema'ē einy tetā katy. Ha'e rami 'rā optya tetā ojokopy rami, ijokoarā remoī ramo. Ha'e va'e ma Israel kuery oikuua aguā 'rā oī.

⁴— Ha'e gui ma enheno ejupy reiporu kuua e'ŷa re, ndejee remoī aguā Israel kuery reko vaia. Renheno rejupya ára ha'e javi re ndere oī 'rā heko vaia.

⁵Mba'eta ndee romoī 'rā ha'e kuery reko vaia ma'etŷa kuua ukaarā, peteī-teī ára renhenoa ma peteī ma'etŷ ovare aguā, ha'e javi vy trezentos e noventa ára peve. Ha'e rami rā ndejee meme 'rā rerekó Israel kuery ojejavyague.

6 Ha'e va'e ára opa ma rire reiporu kuaa regua re ju 'rã renheno rejupy, Judá kuery ojejavyague ju ndejee rerekó aguã.

7 Ha'e rami vy quarenta ára re ju ajapo 'rã renheno aguã rami, peteĩ-teĩ ára peteĩ ma'etý ovare aguã. Ha'e ramo Jerusalém tetã ojokoa katy rema'ẽ reiny 'rã ndejyva pire rei reve. Ha'e rami vy 'rã ndeayvu ete ha'e kuery rovai.

8 Aÿ rojokua uka 'rã ixã py, hovai katy neĩ kylvõ katy rema'ẽ e'ý aguã, tetã ojokoa aguã ára opa e'ýa ja.

9 — Eru avi trigo ha'e cevada, kumanda ha'e kumanda pe'i. Emoï peteĩ oja py mbojaperã, trezentos e noventa ára re ndeyke re renheno peve re'u rejupy aguã.

10 Opeja pyre anho 'rã re'u, duzentos e quarenta gramas 'rã ko'ẽ nhavõ. Ha'eve jave-jave 'rã re'u.

11 Ha'e gui yy voi oa'ã mbyre meme 'rã rey'u, peteĩ karo'i ha'eve jave-jave 'rã rey'u.

12 Re'u va'e ma mbojape cevada guigua rami 'rã. Rexy 'rã avakue repoxi pirukue áry, heta va'e kuery oexaa py.

13 MBA'ETA ha'e rami ae 'rã Israel kuery ho'u okuapy tembi'u ha'eve'ý va'e, pavẽ regua ikuiaia rupi aipe'a ukaague py — he'i SENHOR.

14 Ha'e ramo xee aipoa'e:

— Kore SENHOR Xeruete! Ma'ẽ, xekunumi guive aÿ peve xee nanhemongy'ai ae va'eri, mba'eta ha'u va'e'ý teri mymba omano rive va'ekue neĩ ka'aguy rupigua omondoropa pyre, xo'o nda'evei va'e xejurú py amoï e'ý aguã — ha'e.^e

15 Ha'e ramo aipoe'i xevy:

— Ha'e ramo avakue repoxi 'rãgue py ha'eve 'rã vaka repoxi áry mbojape rembojy aguã — he'i.

16 Aipoe'ive ju xevy:

— Ava ra'y, mba'eta ma'ẽ, Jerusalém tetã py ajapo 'rã tembi'urã ojoua ve'ý aguã rami. Ha'e kuery ho'u 'rã tembi'u opeja pyre nda'evei rei etea oendu reve, ha'e yy oa'ã mbyre oy'u 'rã okuapy ndaekorâveia reve.

17 Ha'e kuery pe tembi'u ha'e yy oata ramo joexa vy rive onhemondyipa 'rã, gueko vai reia py opa jogueravy vy.

5 1 — Ha'e gui ava ra'y, eru peteĩ kyxe haimbe porã va'e nerendyva ayaarã. Ha'e vy enhopimba neakã ha'e nerendyva ha'e javi rupi. Eru avi mba'emo opejaa nde'ague repeja aguã. Repejaa rupi emboja'o mboapy henda py.

^e 4.12-14 Ezequiel ma avakue repoxi pirukue áry mbojape oexy aguã re SENHOR ijayvu, mba'eta tetã ojokoa jave heta va'e kuery ndojoui 'rã xakãrã. Ha'e ramo Ezequiel ndojou porãi, mba'eta ha'e nunga áry oexy pyre nda'evei sacerdote kuery ho'u aguã, onhemongy'a e'ý aguã.

²Peteī henda py oī va'e ma reapy 'rā tetā mbyte py, ojokoa aguā ára opa ma rire. Ha'e rā amboae henda py nde'ague oī va'e ma reikutu 'rā kyxē py tetā yvýry. Ha'e rā amboae ju ma yvytu ombovevea rupi 'rā remoāimba imondovy. Ha'e va'e kuery rakykue rupi aekyi uka 'rā kyxē.

³Ha'e gui mboapya regua amongue ete'i ma rejokua 'rā ndeo apy'i re.

⁴Ha'e va'e regua gui ae ju remombo 'rā tata py okai aguā. Ha'e va'e gui ma tata oẽ 'rā Israel kuery ha'e javi rovai.

Mba'e re pa Jerusalém tetā SENHOR ojoko uka 'rāa re ijayvuague

⁵Ha'e gui SENHOR Nhanderuete po rami ijayvu:

— Jerusalém tetā upe py oī va'e ramigua ma yvy regua mbyte py amoī va'ekue, ha'e ijyvýry rupi ikuai va'e yvy mbyte.

⁶Ha'e rami teī ha'e kuery xee aipota va'e rovai opuā vy yvy regua kuery gui voi ojapo vaive tema okuapy, ha'e oyvýry rupi ikuai va'e gui omboykepave xeayvu aeja va'ekue. Hexaraipa okuapy xee aipotaa gui, xeayvu rupi nda'ikuai guive.

⁷Ha'e nunga rupi po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Peē kuery ma amboae regua pendeyvýry rupi ikuai va'e gui pepu'āve xerovai, ndapejapoxei guive xee aipotaa rami, neī amboae kuery pendeyvýry rupi ikuai va'e reko ndapeupityi.

⁸Ha'e nunga rupi xee, xee ae ju 'rā aiko nderovai guarā — he'i SENHOR Nhanderuete. — Ha'e rami vy penembyte py rombopaga 'rā yvy regua kuery oexaa py.

⁹Ojeguarupy pejapoaa ha'e javi káuxa penembyte py ajapo 'rā peteīgueve ajapo e'ŷ teri va'e, ha'e neī ndajapovei 'rā va'e.

¹⁰Ha'e rami rā penembyte py tuu kuery ho'u 'rā okuapy gua'y kuery ae, ha'e ta'y kuery ho'u 'rā nguu kuery ae. Penembyte py rombopaga 'rā, ha'e gui pendereguia hembyre va'ekue ma amoāimba 'rā imondovy yvytu ha'e javi rupi.

¹¹Ha'e nunga rupi anhetē ete xee SENHOR Penderuete xee ae rekove rupi aura vy aipoa'e: Xevyguia oo iky'a e'ŷ va'e pemongy'apa rei rire mba'emo vai pejapo ha'e ojeguarupy pembojeroviaa py, ha'e ramo xee nama'ēvei 'rā pendere romboaxya rupi, ndorogueraa jepeí 'rā guive.

¹²Ha'e ramo pende kuery regua peteī henda py pemano 'rā mba'eaxy vaikue gui, ha'e penembyte py pekanhymba 'rā karuai gui. Ha'e rā amboae henda py ma pendeyvýry rupi pe'a 'rā pekuapy kyxē gui. Ha'e gui amboae henda py ju romoāimba 'rā yvytu ha'e javi rupi, ha'e vy penderakykue rupi aekyi uka 'rā kyxē.

¹³— Ha'e rami vy 'rāe xepoxyaa oaxa. Ha'e kuery re xepoxyaa amboupa ma rire "Ha'eve ma" ha'e 'rā apytu'u vy. Ha'e ramo oikuaapa 'rā xekyre'ŷa rupi xeayvuague, ha'e kuery áry ambou ramo.

¹⁴Mba'eta ombovaipa pyre rami romoī 'rā yvy regua pendea katy'i rupigua kuery pendejojai aguā, oaxa va'e kuery ha'e javi oexaa py.

15 Ha'e rami rā pepyta 'rā ombojaru rei ha'e ojojai pyrā, yvy regua kuery pendea katy'i ikuuai va'e oikuua vy onhemondyipa aguā, mba'eta rombopaga 'rā xepoxya ha'e rojou vaia rupi, opa marā romoingo axya py, po rami xee SENHOR ae xeayvu rire.

16 Ha'e kuery rovai ma hu'y rami ambou 'rā karuai. Hu'y nhomombaaraã ambou 'rā penemomba aguā. Ha'e rami vy karuai amoïve ju 'rā peẽ kuery re, peẽ kuery gui mbojape pe'u 'rā va'ekue aipe'apa vy.

17 Peẽ kuery re ambou 'rā karuai ha'e mymba nharō penderajy kuery mokanhymbaaraã. Pendere ou 'rā mba'eaxy vaikue ha'e tuguy moëarā. Kyxe reveguia voi ambou 'rā pendere. Xee SENHOR ae xeayvu.

Israel kuery mba'emo ra'angaa re rive ojerovia okuapya re ijayvuague

6 1 Ha'e gui ma xevy pe SENHOR ombou ju oayvu. Ha'e vy aipoe'i:
2 — Ava ra'y, ema'ē Israel regua yvyty ikuaria katy, ha'e kuery re ndeayvu aguā. Ha'e vy aipo're:

3 Israel regua yvyty pendekuai va'e, pendu ke SENHOR Nhanderuete ayvu. Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu yvyty, yvy'ā, yakā ha'e yvyugua ikuai va'e pe:^f Aŷ xee, xee ae ambou 'rā kyxe peẽ kuery re, pende'āry ta'angaa ombojeroviaaty ikuai va'e mbovaipaaraã.

4 Ha'e ramo pende altar ombovaipaa 'rā, ha'e altar heakuā porā va'e rapyaty ikuai va'e voi omopēmbaa 'rā. Kyxe py ajuka uka va'ekue aejapa 'rā imbokuapy ta'angaa ombojeroviaague renonde rupi ae.

5 Ta'angaa ikuai va'e renonde rupi aeja 'rā Israel kuery retekue, ha'e rā ikāgue ma amoaimba 'rā altar ombojeroviaague renonde rupi.

6 Ha'e gui tekoia ha'e tetā pendekuaiague ha'e javi rupi omombaa 'rā, ta'angaa pembojeroviaague ombovaipaa 'rā, altar pembojeroviaague ha'e javi oitya ha'e ombovaipaa aguā, ha'e ta'angaa voi omopēmbaa ha'e omombaa aguā. Altar heakuā porā va'e peapyaty voi oipe'apaa 'rā, penerembiapokue ha'e javi ombovaipaa 'rā.

7 Ha'e gui penembyte rupi kyxe py ojuka pyre ho'apa 'rā, xee ae SENHOR aikoa peikuua aguā.

8 — Ha'e rami avi aeja 'rā hembyrekue'i, mba'eta peẽ kuery regua amongue ete'i 'rā oo jepe kyxe gui yvy regua kuery ikuaria rupi, ha'e kuery yvy rupi romoai jave.

9 Ha'e gui amboae kuery yvy rupi escravo-rā ogueraa ague py oo jepe va'ekue ima'endu'a ju 'rā xere. Mba'eta xee ma nda'evei ete aiko opa marā pendep'yaa rupi xegui pejep'e ramo, ha'e penderexa ta'angaa anho rive oexaxe rā xegui pejep'e ramo. Ha'e gui ma ha'e kuery ojeguaru 'rā ojegui ae, opa marā ikuaria rupi nda'evei ete va'e ojapoague re.

^f 6.3 Israel regua yvyty, yvy'ā, yakā ha'e yvyugua ikuai va'e pe Nhanderuete ijayvu mba'eta ha'e va'e rupi ma ikuai mba'emo ra'angaa mbojeroviaaty.

10 Ha'e rami vy ma ha'e kuery oikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa, mba'eta ha'e kuery re mba'emo vai ambou aguā re ndaxeayvu rivei.

11 Po rami SENHOR Nhanderuete aipoe'i xevy:

— Ejepopete ke, embota-mbota ndepty, ha'e vy aipo're: "Nda'evei teve, mba'eta Israel kuery opa marā ojeguarupy ojapoague re ho'apa 'rā kyxe py, karuai ha'e mba'eaxy vaikue gui", 're.

12 Mba'eta mombyry rupi ikuai va'e omano 'rā mba'eaxy vaikue gui, ha'e rā ha'e'i rupigua ma kyxe py 'rā omano. Ha'e gui amongue hembyrekue maojokoa rā omano 'rā karuai gui. Ha'e rami vy 'rāe ha'e kuery pe xepoxyague oaxa.

13 Ha'e ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa, peē kuery regua ta'angaa mbyte rupi kyxe py ojuka pyre ikuai ramo, ha'e altar ikuai va'e yvýry rupi, yvý'ā ha'e yvyty apyte ikuai va'e ha'e javi rupi, ha'e yvyra hogue ana ha'e yvyra porāgueve ikuai va'e guy rupi, mba'eta ha'e rupi ae opa marāgua ta'angaa pe heakuā porā va'e peme'ēaty ikuai.

14 Ha'e nunga áry rupi xepo amoī vy ambovaipa 'rā yvy tekao e'ŷa guive Ribla peve, tekao ikuaiague ha'e javi rupi nda'ikuaiavei aguā. Ha'e ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa.

"Opa ta ma! Opa ta ma!" he'iague

7 **1** Teīgue ju SENHOR oayvu ombou xevy. Ha'e vy aipoe'i:

2 — Ava ra'y, po rami SENHOR Penderuete ijayvu Israel kuery yvy re: Opa ta ma! Irundy henda rupi ha'e ijyvy apy rupi ikuiaia peve 'rā ou opa aguā.

3 Ha'e rami vy aŷ ma ou ma pepa aguā ára. Mba'eta pendere ambou 'rā xepoxy, rombopaga 'rā pendekuaiague re, pendere ambou 'rā ojeguarupy rupi pendekuaiague rekovia.

4 Mba'eta pendere nama'ēvei 'rā rogueraa jepea rupi neī romboaxya rupi. Ha'e rami 'rāgue py pendere ambou 'rā pendekuaiague rekovia, ha'e ojeguarupy rupi pendekuaiague ojekuaapa 'rā penembyte. Ha'e ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa.

5 Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Ma'ē, mba'emo vai ou-ouve tema 'rā.

6 Ovaē ta ma opa aguā, ou ma oiny, opu'ā ma penderovai.

7 Yvy regua kuery, ou ma pekanhy aguā. Ovaē ma ára, yvyty ikuai va'e áry rupi vy'aa 'rāgue py ovaē ma opa marā ipy'aa aguā.

8 Aŷ pende'áry anhoē ta xepoxy, roguereko 'rā xepoxya rupi. Aikuua pota 'rā pendekuaiague re, ha'e pende'áry ambou 'rā ojeguarupy rupi pendekuaiague rekovia ha'e javi.

9 Ha'e rami vy pendere nama'ēvei 'rā rogueraa jepea rupi, neī romboaxya rupi. Pendekuaiague re ae 'rā rombopaga. Ha'e ramo ojeguarupy rupi pendekuaiague ojekuaapa 'rā penembyte. Ha'e ramo peikuaa 'rā xee SENHOR ae ajapoague.

10 — Ma'lẽ, ára ovaẽ ma ouvy. Ojekuua ma rombopagapa aguã, mba'eta vyvra rovi'i ipotypa ma, onhemboyvate reia voi hokypa ma.

11 Jojukaa kuery opuã ma vyvra rovi'i nhombojexavaiarã. Ha'e ramo mba'eve noïvei ma ha'e kuery peguare, imba'e rei-reikue, ha'e kuery re ima'endu'aague, neï oguerovy'aa ague ma voi.

12 Mba'eta hi'ára ou ma oiny, ovaẽ ae ma. Ha'e nunga rupi mba'emo joguua tovy'a eme, ha'e rã mba'emo vendea ma ta'iporiau eme. Mba'eta ha'e kuery ha'e javi re ou poxya hendy va'e.

13 Mba'eta yvy vendeara ma ndojevyvei ma'rã ovende va'ekue oiporu ju aguã, oikove'i teï ae ma. Mba'eta ndoiko e'yi'rã heta va'e kuery regua ayvu omombe'u pyre. Ha'e ramo avave rei ndoiko pukuvei 'rã gueko vaia py onhemombaraeeta rupi.

14 — Omonhe'ëa ma mimby guaxu, oguereko katupaa ma teï joe opuã aguã katy ndooai 'rã, mba'eta ha'e kuery ha'e javi re ou xepoxya hendy va'e.

15 Oka rupi ma kyxe rewegua ikuai, ha'e rã opy ma mba'eaxy vaikue ha'e karuai oï. Mba'ety rupi oiko va'ekue ojukaa 'rã kyxe py, ha'e rã tetã pygua kuery ma karuai ha'e mba'eaxy vaikue gui 'rã opa.

16 Xapy'a rei ha'e kuery regua amongue ojava vy oo jepe 'rã. Ha'e rami vy yvyty áry rupi 'rã ikuai, yvyugua rupigua apykaxu rami peteï-teï ipoaë rei 'rã ojejavyague gui.

17 Pavẽ po ma ikangypa 'rã, ha'e pavẽ renapy'ã ma yy rami meme 'rã ikangy.

18 Ajukue voxá guigua py onhemonde 'rã okuapy tekorã ve'ý anho oendu vy. Ha'e javi rova re ojekuua 'rã oxia, oakã voi onhopimba 'rã.

19 Ha'e kuery prata oguereko va'ekue ma omombopa 'rã tape rupi, ouro eteve voi ha'e kuery pe rã iky'apa va'e rami 'rã. Mba'eta SENHOR poxya ára py ma prata neï ouro ma voi ndogueraa jepei 'rã. Ha'e nunga py nda'evevei 'rã ha'e kuery okaru neï guye omonyé aguã, mba'eta ha'e nunga ma teko vai py ho'a aguã imonhepyxangaarã rive.

20 Ha'e kuery ita porägueve oguerovy'a rei va'e py ma ta'angaa ojeguaru pyrã ojapo va'ekue, mba'emo vai ra'angaa ombojerovia pyrã guive.

21 Ha'e rami teï xee ma ha'e nunga ajapo iky'apa va'e rami ha'e kuery pe opyta aguã rami, ha'e gui amboae regua kuery po py amboaxapa ogueraa rive va'erã. Yvy regua heko vai rei va'e kuery pe ete amboaxa ogueraa va'erã. Ha'e ramo ojavyky rei 'rã.

22 Ha'e kuery gui xerova arova rã omongy'apaa rive 'rã xembojeroviaaty. Ha'e py imongy'aarã kuery oike vy oipe'apa 'rã mba'emo.

23 — Tojapoa corrente jojokuaarã, mba'eta kova'e yvy tynyé ma jouguy omoëa va'ekue. Tetã rupi voi opa mba'e vai anho oï.

24 Ha'e ramo yvy regua mbyte gui ambou 'rã heko vaive va'e hoogue pe'aarã. Ha'e rami vy amomba 'rã ojerovia rei va'e kuery onhemboyvatea. Ha'e ramo ha'e kuery pegua henda iky'a e'ý va'ekue omongy'apaa 'rã.

²⁵Ovaē ma imbovaipaarā. Ha'e ramo ha'e kuery oeka 'rā ikuai porā aguā teī noīvei ae ma.

²⁶Ou 'rā imbojexavaiarā ha'e ayvuxé áry jevy-jevyguá. Ha'e ramo oporandu 'rā okuapy profeta kuery mba'emo oexaa re, teī sacerdote kuery ndoguerokovei lei, ha'e nhomongeta va'ety kuery nanhomongeta kuaavei 'rā.

²⁷Huvixave ojae'o 'rā oiny, yvatekueve re voi oī 'rā tekorā ve'ŷ. Yvy re ikuai va'e po ma oryryipa 'rā ngyje gui. Mba'eta ambopaga 'rā ha'e kuery ikuaiague rami ae, ha'e aikuua pota 'rā ha'e kuery re joe oikuua potaa rami ae avi. Ha'e ramo oikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

Jerusalém py ojeguarupy ikuai va'e oexaague

8 ¹Ha'e gui mboapy meme ma'etŷa va'e mboapy meme jaxyá py, teī nhiruī araa py xero py aguapy ainy. Xerenonde py Judá pygua nhomongeta va'ety kuery oguapy avi okuapy. Ha'e gui aĩa py SENHOR Nhanderuete omboguejy opo xe'áry.

²Ha'e ramo ama'ẽ rā oī peteī ava ramigua tata guigua. Iku'a guive yvy katykue ma tataendy anho oī. Ha'e rā iku'a guive yvate katykue ma overa va'e rami hexakā.

³Opo ramigua oguereco va'e ma omokuave'ẽ vy ojopy xeakā re xe'a oī va'e. Ha'e rami vy yvate katy Nhe'ẽ xereupi heravy yvy áry rupi. Ha'e vy Nhanderuete guigua aexa rā xereraa Jerusalém tetā re, templo roka py okẽ kuaray apu'a'ia katy oī va'e peve. Ha'e py ma oī ra'e ta'angaa Nhanderuete nda'evei etea oendu aguā rami ojapo va'e.

⁴Ha'e py ojekua avi Israel kuery ruete rexakāa, tekoá e'ŷa py hexakāa aexaague rami ae ju.

⁵Ha'e gui ha'e va'e aipoe'i:

— Ava ra'y, ema'ẽ ke aŷ kuaray apu'a'ia katy — he'i. Ha'e ramo ha'e katy ama'ẽ rā altar rokẽ katy oī ae tema ta'angaa Nhanderuete nda'evei etea oendu aguā rami ojapo va'e, jaikea'i py.

⁶Aipoe'ive ju xevy:

— Ava ra'y, rexa pa ha'e kuery ojapo okuapy va'e? Ha'e va'e ma ojeguarupy tuvixa va'e Israel kuery apy ojapo va'e, xevyguá oo iky'a e'ŷ va'e gui ajep'e a aguā rami. Ha'e rami avi rexa ju 'rā ojeguarupy nda'eveive va'e — he'i.

⁷Ha'e gui okẽ jaikea'i katy ju xereraa. Ha'e py oo mbotya oī va'e re oī peteī kua. Ha'e vy aipoe'i xevy:

— Ava ra'y, ejo'o pov'a'e imbotya re.

⁸Ha'e ramo imbotya re ajo'o ma vy ama'ẽ rā oī peteī okẽ.

⁹Aipoe'i xevy:

— Eike na, ha'e vy rexa 'rā ojeguarupy tuvixa va'e ha'e py ojapo okuapy va'e — he'i.

¹⁰ Ha'e gui aike vy aexa. Ha'e rā ha'e py imbotya jova-jovaive rupi iparapa ra'e opa marāgua yvy rupi otytyry va'e ha'e mymba ojeguarupy, ha'e gui ta'angaa Israel kueryombojerovia va'ety ha'e javi.

¹¹ Ha'e va'e ta'angaarā ombopara pyre renonde rupi opu'ā okuapy setenta avakue Israel kuery mongetaa kuery regua. Ha'e kuery mbyte py hi'aī avi Safā ra'y Jazanias. Ha'e kuery peteī-teī opo py oguereko heakuā porā va'e hy'a'i py okai va'e. Heakuā porā va'e rataxī ma ojeupi ovv arai rami.

¹² Ha'e gui aipoe'i xevy:

— Ava ra'y, rexpa pa Israel kuery mongetaa kuery pytū guy rupi ojapo okuapy va'e? Ha'e kuery peteī-teī ikuai 'rā oo'i ta'angaa kuery oīaty rupi. Mba'eta ha'e kuery aipoe'i: “ SENHOR ma nanhanderexai 'rā, nopenavei ma kova'e yvy re”, he'i okuapy teī.

¹³ Ha'e gui aipoe'ive ju xevy:

— Rexave tema 'rā ojeguarupy nda'eveive va'e ha'e kuery ojapo okuapy va'e — he'i.

¹⁴ Ha'e gui xereraa ju SENHOR pegua oo rokē kuaray apu'aia katy oī va'e peve. Ha'e py aexa tuuete ramigua Tamuz omanoague re kunhague oguapy reve ojae'o okuapy va'e.^g

¹⁵ Ha'e vy aipoe'i:

— Ava ra'y, rexpa pa? Ha'e rami avi ojeguarupy rexave ju 'rā kova'e gui nda'eveive va'e — he'i.

¹⁶ Ha'e gui ma SENHOR pegua oo katy ju xereraa. Ha'e py ikuai SENHOR pegua opy oikeal'i okē ha'e altar oī va'e mbyte aexa rā vinte e cinco avakue ikuai. Ha'e kuery ma ikupepa okuapy SENHOR pegua templo katy, ha'e gui kuaray oua katy hova okuapy. Kuaray omboetea rupi ikuai, kuaray oua katy oma'ē okuapy reve.

¹⁷ Ha'e ramo aipoe'i xevy pe:

— Ava ra'y, rexpa pa? Ha'e gui Judá kuery ma apy namigua ojeguarupy ojapo va'e pe “Mba'e'y” he'i okuapy, ha'e gui oyvy rupi joguero'a 'rā okuapy xembopoxya rupi. Ma'ē, oxī re omovaē okuapy yvyra rakā'i.

¹⁸ Ha'e ramo xepoxya rupi ae 'rā areko. Ha'e kuery re nama'ēvei 'rā araa jepea rupi neī amboaxyo rupi. Ha'e gui xeapyxa py ha'e kuery ojapukai atā teī xee naendu potai 'rā.

Jerusalém pygua kuery mbopagaarā re ijayvuague

9 ¹ Ha'e ramo aendu rā ojapukai atā reve aipoe'i:

— Peju ke, peē tetā pygua jukaarā kuery, peteī-teī pendepo py tembiporu nhomombhaarā reve — he'i.

^g 8.14 Tamuz ma amboae regua kuery ruete ramigua. Ha'e kuery oikuua rā ma'et̄y nhavō omano 'rā yro'y ypy'i jave, ha'e gui ára pyau py onhemboete kuerei 'rā. Imbojeroviaa kunhague ma ojae'o 'rā okuapy omano rā, ha'e opa marā 'rā itavy rei okuapy onhemboete ju aguā.

²Ha'e ramo ama'ē rā kuaray apu'a'ia katy okē tuvixa va'e oī va'e gui ou okuapy mboapy meme avakue. Ha'e kuery ma peteī-teī opo py ogueru tembiporu nhomombaarā. Ha'e kuery mbyte ma ou peteī ava ijao xii rei va'e, oku'a re oguereko voko mba'emo mboparaaty ryru. Ha'e gui ha'e kuery oike oje'oivy vy altar overa va'e guigua yvy'iry ovaē nhogueno'am.

³Ha'e gui ma Israel kuery ruete rexakāa opuā ovy anjo ipopo va'e ikuai va'e mbyte gui. Ha'e vy oē ovy okē jaikea'i peve ranhe. Ha'e gui ava ijao xii rei va'e pe SENHOR ijayvu, mba'emo mboparaaty ryru oku'a re oguereko va'e pe ae.

⁴Ha'e vy aipoe'i ixupe:

— Eaxa ke eovy Jerusalém tetā mbyte rupi, ha'e gui emoī "x" avakue ha'e kuery mbyte rupi ojeguarupy ojapo okuapya káuxa ojae'o ha'e ipoaē rei va'e rova re — he'i.^h

⁵Ha'e gui xee aendua py amboae kuery pe ju aipoe'i avi:

— Peē voi peaxa ke peovy tetā rupi ha'e va'e rakykue rupi. Ha'e rami vy pejojuka 'rā peovy. Ha'e kuery re pemaē eme peraa jepea rupi neī pemboaxyra rupi.

⁶Pejuka 'rā tujakue'i, kunumigue ha'e kunhataīgue'i, kyrīgue'i ha'e kunhague, pemomba peve. Ha'e rā avakue "x" py omarka pyre re ma napevaēi 'rā. Pemboypy 'rā xevygua oo iky'a e'ŷ va'e gui ranhe — he'i.

⁷Ha'e ramo ha'e kuery jypy ojuka oo renonde rupi nhomongeta va'ety kuery ikuai va'ekue. Ha'e gui jojukaa kuery pe Nhanderuete aipoe'ive ju:

— Pemongy'apa ke oo. Ha'e vy pemonyē oka omanogue anho. Ha'e gui ma peē ju — he'i. Ha'e ramo oēmba vy jojukave jogueravy tetā rupi.

⁸Ha'e gui ha'e kuery jojukaa rupi oje'oi jave xee ae'i apyta ha'e py. Ha'e rami vy xerenapy'ā re aī, xerova yvy re amovaē reve. Ha'e vy ajapukai reve aipoa'e:

— Ai SENHOR Xeruete! Remomba ta pa Israel regua kuery rembyrekue ha'e javi, Jerusalém áry ndepoxya renhoēa py?

⁹Ha'e ramo xembovai:

— Israel ha'e Judá kuery reko viaia ma tuvixa ete. Ijyvy tynyē ma tuguy, ha'e tetā rupi voi ha'evel'ŷa rami joguereko anho ikuai. Ha'e rami teī ha'e kuery aipoe'i: "SENHOR ma kova'e yvy re nopenavei ma, nanhanderexai ae 'rā", he'i okuapy.

¹⁰Ha'e nunga rupi ae ha'e kuery re nama'ēvei 'rā araa jepea rupi neī amboaxyra rupi. Ha'e rami 'rāgue py ha'e kuery akā re ae ambojeapa 'rā hembiapokue — he'i.

¹¹Ha'e gui ava ijao xiī rei va'e ou, oku'a re mba'emo mboparaaty ryru oguereko va'e. Ha'e rami vy omombe'u vy aipoe'i:

— Ajapopa ma rejapo uka va'ekue — he'i.

Tapyī hexakā va'e oexaague

10

¹Ha'e gui ama'ẽ rã anjo ipepo va'e kuery akã áry rupi ojekuaa peteĩ tenda huvixave openaaty ramigua ita safira gui ojapo pyre.

²Ha'e ramo SENHOR ijayvu ava ijaoo xiĩ va'e pe. Ha'e vy aipoe'i:

— Tereo iruéra ikuai va'e mbyte rupi, anjo ipepo va'e ikuai va'e mbyte peve. Ha'e vy emonyẽ ndepo tapyī hexakā va'e anjo ikuiai gui. Tetã áry rupi remombopa 'rã — he'i. Ha'e ramo ha'e va'e oike ovy aexaa gui.

³Ava oike jave ma anjo ipepo va'e templo yke oiporu kuaa regua re ikuai. Ha'e gui peteĩ arai omonyẽ opy ja'o mbyte pygua.

⁴Ha'e ramove anjo ikuai va'e áry gui SENHOR rexakää opu'ã ovy oo jaikea'i oĩ va'e katy. Ha'e ramo oo ha'e javi rupi tynyẽ jekuaa arai. Oka rupi voi hexakãmba oiny SENHOR po'akaa gui.

⁵Anjo kuery pepo ma hevovo rei nhendu oka apy peve, Nhanderuete Ipo'akapa va'e ijayvu vy onhendua rami.

⁶Ha'e gui ma ava ijaoo xiĩ rei va'e pe SENHOR ijayvu. Ha'e vy aipoe'i:

— Eru tata iruéra ikuai va'e mbyte gui, anjo kuery ikuiai gui ae — he'i. Ha'e ramo ha'e oike vy iruéra ikuai va'e mbyte hi'aĩ.

⁷Ha'e ramo peteĩ anjo okuave'ẽ anjo kuery mbyte tata oĩ va'e katy. Ha'e va'e oguenoẽ vy ma ava ijaoo xiĩ va'e po py omoi. Ha'e va'e ju ojopy vy oẽ ovy.

⁸Anjo ikuai va'e ma avakue po ramigua oguereko opepo guýry.

Irundy iruéra oexaague

⁹Ha'e gui ama'ẽ rã anjo ikuai va'e yvýry ikuai irundy ruéra.ⁱ Peteĩ-teĩ anjo ikuai va'e yvýry ma iruéra ikuai. Iruéra ikuai va'e jaexa rã itaendy berilo rami hexakãmba.

¹⁰Irundyve jaexa rã joo rami meme ojekuaa. Jaexa rã peteĩ-teĩ ruéra amboae ruéra mbyte rupi joaxa oiny.

¹¹Iruéra oguata vy ha'eve rei irundyve katy rei oo aguã. Amboae katy ova-ova e'ý re oguata ovy. Tenondeguo ooa rupi tema amboae kuery voi oje'oi 'rã, amboae katy ndovai guive oguata oje'oivya rupi.

¹²Anjo ikuai va'e rete ha'e javi rupi hexa oimba rei, ikupe, ipo ha'e ipepo ikuai va'e re guive, ha'e iruéra irundyve ikuai va'e re voi.

¹³Iruéra ikuai va'e pe ma xee aendu rã "Opyryryĩ va'e" 'ea.

¹⁴Temimoingo kuery peteĩ-teĩ ma hova irundy va'e. Jypygua hova ma anjo rova ae, mokoña ma ava rova, mboapya ma guary rova, ha'e rã hova irundaya ma taguato rova.

ⁱ 10.9 Ezequiel 1.5-25

¹⁵ Ha'e gui anjo ikuai va'e ojeupive'i. Ha'e va'e kuery ma temimoingo kuery Quebar yakā yvýry jypy aexa va'ekue ae.^j

¹⁶ Ha'e gui anjo kuery oguata rā iruéra ikuai va'e voi oje'oi avi 'rā ha'e kuery reve. Anjo kuery ma yvy áry ojeupi aguā opepo oupi okuapy teī ha'e kuerya gui iruéra ikuai va'e ndoi.

¹⁷ Anjo kuery opyta ramo iruéra opyta avi. Ojeupi jogueravy ramo iruéra ojeupi avi 'rā, mba'eta iruéra ikuai va'e re oī temimoingo kuery nhe'ē.

Templo gui Nhanderuete rexakāa ojep'e'aague

¹⁸ Ha'e gui SENHOR rexakāa ma oo jaikea'i áry oīa gui ova ov y vy anjo kuery áry rupi ju opyta.

¹⁹ Ha'e gui xee aexa rā anjo kuery opepo oupipa okuapy reve ojeupi yvy gui. Ha'e kuery oje'oi rā iruéra ikuai va'e voi oje'oi avi hexeve. Opytapa okuapy SENHOR pegua oo rokē kuaray oua katy oī va'e áry. Ha'e kuery áry rupi ma Israel kuery ruete rexakāa ojekuaa oiny.

²⁰ Ha'e va'e kuery ae temimoingo Israel kuery ruete oīa guy rupi aexa va'ekue, Quebar yakā yvýry. Ha'e ramo mae aikuaa anjo ipopo va'e ikuua.

²¹ Ha'e kuery peteī-teī ma irundy hova ha'e irundy ipopo va'e. Ha'e rā opepo guýry ma avakue rami ipo va'e.

²² Ha'e kuery rova ma Quebar yakā yvýry aexa va'ekue rova rami. Joo rami ae ojekuaa, temimoingo kuery ae vy. Ha'e peteī-teī ma guenonde katy anho 'rā oguata oje'ovy.

Nhanderuete yvatekueve ombopaga aguā re ijayvuague

11 ¹ Ha'e gui ma Nhe'ē xereupi vy xereraa SENHOR pegua oo rokē kuaray oua katy oī va'e py. Okē jaikea'i py ikuai vinte e cinco avakue. Ha'e kuery mbyte aexa heta va'e kuery regua yvatekueve Azur ra'y Jaazanias ha'e Benaia ra'y Pelatias.

² Ha'e vy SENHOR aipoe'i xevy:

— Ava ra'y, kova'e avakue ma mba'emo vairā re rive jogueroayvu, ha'eve'ŷa rupi nhomongeta okuapy kova'e tetā py.

³ Mba'eta ha'e kuery aipoe'i okuapy: “Novaēi teri ri ty'y oorā jajapo aguā? Mba'eta kova'e tetā ma oja rami oī, ha'e rā nhande kuery ma xo'o rami”, he'i okuapy.^k

⁴ Ha'e nunga rupi ndeayvu 'rā ha'e kuery rovai. Ndee ava ra'y ae 'rā ndeayvu — he'i.

^j 10.9-17 Capítulo 1 py “Temimoingo kuery aexa” he'ia ma anjo ipopo va'e kuery re ijayvu vy, Nhanderuete po'akaa kuua ukaa. ^k 11.3 Ha'e rami ijayvu okuapy ojee anho ojeroviaa rupi, Nhanderuete omomba ta maa ndogueroviai vy. Tetā pe “Oja” he'i mba'eta oexa'ā teī tetā kora mba'emo vai ojoko aguā re.

5 Ha'e gui xe'áry peve SENHOR Nhe'ë oguejy vy aipoe'i xevy:

— Emombe'u ke: Po rami SENHOR ijayvu: Israel kuery, nami ae pendeayvu pekuapy, mba'eta mba'emo re penhembopy'aa ma xee aikuapa ae ma.

6 Kova'e tetã rupi heta ma pejuka, ha'e tetã regua tape ikuai va'e rupi pemonyé ma tetekue.

7 Ha'e nunga rupi Nhanderuete aipoe'i: Pejuka ha'e tetã mbyte rupi pemombo va'ekue ae rima xo'o rami, ha'e rã tetã ma oja rami oï. Ha'e rã peẽ kuery ma roipe'apa 'rã ha'e gui.

8 Kyxe gui pekyje pekuapy va'eri kyxe ae 'rã ambou peẽ kuery re — he'i SENHOR Nhanderuete.

9 — Tetã mbyte gui xee roipe'a vy romboaxapa 'rã amboae regua kuery po py. Ha'e rami py 'rã rombopaga.

10 Ha'e ramo pendereitya 'rã kyxe py. Israel yvy jave rupi 'rã rombopaga. Ha'e ramo peikuua aguã xee ae SENHOR aikoa.

11 Ha'e gui kova'e tetã ma oja rami e'ý 'rã oï peẽ kuery pe, ha'e tetã mbyte py xo'o rami e'ý 'rã pendekuai. Mba'eta rombopaga 'rã Israel yvy jave rupi.

12 Ha'e ramo 'rã peikuua xee ae SENHOR aikoa. Mba'eta xeayvuague rupi e'ý pendekuai, xee aipotaa ndapejapoi guive. Ha'e rami 'rãgue py amboae regua kuery pendeyvýry rupi ikuai va'e oipotaa rupi rive pendekuai — he'i.

13 Ha'e gui xeayvu teri reve Benaia ra'y Pelatias omano xapy'a. Ha'e ramo xerenapy'ã re aí, xerova yvy re amovaë reve. Ha'e vy ajapukai atã reve aipo'a:

— Ai SENHOR Xeruete! Israel kuery ha'e javi ri ty'y remomba ta? — ha'e.

Israel kuery ogueru ju aguã re ijayvuague

14 Ha'e gui xevy SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

15 — Ava ra'y, nderyvy kuery, neretarã kuery ae'i, ha'e Israel kuery ha'e javi pe Jerusalém pygua kuery aipoe'i okuapy: “Peẽ kuery ma SENHOR gui pejep'apa mombyrya py. Ha'e rã orevy pe ma kova'e yvy ome'ẽ orekuai aguã”, he'i okuapy.

16 Ha'e nunga rupi aipo're: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Ha'e kuery ma mombyry aipe'a amboae regua ikuiaia rupi, ha'e amboae yvy rupi amoai tei ha'e kuery pe xee ae aiko 'rã oo iky'a e'ý va'erã, yvy mboae rupi ooague py xapy'a'i ikuiaia ja.

17 Aipo'reve ju: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Xee amono'õmba ju 'rã amboae regua kuery ikuiaia mbyte gui, arupa ju 'rã yvy araa ukaague gui. Ha'e rami vy ha'e kuery pe ae ju 'rã ame'ẽ Israel yvy.

18 Ha'e py ojevypa ju ma vy ha'e gui oipe'apa 'rã ta'angaa ojou vaipy ha'e ojeguarupy oguerekó va'ekue ha'e javi.

¹⁹Ha'e ramo ha'e kuery pe ame'ẽ 'rã pete'i rami ipy'a aguã, ha'e kuery re amoĩ 'rã nhe'ẽ pyau. Ha'e kuery gui amboi 'rã ikuraxõ ita guigua, ha'e hekovia ame'ẽ 'rã kuraxõ ho'o guigua,

²⁰xeayvua rupi ju ha'e kuery ikuai aguã, ha'e xee aipotaa omoĩ porã vy ojapo ete aguã. Ha'e kuery ikuai 'rã xevyguia, ha'e rã xee ma aiko 'rã Tuuete.

²¹Ha'e rã amboae kuery opy'a py ta'angaa ojou vaipy ha'e ojeguarupy rive oguerovy'a va'e ma ajapo 'rã inhakã re ae ikuaiague ojeapa aguã rami — he'i SENHOR Nhanderuete.

²²Ha'e gui ma anjo ikuai va'ekue opepo oupi reve ojeupi, iruéra ikuai va'e voi ojeupi avi ovy ha'e kuery reve. Ha'e rã ha'e kuery áry oime Israel kuery ruete rexakãa yvateve rupi.

²³Ha'e gui tetã mbyte gui SENHOR rexakãa ojeupi ovy vy opyta oiny tetã gui mombyry'i vvyty kuaray oua katy oĩ va'e áry.

²⁴Ha'e gui ma ra'u rupi Nhanderuete guigua Nhe'ẽ xereupi ju vy xereraa henoiny Caldéia vvy re escravo-rã ogueraapa pyre ikuiaia katy. Ha'e gui ma xee ndaexavei mba'emo oexa uka pyre.

²⁵Ha'e gui escravo-rã ogueraa pyre ikuai va'e pe amombe'upa SENHOR xevy oexa uka va'ekue ha'e javi.

Escravo-rã ogueraa pyre kuery ikuiaia re ijayvuague

12

¹Ha'e gui ma xevy SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

²— Ava ra'y, ndee ma xere opu'ã va'e kuery mbyte rupi reiko.

Ha'e kuery ma guexa oguereco oma'ẽ aguã va'eri ndoexai va'e, oapyxa oguereco oendu aguã va'eri noendui va'e, mba'eta xere opu'ãa rupi ae ikuai.

³Ha'e rã ndee ava ra'y, ereko katu ke nemba'e rei-rei amboae katy reguata aguã merami. Ha'e gui ára pyve eẽ ha'e kuery oexaa py, amboae vvy katy reo aguã merami. Tereo nderekoa gui amboae katy ha'e kuery oexaa py ju. Xapy'a rei ma ha'e kuery oikuua 'rã okuapy, xere opu'ãa rupi ae ikuai va'eri.¹

⁴Ara py ae eraa tape py ha'e kuery oexaa py pendevoyirã reguata aguã. Ha'e gui ka'aru'i jave tereo ha'e kuery oexaa py, amboae vvy katy amongue oguata va'e rami.

⁵Ha'e kuery oexaa py embokua ndero mbotya, ha'e eẽ eovy ha'ekue rupi.

⁶Pavẽ oexaa py 'rã rejaxe. Pytũ rai'i reve 'rã reraa. Ejeova mo'ãmba eovy vvy reoa rexa e'ŷ aguã. Mba'eta ndee romoĩ Israel kuery nderexa vy oikuua aguã — he'i.

⁷Ha'e rami rã xevy ojapo ukaague rami ae xee ajapo. Ha'e rami vy ara py araa oka py amboae vvy katy araa va'erã merami. Ha'e gui ka'aru'i

¹ 12.3 Ezequiel ma oguata ete aguã re'ŷ ijayvu, ha'e kuery pe Nhanderuete guigua oikuua uka aguã rive.

jave xepo py ae ambokua xero mbotya. Pytū ma jave xee aē vy pavē oexaa py xekupe re amoīmba xevoyi araa va'erā.

⁸ Ha'e gui ko'ēgue ju xevy SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

⁹ — Ava ra'y, Israel kuery xere opu'ā okuapy va'e noporandui teve ndevy: "Mba'e tu ndee rejapo reiny?" nde'i okuapy?

¹⁰ Aipo're ha'e kuery pe: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Kova'e ma Jerusalém pygua huvixa ha'e Israel kuery ha'e javi oikuaa aguā.

¹¹ Aipo're: Xee aikoa ma peē kuery peikuaa aguā. Xee ajapoague rami ae peē kuery re ojapoa 'rā. Ha'e ramo escravo-rā pendereraa 'rā amboae yvy katy pendekuai aguā.

¹² Peē kuery ruvixa peē kuery mbyte oiko va'ekue voi ogueraa 'rā ovoyi okupe re ae. Pytū jave 'rā oē. Ha'e va'e oo jepe aguā ma ombokuaa 'rā tetā kora. Ojeova mo'āmba 'rā ovoy yvy ooa oexa e'ŷ aguā.

¹³ Ha'e rami teī hi'áry rupi aipyo 'rā xekya, ha'e ramo ho'a 'rā xenuhā py. Araa uka 'rā Babilônia yvy katy, caldeu kuery yvy re ae. Ha'e rami teī ha'e va'e yvy ndoexavei 'rā, omano peve ha'e py ae oiko teī.^m

¹⁴ Ha'e rā hexeveguia kuery oipptyvōa rupi ikuai va'ekue ma amoāimba 'rā yvytu ikuai va'e oipejua katy, ixupegua xondaro kuery guive. Ha'e kuery rakykue rupi aekyi uka 'rā kyxe.

¹⁵ Ha'e ramo oikuaa pavē 'rā xee ae SENHOR aikoa, amboae regua ikuai rupi araa uka vy amboae yvy rupi amoāimba ramo.

¹⁶ Ha'e rami avi amongue ete'i 'rā aeja kyxe gui oo jepe va'ekue, karuai ha'e mba'eaxy vaikue gui guive, amboae regua ikuai rupi ha'e kuery omombe'u aguā ojeguarupy ojapoague ha'e javi. Ha'e ramo oikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa — he'i.

¹⁷ Ha'e ramo xea py SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

¹⁸ — Ava ra'y, rekyje reve 'rā re'u reiny mbojape, ha'e reryryipa ha'e nanderekorāveia py rey'u 'rā yy.

¹⁹ Ha'e rami vy aipo're 'rā yvy re ikuai va'e kuery pe: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu Israel yvy re Jerusalém pygua kuery ha'e javi pe: Pe'u 'rā mbojape napenderekorāveia py, ha'e pey'u 'rā yy penhemondyipa reve, mba'eta pendeyvy gui oipe'apaa 'rā mba'emo ikuai va'ekue ha'e javi, ha'e pygua kuery ojapo vaiague ha'e javi re.

²⁰ Ha'e rami vy tetā ikuai va'ekue ho'apa 'rā ivaipa reve, yvy voi ombovaipa pyre 'rā opyta. Ha'e ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa — he'i.

²¹ Ha'e gui xevy SENHOR oayvu ombou vy aipoe'ive:

²² — Ava ra'y, mba'e nunga ayvu tu nami peē kuery pemombe'u va'ety Israel yvy re? Mba'eta aipopeje: "Are teri ha'e va'e ára ovaē aguā, ayvu SENHOR ombou va'ekue ndojeupityi 'rāe guive", peje.

^m 12.13 Huvixa Zedequias ndoexai raka'e Babilônia yvy, mba'eta ha'e py ovaē e'ŷ mbove hexa omombua (2 Reis 25.7).

²³ Ha'e nunga rupi aipo're ha'e kuery pe: "Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Xee ajapo 'rā ha'e va'e ayvu rupi pendeayvu ve'ŷ aguā rami, Israel kuerya rupi nomombe'uavei 'rā. Mba'eta ára ovaẽ ma ouvy xee SENHOR ayvu ha'e javi ojeupitypa aguā", 're ha'e kuery pe.

²⁴ Mba'eta Israel kuery mbyte rupi ndoikovei ma 'rā anhetēguia e'ŷ oexa ra'u va'e, neĩ nhombotavya rupi imba'ekuaa va'e.

²⁵ Mba'eta xee SENHOR ae xeayvu 'rā, ha'e ramo ayvu xee amombe'u va'e ma are'i e'ŷ 'rā oiko. Mba'eta xere pepu'ã rei va'e kuery, pekuave teri reve xeayvu 'rā, ha'e ayvu amombe'u va'ekue oiko 'rā — he'i SENHOR Nhanderuete.

²⁶ Ha'e gui xevy pe teīgue ju SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

²⁷ — Ava ra'y, ma'ẽ, Israel kuery aipoe'i okuapy: "Ezequiel pe oexa ukaa va'ekue ma mbovy rei e'ŷ ára reguarã, ayvu omombe'u va'e ma raka'eve rā teri oiko va'erā", he'i okuapy.

²⁸ Ha'e nunga rupi aipo're ha'e kuery pe: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Xeayvu peteīve ma voi ndarei 'rā, ha'e ayvu amombe'u va'e oiko 'rāe — he'i SENHOR Nhanderuete.

Profeta kuery ramigua rive rovai ijayvuague

13

¹ Ha'e gui ma xevy SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

² — Ava ra'y, ndeayvu Israel pygua profeta kuery rovai, mba'eta ha'e kuery ma oakã gui rive ayvu omombe'u vy "Pendu SENHOR ayvu", he'i 'rā okuapy.

³ Po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete: Nda'evei ete 'rā profeta kuery hi'arandu e'ŷ va'e pe, mba'eta ha'e kuery ma onhe'ẽ ae gui 'rā ijayvu mba'eve oexa e'ŷ re.

⁴ Israel kuery, penderegua profeta kuery ma aguara'i tetã ivaipaague rupi ikuuai va'e rami rive.

⁵ Mba'eta ha'e kuery ma nomoatyrõi Israel kuery retã kora pa'ũ, neĩ kora ndojapo retavei guive peẽ kuery retã rupi, SENHOR poxya ára py peẽ kuery re opu'ã okuapy va'e rovai pei atã aguā.

⁶ Ha'e kuery ma anhetē rupi e'ŷ oexa ra'u, ha'e nhombotavya rupi imba'ekuaa 'rā okuapy. Mba'eta "SENHOR ae ijayvu", he'i 'rā okuapy xee namboui va'eri. Ha'e kuery oarõ okuapy teī oayvuague oiko aguā.

⁷ Ha'e kuery anhetē rupi e'ŷ oexa ra'u, nhombotavya rupi rive imba'ekuaa guive. Mba'eta "SENHOR ae ijayvu", he'i 'rā okuapy xee ndaxeayvui va'eri.

⁸ Ha'e nunga rupi po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Anhetē rupi e'ŷ mba'emo pexa ra'u, ha'e penhombotavya rupi penembä'ekuaa ramo xee aiko peẽ kuery rovai, he'i SENHOR Nhanderuete.

⁹ Ha'e gui xepo amokuave'ẽ 'rā profeta kuery anhetē rupi e'ŷ oexa ra'u ha'e nhombotavya rupi imba'ekuaa va'e rovai. Ha'e rami rire ha'e kuery

nomongogetavei 'rā xevyguia kuery, hery noīvei 'rā kuaxia Israel kuery rery oīa re, neī ndoikevei 'rā guive Israel yvy re. Ha'e rami rā peikuaa 'rā xee ae SENHOR Penderuete aikoa.

¹⁰Mba'eta ha'e kuery ma xevyguia kuery mbotavypaa rupi ikuai. Ha'e vy "Mba'eve ndoikoi 'rā", he'i 'rā okuapy, opa marāgua oiko ta va'eri. Koraojapoa nhavō profeta kuery omoxiī rei rive 'rā.

¹¹Ha'e nunga rupi imoxiīa kuery pe "Kora ho'apa ta ma" 're. Mba'eta oiko 'rā oky ja'ea. Peē amandau kuery, pe'a ke, ha'e gui ndee yvytu guaxu, eipeju.

¹²Ha'e gui ne'exa, kora ho'a ma jave "Mamo tu opyta xiī va'e ha'e va'e py pemoxiīague?" 'ea 'rā pendevy.

¹³Ha'e nunga rupi po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Xepoxya rupi ambou 'rā yvytu guaxu, oky ja'ea nhombopagaarā ha'e amandau jojukapaarā, amomba aguā.

¹⁴Ha'e rami vy aitypa 'rā kora pemoxiī va'ekue, ajapo 'rā yvy py rive itui aguā, ha'e aexa uka 'rā ijytarā va'ekue. Kora ho'a ramo pekanhymba 'rā iguy rupi. Ha'e ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa.

¹⁵Ha'e rami py aexa ukapa 'rā xepoxya kora rovai, pemoxiī rive va'e kuery rovai guive. Ha'e vy aipoa'e 'rā pendevy: "Kora ma noīvei ma, imoxiīare kuery okanhymba avi.

¹⁶Ha'e va'e kuery ma Israel pygua profeta kuery, mba'eta Jerusalém tetā re mba'eve ndoikoi 'rā rami ijayvu, opa marāgua oiko ta va'eri", he'i SENHOR Nhanderuete.

Kunhague profeta ramigua rive rovai ijayvuague

¹⁷— Ava ra'y, xevyguia kunhague regua ma oakā gui rive omombe'u SENHOR guigua. Eiko ke ha'e kuery rovai, ndeayvu guive ha'e kuery rovai,

¹⁸ha'e vy aipo're: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Nda'evei ete 'rā peē kunhague opa marāgua poapy kuaa ha'e tova mo'āa joo rami e'ŷ-e'ŷ pajerā pejapo va'e pe, nhonhe'ē pendea katy guarā pejopy aguā rive! Tyrā pa pemokanhyme vi xevyguia kuery nhe'ē, ha'e rā amboae kuery ma peraaxe pendejeupe guarā?

¹⁹Peē kuery ma xevyguia kuery mbyte naxemboetei pekuapy, peteī po'i cevada ha'e peteī pēgue mbojape rekovia rive. Ha'e rami vy pejuka 'rā okuave aguā rami ikuai va'ekue, ha'e rā omano aguā rami ikuai va'ekue ma ndapejukai. Xevyguia kuery pe pendeapu rive, apu oenduxe vai okuapy ramo.

²⁰— Ha'e nunga rupi po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Ma'ē, xee ma aiko pajerā pejapo va'e rovai, mba'eta ha'e va'e py nhonhe'ē pejopy guyra mbo'aa rami. Ha'e rami vy aipe'apa 'rā pendepo gui, ha'e guyra rami araa jepepa 'rā nhonhe'ē pejopy va'ekue.

²¹ Pendegui amondoropa avi 'rā pendeova mo'āa peiporu va'ety. Ha'e rami vy xevyguia kuery araa jepepa 'rā pendepo gui. Ha'e rami rire ha'e kuery nonhembojavei 'rā pendere pejopy ve'ŷ aguā. Ha'e ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa.

²² Pendeapua rupi pemomboriau heko porā va'e kuery py'a xee namomboriau ukai va'eri, ha'e rā heko vai va'e po ma pemombaraete, ha'e kuery tape vai gui ojepe'a e'ŷ aguā, tekove oupity e'ŷ aguā.

²³ Ha'e nunga rupi ndapexavei 'rā anhetē rupi e'ŷguia, napenemba'ekuaavei 'rā guive. Xevyguia kuery araa jepepa 'rā pendepo gui. Ha'e ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa.

Ta'angaa mbojeroviaa kuery ombopaga aguā re ijayvuague

14 ¹Ha'e va'e rire xea py ovaē Israel regua nhomoneta va'ety kuery. Ha'e kuery ovaēmba ma vy oguapy okuapy xerenonde.

²Ha'e ramo SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i xevy:

³— Ava ra'y, kova'e avakue ma opy'a py ae omopu'ā okuapy ta'angaa ombojerovia aguā. Ha'e nunga ma guenonde py oguereko riae teko vai py ojeity uka aguā. Xapy'a rei nda'u xee aeja 'rā ri ha'e kuery oporandu uka aguā xevy? Any.

⁴Ha'e nunga rupi ha'e kuery pe ndeayvu vy aipo're: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Israel kuery va'e regua ma ta'angaa omopu'ā 'rā opy'a py ae, ha'e gui ha'e nunga teko vai py ojeity uka aguā oguereko teri reve ou 'rā profeta oīa py oporandu aguā. Ha'e kuery ou ramo xee SENHOR ae ambovai vy xeayvu 'rā ta'angaa mbovy rei e'ŷ oguerekao re.

⁵Ha'e rami aiko 'rā xejeupe guarā ajopy ju aguā Israel kuery py'a, ta'angaa re oje'oíi vy xegui ojepe'apa rire.

⁶— Ha'e nunga rupi aipo're Israel kuery pe: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Pejeko rerova ke, ha'e pejepa'ta'angaa perekva'e gui. Pendekupe ke ojeguarupy perekva'e ha'e javi katy.

⁷Mba'eta Israel kuery va'e regua, e'ŷ vy Israel yvy re amboae regua ikuai va'e tei xegui ojepe'a vy opy'a py ae omopu'ā 'rā ta'angaa, ha'e gui ma teko vai py ojeity uka aguā oguereko teri reve ou 'rā profeta oīa py ixupe oporandu uka aguā xevy. Ha'e va'e ma xee SENHOR ae 'rā ambovai.

⁸Ha'e va'e avakue rovai arova 'rā xerova ajou vaia rupi. Ha'e rami vy ajapo 'rā ojojai ha'e ayvu vai pyrā, xevyguia kuery mbyte gui aipe'a 'rā guive. Ha'e ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa.

⁹Ha'e gui xapy'a rei peteī profeta mba'emo omombe'u 'rā ojekorea rupi, ha'e va'e ma xee SENHOR ae ambotavy uka rā ijayvu. Ha'e rami tei hexe xepo amokuave'ē vy aipe'a 'rā xevyguia Israel kuery mbyte gui.

¹⁰Ha'e rami rā mokoīve re 'rā oī ojejayague re opaga aguā: xevy pe oporandu uka rive va'e opaga 'rā, profeta ramigua opagaa rami avi.

11 Ha'e ramo Israel kuery xea gui ojepe'a ve'ŷ aguā, nonhemongy'avei aguā gueko vaia ha'e javi py. Ha'e ramo xevygua 'rã ikuai, ha'e rã xee ma Tuuete 'rã aiko — he'i SENHOR Nhanderuete.

Nhanderuete ha'evea rami nhombopaga aguā re ijayvuague

12 Ha'e gui teīgue ju SENHOR oayvu ombou xevy. Ha'e vy aipoe'i:

13 — Ava ra'y, xapy'a rei peteĩ yvy regua kuery ojejavy 'rã xerovai nda'evei ete va'e ojapoa py. Ha'e ramo ha'e kuery rovai xepo amokuave'ẽ vy ha'e kuery pe ndajou ukavei 'rã ho'u val'erã. Ha'e rami vy ha'e kuery re ambou 'rã karuai avakue ha'e mymba kuery amomba aguā ha'e va'e yvy gui.

14 Ha'e va'e yvy re mboapy avakue, Noé, Daniel ha'e Jó ikuai teī guekove anho ha'e kuery ogueraa jepe 'rāgue gueko porāa re — he'i SENHOR Nhanderuete.

15 — Ha'e gui ma xapy'a rei ha'e va'e yvy re xee ambou 'rã mymba inharō va'e nhomombaarrã. Ha'e ramo ha'e va'e yvy omboavaipa pyre ae 'rã opyta, ha'e inharō va'e kuery gui avave rei ndoaxavei 'rã ha'e rupi.

16 Ha'e gui anhetẽ ete xee ae rekove rupi aura vy aipoa'e: Ha'e va'e yvy re ha'e va'e mboapyve avakue ikuai teī ndogueraa jepei 'rāgue gua'y neĩ guajy kuery ma voi. Ha'e kuery anho'i 'rāgue oo jepe, ha'e rã yvy ma omboavaipa pyre 'rāgue opyta — he'i SENHOR Nhanderuete.

17 — Ha'e rami e'ŷ vy xapy'a rei ha'e va'e yvy re kyxe ambou vy aipoa'e 'rã: "Kyxe, eaxa ke ha'e va'e yvy rupi, avakue ha'e mymba kuery amomba aguā", ha'e 'rã.

18 Anhetẽ ete xee ae rekove rupi aura vy aipoa'e: Ha'e va'e yvy re ha'e va'e mboapyve avakue ikuai teī ndogueraa jepei 'rāgue neĩ gua'y neĩ guajy kuery ma voi. Ha'e kuery anho'i 'rāgue oo jepe — he'i SENHOR Nhanderuete.

19 — Ha'e rami e'ŷ vy ha'e va'e yvy rovai xapy'a rei ambou 'rã mba'eaxy vaikue, e'ŷ vy anhoẽ 'rã xepoxya tuguy moẽarã ambou vy, ha'e gui amokanhymba aguā avakue va'e mymba kuery.

20 Anhetẽ ete xee ae rekove rupi aura vy aipoa'e: Ha'e va'e yvy re Noé, Daniel ha'e Jó ikuai teī ndogueraa jepei 'rāgue gua'y neĩ guajy kuery. Gueko porāa re guekove anho 'rāgue ogueraa jepe — he'i SENHOR Nhanderuete.

21 Mba'eta SENHOR Nhanderuete aipoe'i:

— Jerusalém tetã re katuve ma avakue ha'e mymba kuery okanhy 'rã, nhombopagaarã irundyve regua ambou ramo: kyxe, karuai, mymba inharō va'e ha'e mba'eaxy vaikue.ⁿ

22 Ha'e rami teī hembyrekue opyta 'rã mbovy'i ete. Ha'e va'e kuery ma ogueraa jepe 'rã gua'y ha'e guajy kuery. Ha'e gui ma peẽ kuerya py ju ovaẽ

n 14.21 Apocalipse 6.8

ramo pexa 'rā ha'e kuery reko mba'emo vai ojapo rā. Ha'e ramo pendepy'a porā ju 'rā mba'emo vai Jerusalém re ambou va'ekue ha'e javi gui.

²³ Ha'e rami py ha'e kuery penembopy'a porā ju 'rā pexa ramo ha'e kuery reko mba'emo vai ojapo rā. Ha'e gui ma peikuua 'rā rive e'ŷ Jerusalém re mba'emo vai ambouague — he'i SENHOR Nhanderuete.

Yxypo 'ygue re Jerusalém tetă ombojojaague

15

¹ Ha'e gui SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i xevy:

² — Ava ra'y, yxypo 'ygue ma amongue henda py nda'u amboae vyvra ka'aguy re ikuai va'e gui ha'eveve va'e?

³ Yxypo 'ygue nda'u pejou 'rā mba'emo pejapo aguā? Tyrā pa oo mbotya re pemo'ā 'rā imoiny, mba'emo peupi imoiny aguā?

⁴ Any, yxypo 'ygue ma tata py pemombo rive 'rā okai aguā. Ha'e gui xapy'a rei ijapy'i joavaive re, ha'e mbyte rupi voi okaipa ma ramo ha'eve 'rā teve peiporu aguā mba'emo pejapo aguā?

⁵ Ha'e nunga rupi ne'ixa, okai e'ŷ mbove mba'everā ndovarei va'ekue ma tata py okai rire katuve ma ndovarei, tapyiū rive opyta rire. Ha'e nungakue gui nda'eve 'rā mba'emo pejapo aguā.

⁶ Ha'e nunga rupi yxypo 'ygue vyvra ka'aguy rupi ikuai va'e mbyte gui Peru va'ekue tata py pemombo rivea rami avi xee voi ajapo 'rā Jerusalém pygua kuery re — he'i SENHOR Nhanderuete.

⁷ — Ha'e rami vy ha'e kuery re aikuua pota 'rā ambopaga aguā. Xapy'a rei tata gui ha'e kuery va'e regua oo jepe teĩ tata omomba nho 'rā. Ha'e rā peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa, ha'e kuery re aikuua pota ramo.

⁸ Ha'e rami vy ambovaipa 'rā ha'e kuery vy, teko vai rupi anho ikuai rire — he'i SENHOR Nhanderuete.

Jerusalém pygua kuery itavy reia re ijayvuague

16

¹ Ha'e gui SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i xevy:

² — Ava ra'y, ndeayvu ke Jerusalém pygua kuery pe ojeguarupy ojapo okuapya re.

³ Ha'e vy aipo're: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu Jerusalém tetă pe:^o Cananeu kuery vyv re neramoī kuery ikuiaia py ae reiko'i raka'e. Nderu ma amorreu, ha'e rā ndexy ma heteu raka'e.

⁴ Ha'e gui ndetui'ia ára py ma nepuru'ā ndojayaai raka'e, yy py nanemoakŷai guive ndeky'a'o aguā, juky py nandekytyai, neī nanenhouvāai raka'e ajukue py.

⁵ Avave rei nanemboaxyai vy ndere noma'ēai raka'e ha'e rami opena aguā. Ha'e rami 'rāgue py reiko'ia ára py nemomboa raka'e mba'ety rupi rive, ndegui ojeguaru pavē vy.

^o 16.3 Kova'e capitulo py Jerusalém tetă re Nhanderuete ijayvu, petei kunha re ombojoja vy.

6 — Ha'e nunga rupi ndea'i rupi xee aaxa vy aixa nderuguy re remy-remyí rejupy rã. Ha'e vy ndevy pe aipoa'e va'ekue: "Nderuguy re teri ndetui tei eikove. Tá, nderuguy re teri ndetui tei eikove tema", ha'e va'ekue.

7 Ha'e gui ma xee romboetave mba'ety henhoi pyaupaa rami. Ha'e ramo ndeyvate, ndetuvixave reovy vy neporã ete. Nekãrã ojeapo, nde'a voi ipuku. Ha'e rami tei ndepire rei teri, nerenhemondei vy.

8 Ha'e gui ndea katy'i rupi aaxa avy vy roexa rã ovaë ma ra'e rejoayvu aguã ára. Ha'e ramo nde'áry aipyo xeao puku apy'i, ndepire reia anhovã aguã. Ha'e vy ndevy pe aura reve ajapo xereve guarã. Ha'e rire xera'yxyrã reiko — he'i SENHOR Nhanderuete.

9 — Ha'e gui ma yy py rombojau vy roiky'a'opa nderuguy gui, ha'e gui roikyty azeite py.

10 Romonhemonde avi ao ombojegua pyre py, ndepy reguarã ame'ë mba'emo pirekue iporâve va'e guigua, romoku'axã ajukue iperer'i i va'e py, romonheovãmba guive ajukue seda guigua py.

11 Rombojeguapa avi poapy regua py voi, ndeaju'y re amoï guive mbo'y.

12 Nexi re ma rombojegua petei ojere'i va'e py, romonamixã, ha'e neakã re ma akã regua iporã va'e amoï.

13 Ha'e rami py ouro ha'e prata py ndejeguapa. Ndeao ma ajukue perer'i, seda guigua ha'e ombojegua pyre py. Romongaru trigo iporâve, ei ha'e azeite py. Ha'e ramo neporã ete vy huvixave ra'yxy rami reiko.

14 Yvy regua ikuia rupi nderekoo oendupaa neporã ete rã, mba'eta ndevaikuea noï, ndere xerexakãa amoï rire — he'i SENHOR Nhanderuete.

15 — Ha'e rami tei neporã reia re rive rejerovia vy ndetavy reia rupi reiko, nderekoo pavë oendu rã. Ha'e rami vy oaxa va'e pe rei renheme'ë ixupe guarã rive.

16 Ha'e rami vy ajukue rerekoo va'ekue regua reiporu yvy'ã áry ombojerovia atyrã joegua e'y-e'y pytã va'e py rembojegua vy. Ha'e py ma ndetavy rei. Ha'e va'e nunga ma nda'evei ae oiko aguã.

17 Ita porägueve, ouro ha'e prata ndejeguarã ame'ë va'ekue remboi vy ava ra'angaarã rejapo. Ha'e rami vy rejejavý ha'e nunga re.

18 Ha'e nunga ndeoao ombojegua pyre remboi avi vy ta'angaa renhovãmba. Ha'e gui azeite ha'e heakuã porã va'e ame'ë va'ekue ma ta'angaa renonde py remoï.

19 Ha'e gui tembi'u ame'ë va'ekue, trigo iporâve va'e, azeite ha'e ei romongaruague voi remoimba ha'e nunga renonde py heakuã porâve va'e reve. Ha'e rami ete rejapo reikovy — he'i SENHOR Nhanderuete.

20 — Ha'e ramigua áryve nememby kuery ha'e ndepi'a kuery xera'yague ae reraa avi vy rejuka uka ta'angaa pe rive oapya py. Ha'e rami ete ndetavy reia nda'u mba'e e'y'i ri?

21 Mba'eta xera'y kuery rejuka uka vy ta'angaa pe remboaxapa tata py reapy reve.

²²Ha'e rami ojeguarupy rejapoa ha'e ndetavy reia ha'e javi py
nderexaraipa nekunhataï rã guare re, ndepire rei ha'e nandaoi reve
nderuguy py remy-remyi rejupy jave guare re guive.

²³SENHOR Nhanderuete aipoe'ive ju:

— Nda'evei, nda'evei ete 'rã ndevy! Mba'eta opa marâguha ha'eve'ŷ va'e
rejapo ma rire

²⁴tetã mbyte ha'e javi rupi ae ju rejapo rembojerovia atyrã, altar-rã heta
guive rejapo.

²⁵Mba'eta ndea py tapeojerea ikuai va'e ha'e javi rupi rejapo altar-rã,
neporâague remongy'apa vy. Ha'e rami vy oaxa va'e pe rei tema reipe'a
neretyma, tavy rei rejapove tema reovy vy.

²⁶Ndetavy rei avi ndea katyguha kuery Egito guigua ra'y kuery hete
guaxupa rei va'e reve. Ha'e rami py xembopoxy aguã rami remboetave
tema ndetavy reia.

²⁷Ha'e nunga rupi ae nderovai amoï xepo ndeyvy namboetaive vy.
Romboaxa avi filisteu kuery ndere ija'e'ŷ va'e kuery pe, ha'e kuery oipotaa
rami rei ndererekaguã, opa marã rei reikoa gui ha'e kuery ojeguaru
rire.

²⁸Assíria pygua ra'y kuery reve voi ndetavy rei, ha'e rami reiko
aguã anho tema nda'eveive vy. Ha'e kuery reve ndetavy rei va'eri
nderepytu'uxei.

²⁹Ha'e rami 'rãgue py Canaã yvy ha'e javi rupi ndetavy reive tema
Caldéia yvy peve. Ha'e rami tei nderepytu'uxei ae tema.

³⁰Ha'e gui ma SENHOR Nhanderuete aipoe'ive ju:

— Ha'e rami reikoa py ndepy'a re nekangya anho oĩ, kunha tavy rei oxí
kuua e'ŷ va'e rami reiko vy.

³¹Ha'e rami vy tetã rupi jaikeai nhavõ rupi rejapo reikovy ombojerovia
atyrã, ha'e rã tetã mbyte rupi ma altar-rã rejapo. Ha'e rami avi kunha
tavy rei rami e'ŷ guive reiko, mba'eta peráta re'ŷ ndetavy rei vy.

³²Ta'yxy itavy rei va'e rami ae reiko, ome 'rãgue py avakue mboae
omovaë va'e rami rive.

³³Mba'eta kunha tavy rei pe ma mba'emo ome'ea 'rã, ha'e rã ndee ma
mba'emo reme'ẽ rivepa jepi 'rã repenaa kuery pe, ndea katy opa rupi gui
ou aguã ndereve itavy rei aguã.

³⁴Ha'e nunga rupi ndetavy reia py kunha tavy rei rami e'ŷ reiko, mba'eta
itavy rei aguã nderekaka okuapy va'e ndevy mba'emo ome'ẽ 'rãgue py ndee
ae mba'emo reme'ẽ 'rã ha'e kuery pe — he'i.

³⁵— Ha'e nunga rupi kunha tavy rei reiko va'e, endu ke SENHOR ayvu.

³⁶Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Repenaa kuery reve opa marã
ndetavy rei reikovy ndepire reia rupi. Ha'e gui ta'angaa remopu'ã va'ekue
pe ojeguarupy anho rejapo, mba'eta ha'e nunga pe nememby kuery ha'e
ndepi'a kuery rejuka vy remoë huguykue.

³⁷Ha'e nunga rupi ma'ë, aÿ ma amboatypa 'rã ndere opena va'ekue ha'e repenaa va'ekue ha'e javi, ndere ija'e'ÿ va'e kuery ha'e javi reve. Nderovai ae ambou 'rã opa rupi gui. Ha'e rami vy ha'e kuery renonde py rombopire reipa 'rã ha'e kuery pavë nderexa aguã.

³⁸Ha'e rami vy xee rombopaga 'rã itavy rei va'e ha'e jojukaare ombopagaa rami. Ha'e vy romoingo axy 'rã xepoxy ha'e nda'evei etea rupi.

³⁹Ha'e rami vy romboaxa 'rã ha'e kuery po py. Ha'e ramo ha'e kuery oitypa 'rã ombojerovia atyrã ha'e altar-rã rejapo va'ekue. Omboipa 'rã ndeao, oipe'apa 'rã guive ita porãgueve ndejeguaague. Ha'e rami vy ndereja 'rã ndepire rei ha'e nandeaovei reve.

⁴⁰Ha'e gui ma ha'e kuery heta ombou 'rã nderovai guarã. Ha'e ramo ndeapipa 'rã okuapy ita py, kyxe py ndepyxo 'rã guive.

⁴¹Oapypa 'rã oo ndea py ikuai va'e, ha'e gui nembopaga 'rã mbovy e'ÿ kunhague oexaa py. Ha'e rami vy amombytu'upa 'rã ndetavy reiague, ha'e ramo mba'eve nereme'ëvei ma 'rã ndetavy rei aguã.

⁴²Ha'e rami vy mae anhenhandu porã ju 'rã ndevy xepoxyague ha'e nda'evei ete aikoague gui. Apytu'u ete 'rã, ndevy ndaxepoxyvei aguã rami.

⁴³Mba'eta nekunhataï rã guare re nanema'endu'avei vy ha'e rami ete xembopoxy rire, aÿ nde'áry ambou 'rã reikoague rekoria, ojeguarupy rejapoague áryve rejapo ve'ÿ aguã ha'e rami ete ha'eve'ÿ va'e — he'i SENHOR Nhanderuete.

⁴⁴— Ha'e gui aÿ gui ma ijayvuxa va'e meme 'rã nderovai aipoe'i: “Oxy rami ae avi 'rã imemby voi oiko”, he'i 'rã.

⁴⁵Mba'eta ndee ma ndexy ramigua ae ju, mba'eta ndexy ma ome ha'e omemby kuery gui ojeguaru raka'e. Ha'e ndekypy'y kuery rami ae avi reiko, mba'eta ha'e kuery ma ome ha'e omemby kuery gui ojeguaru va'ekue meme. Ndexy ma heteu, ha'e rã nderu ma amorreu raka'e.

⁴⁶Ha'e gui nderyke ma Samaria tetã, kuaray apu'a'ia katy hekoia omemby kuery reve. Ha'e rã ndekypy'y ma Sodoma tetã, kuaray puku-a katy omemby kuery reve hekoia va'e.

⁴⁷Ha'e gui ndee ma ha'e kuery rami avi reiko ha'e kuery ojeguarupy ojapoa ha'e javi rupi. Ha'e rami anho e'ÿ, ha'e kuery rami ete reikoa áryve ma ha'e kuery gui renhemongy'ave tema reikoa ha'e javi rupi.

⁴⁸Ha'e nunga rupi anhetë ete xee SENHOR Penderuete xee ae rekove rupi aura vy aipoa'e: Sodoma tetã omemby kuery reve ma ndaeko vai raka'e ndee tyke nememby kuery reve penderekoo vaia rami ete.

⁴⁹Mba'eta po rami ma ndekypy'y Sodoma heko vai: Omemby kuery reve ojejou porã reia rupi tembi'u ndoatai ha'e ový'a rei va'eri peteïve henda py noipytyvõi iporiaukue'i ha'e ojexavai va'e kuery.

⁵⁰Ha'e rami vy xerenonde rupi ojeguarupy anho ojapo okuapy ojejou porã reia rupi. Ha'e ramo ha'e nunga aexa vy aipe'apa vyvói ikuaiague gui.

⁵¹ Ha'e gui Samaria tetā ma ndee rejavya ramigua neī mbyte rupi peve ndojapoi. Mba'eta ndee ma ndekypy'y kuery áryve rejapove tema heravy ojeguarupy, ha'e rami vy ndejegui remboeko porāve ndekypy'y kuery, opa mba'e vai rejapoa py rive.

⁵² Ha'e gui ma ndere oī 'rā ndetavyague gui rexī aguā. Rejapo ndekypy'y kuery nombopagaaive aguā rami, mba'eta ha'e kuery gui ojeguaruvepy py rejavya rā ndegui ha'e kuery heko porāve. Ha'e nunga rupi rexī voi, ndere toī rexīa, ndejegui ndekypy'y kuery nerembopaga ukaive rā.

⁵³ — Ha'e gui amoingo porā ju 'rā ndekypy'y kuery, Sodoma ha'e imemby kuery reve, Samaria imemby kuery reve guive. Ha'e kuery reve ndee voi romoingo porā ju 'rā,

⁵⁴ ha'e rami reikoague ha'e javi gui rexīa oī aguā ha'e kuery rembopy'a porā ju aguā rami.

⁵⁵ Ha'e gui ndekypy'y kuery Sodoma ha'e Samaria imemby kuery reve jypy ikuai porāague rami ae ju ikuai ramo ndee ha'e nememby kuery voi pendekuai porā ju 'rā jypy pendekuaiague rami ae.

⁵⁶ Ha'e gui rejou porā rei vy ndeayvu rei va'ekue ndekypy'y Sodoma re, ⁵⁷nderekovaia ndojekuaai teri jave. Ha'e gui aŷ ma ndere voi ha'e kuery re rami avi Síria ha'e Filístia pygua kunhague ijayvu rei okuapy, ijyvýry rupi ikuai va'e ha'e javi voi.

⁵⁸ Mba'eta ndere oī 'rā repaga aguā opa marā reikoague ha'e ojeguarupy rejapoague re — he'i SENHOR.

⁵⁹ Mba'eta po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Xee ma ndere ajapo 'rā ndee ae rejapoague rami, mba'eta ndee ma remboyke rive aura vy xereve guarā ajapo va'ekue.

⁶⁰ Ha'e rami teī xema'endu'a nho 'rā nekunhataī jave py xereve guarā ndevy ajapo va'ekue re. Ha'e rami vy ndevy ajapo ju 'rā xereve guarā raka'e rā peve oī va'erā.

⁶¹ Ha'e va'e ára py reikoague re nema'endu'a vy rexīmba 'rā ndekypy'y kuery removaē vy. Mba'eta nderyke ha'e ndekypy'y ikuai va'ekue ma ndevy ame'ē 'rā nememby kuery rami, va'eri xereve guarā ajapo va'ekue rami vy e'ŷ ta'vy.

⁶² Mba'eta ndevy pe ajapo 'rā xereve guarā, ha'e peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa,

⁶³ nema'endu'a ha'e rexīmba aguā, ha'e romo'yvyi'i rire rejou porā reia rupi ve'ŷ ndeayvu aguā, reikoague ha'e javi gui roperdoapa rire — he'i SENHOR Nhanderuete.

Mba'emo re ombojojaa rupi mokoī taguato ha'e uva'y omombe'uague

17 ¹ Ha'e gui xevy SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:
² — Ava ra'y, emombe'u peteī ayvu mba'emo re rembojoja vy Israel kuery oikuua aguā.

³Ha'e vy aipo're: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Oiko peteī taguato tuvixa va'e. Ipepo ha'e hague ma ipuku, hague ma joo rami e'ŷ-e'ŷ pytā vale. Ha'e va'e ma Líbano yvy re ou. Ha'e vy oipe'a heravy yary rovapy.

⁴Yvyra rovapy omondo heravy vy ogueraa peteī yvy mba'emo vendea ikuai py. Mba'emo vendea kuery retā py ae oeja ovy.

⁵Ha'e gui henhoīgue pendeyvy guigua ju ogueraa vy onhotŷ peteī yvy porāa py. Ojopy vy onhotŷ yy reia py, yy rembe rupi yvyra ikuai va'e rami oiko porā aguā.

⁶Ha'e va'e ma yvatei vy uva'y hovana rei va'e oiko. Nda'yvatei rei va'eri hakā ma taguato-a katy ova oiny, iguy rupi hapo porā guive. Ha'e rami vy uva'y ete oiko, hakā porā ha'e hoky pyau guive.

⁷— Ha'e gui oiko taguato tuvixa va'e mboae. Ha'e va'e ma ipepo puku va'e, hague reta guive. Ha'e ramo ha'e katy ju ova uva'y rapo, hakā guive. Hi'yvypy guive oo ha'ea katy, onhemoakŷ uka vy.

⁸Yvy porāa py, ha'e yy anho oĩa rupi onhotŷ hakā ha'e hi'a reta aguā, ha'e uva'y iporāve va'e oiko aguā.

⁹Aipo're: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Ha'e va'e uva'y oiko porā 'rā teve? Taguato jypygua ou vy nomondoroi 'rā teve hapo, ha'e ndojayai 'rā ri hi'a, hogue ha'e ipyau jevy va'ekue ipirupa aguā? Mba'eta imbaraete e'ŷ va'e, avakue mbovy'i ete teī oapo'opa 'rā.

¹⁰Ha'e gui amboae henda py onhotŷ ramo ha'e py nda'u oiko porā 'rā ri? Any, mba'eta yvytu kuaray oua katy oipeju ramo ipirupa rive 'rā. Hi'yvypy guive 'rā ipirupa ovy.

¹¹Ha'e ramo xevy pe SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

¹²— Aŷ ma aipo're xere opu'ã rei va'e kuery pe: Ndapeikuai teve mba'erā pa kova'e nunga oikoa? Ma'ẽ, Babilônia pygua huvixa Jerusalém tetā re ou vy oipe'a heravy raka'e huvixave ha'e yvatekueve ikuai va'ekue. Babilônia tetā katy ogueraapa.

¹³Ha'e vy huvixave ra'y kuery regua peteī ojou vy hexeve ojapo peteī rami ikuai aguā, oura uka guive. Ha'e gui ijyvy gui ogueraapa ipo'aka va'ekue

¹⁴openaa ha'e javi rupi yvyīve'i aguā nonhemboyvatevei aguā rami. Ha'e rami avi peteī rami ikuai aguā regua ojapo va'ekue rami ikuai va'e rire okuave'i nho 'rāgue.

¹⁵Ha'e rami teī ha'e va'e huvixa ma Babilônia pygua huvixa rovai opu'ã vy guembiguai kuery omondouka raka'e Egito katy, kavaju ha'e heta avakue ogueru aguā ha'e gui. Ha'e rami ete mba'emo vai apoare nda'u oo jepe 'rā ri? Peteī rami ikuai aguā ojapo pyre ombovaipa rire nda'u oo jepe 'rā teve?

¹⁶Any, anhetē ete xee SENHOR Penderuete xee ae rekove rupi aura vy aipo'a'e: Ha'e va'e omano 'rā Babilônia yvy py, huvixarā moĩare yvy py ae,

ha'e oĩa py ae 'rã omano, ouraague ha'e peteĩ rami ikuai aguã ojapoague ombovaipa rire.

¹⁷Ha'e rã Egito pygua huvixa Faraó ma ixondaro ha'e hexegua kuery heta teĩ noipytyvõi 'rã joe opu'ãa py, mba'eta tetã rovai yvy omboaty 'rã kora áry rupi oaxa aguã jojuka retaa rupi.

¹⁸Mba'eta ouraague omboyke, ha'e peteĩ rami ikuai aguã jopopyy ratã reve ojapo va'ekue ombovaipa vy ha'e nunga ha'e javi ojapo raka'e. Ha'e nunga rupi ae ndoo jepei 'rã.

¹⁹Ha'e nunga rupi anhetẽ ete xee SENHOR Penderuete xerekove rupi aura vy aipoa'e: Xerery rupi ouraague omboykeague ha'e peteĩ rami ikuai aguã ojapo va'ekue ombovaipaague ma ajapo 'rã inhakã re ae ojeapa aguã rami.

²⁰Ha'e rami vy hi'áry aipyo 'rã xekya, ha'e vy ambo'a 'rã xenhuã py.

Babilônia yvy katy araa uka vy ha'e py aikuua pota 'rã xerovai opu'ã reiague re.

²¹Hexeve ojava va'ekue, ixondaro kuery ha'e javi reve ojukapaa 'rã kyxe py. Ha'e rã okuave'i va'e ma amoaimba 'rã yvytu ha'e javi oipejua katy. Ha'e ramo peikuaa 'rã xee SENHOR ae xeayvuague.

²²— Po rami SENHOR Nhanderuete aipoe'i: Xee ma teigue ju aipe'a 'rã peteĩ yary rovapy anhoty aguã. Hakã iporãvea gui ajaya 'rã ipyauvea oĩ va'ekue, ha'e gui peteĩ yvyty yvateve ha'e iporãve va'e áry ju 'rã anhoty.

²³Israel regua yvyty re ae 'rã anhoty. Ha'e ramo hakã reta ha'e hi'a porã 'rã. Ha'e rami vy yary iporãve va'e 'rã oiko. Iguýry ma opa marâgua mymba kuery ikuai 'rã. Hakã rupi ma kuaray'ãa py opa marâgua guyra ju 'rã onhemboauty okuapu.

²⁴Ha'e rami rire yvyra ikuai va'e ha'e javi oikuua 'rã xee SENHOR ae yvyra yvatekueve reitya aiko, ha'e rã yvyigueve ma ambo'yvate va'e. Yvyra pyau amombiru va'e, ha'e rã ipirukue ma ambopyau ju va'e. Xee aipoa'egue xee SENHOR ae ajapo ju.

Peteĩ-teĩ gueko re ae oikuua pota aguã re ijayvuague

18

¹Ha'e gui SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i xevy:

²— Mba'exa tu peẽ kuery Israel yvy re mba'emo oiko va'e pexa vy aipopeje: "Tuu kuery uva aky ho'u rire ta'y kuery raĩ ju nda'evei", peje?

³Anhetẽ ete xee SENHOR Penderuete xerekove rupi aura vy aipoa'e:

Pova'e ayvu ma napemombe'uvei ma 'rã Israel yvy rupi.

⁴Mba'eta temimoingo nhe'ë ha'e javi ma xevygua meme. Tuu kuery nhe'ë ha'e ta'y kuery nhe'ë voi xevygua ae. Ojeavya va'e ae omano 'rã.

⁵— Ha'e gui xapy'a rei peteĩ ava heko porã va'e vy ojapo 'rã ha'evea ramigua joguerekaoa py.

⁶Ha'e rami vy ndoui 'rã xo'o yvyty áry rupi ta'angaa pe ome'ë mbyre, neï nomai'ëi 'rã guive Israel kuery ta'angaa oguerekoo va'e re, ndoguerojejavyi 'rã oiru' ra'yxy, neï nonhembojai 'rã kunha gueko re oĩ va'e re.

⁷Nombojexavai 'rā avave rei, mba'emo oiporu va'ekue ome'ē kuerei 'rā iporukaare pe, na'imondai 'rā, guembi'u omboja'o 'rā okaruxe va'e pe, ha'e omonhemonde 'rā guive ijao e'ŷ va'e kuery.

⁸Ha'e va'e ma operáta oiporu uka rire nomboekovia retavei 'rā, hi'áryve ndojopyi 'rāe. Ojoko 'rā opo ha'eve'ŷa rami ojapo e'ŷ aguā, ha'e vy avakue re oikuua potaa py ha'evea rami meme 'rā joguerekō anhetē ete rupi.

⁹Ha'e va'e xeayvu aeja va'ekue rupi vy ojapo 'rā aipota va'e, ha'evea rami meme 'rā oiko. Ha'e gui ma ha'e va'e heko porā va'e oikove 'rā — he'i SENHOR Nhanderuete.

¹⁰— Ha'e gui xapy'a rei ha'e va'e oguerekō 'rā gua'y imonda va'e, jojukaa, e'ŷ vy ha'e nunga va'e rei tema guyvy kuery pe ojapo va'e.

¹¹Ha'e va'e ma peteīve ojapo 'rā va'ekue ndojapoi. Ha'e rami 'rāgue py ho'u 'rā xo'o vyvty áry rupi ta'angaa pe rive ome'ē mbyre, oguerojejavý 'rā oirū ra'yxy,

¹²ombojexavai 'rā iporiaukue'i ha'e oipotapa rei va'e, imondaa rupi 'rā oiko, nome'ēvei ojerureague, ta'angaa re rive oma'ē, ojeguarupy anho ojapo,

¹³peráta oiporu uka rire ojopy retavexe 'rā guive. Ha'e gui ma ha'e va'e nda'u oikove 'rā? Ndoikovei 'rāe. Ha'e ramigua ojeguarupy ha'e javi ojapo rire ojukaa 'rā, ha'e hexe ae 'rā oĩ huguy omoëague re opaga aguā.

¹⁴— Ha'e gui aŷ ma, xapy'a rei oiko 'rā peteī ta'y nguu ojejavý 'rā oexapa teī ha'ekue ramigua ndojapoi va'e.

¹⁵Ha'e rami vy ndo'ui 'rā xo'o vyvty áry rupi ta'angaa pe ome'ē mbyre, noma'ēi 'rā ta'angaa Israel kuery oguerekō va'e re, oirū ra'yxy ndoguerojejavý 'rā guive.

¹⁶Neī nanhomomboriau rei 'rā, nome'ē e'ŷi 'rā ojerureague, na'imondai 'rā, guembi'u omboja'o 'rā okaruxe va'e pe, omonhemonde 'rā ijao e'ŷ va'e,

¹⁷opo ndoipe'a e'ŷi 'rā iporiaukue'i pe, peráta oiporu uka rire nomboekovia retavei 'rā, hi'áryve ndojopyi 'rā, ojapo 'rā guive xee aipota va'e xeayvuague rupi oiko vy. Ha'e va'e ma nomanoi 'rā nguu ojejavýague re. Oikove 'rāe.

¹⁸Ha'e rā tuu ma ojukaa 'rā heko vaiague re, jokorea rupi oiko rire, oirū kuery gui imondaa rupi, ha'e heta va'e kuery mbyte rupi ha'eve'ŷa ramigua ojapo guive rire.

¹⁹— Ha'e rami teī peporandu 'rā: "Mba'e re tu ta'y ndopagai 'rā nguu ojejavýague re?" peje 'rā. Ha'e rami mba'eta ta'y ma teko porā ha'e ha'evea ramigua ojapo oikovy, ha'e xeayvuague omoĩ porā vy ojapo avi oikovy. Ha'e nunga rupi ae oikove 'rā.

²⁰Mba'eta ojejavý va'e ae 'rā omano. Ta'y ma ndopagai 'rā nguu ojejavýague re, neī tuu ma voi ndopagai 'rā gua'y ojejavýague re. Heko porā va'e re oĩ 'rā teko porā rekovia, ha'e gui heko vai va'e re ma oĩ 'rā gueko vaiague re opaga aguā.

²¹— Ha'e rami avi xapy'a rei ojejavy va'ekue ojeko rerova 'rā ojejavyague ha'e javi gui, ha'e xeayvuague omoī porāmba vy ojapo 'rā teko porā ha'e ha'evea ramigua. Hale rami vy oikove 'rā, nomanoi 'rāe.
²²Ha'eve'ŷa ramigua ojapoague re ma na'ima'endu'aavei 'rā. Teko porā rupi oiko rire oikove 'rā.

²³Mba'eta xee nda'u arovy'a ri heko vai va'e omano rā? Any, xee aipota ojejavyague gui ojeko rerova oikove aguā — he'i SENHOR Nhanderuete.

²⁴— Ha'e rami teĩ xapy'a rei heko porā va'ekue ma gueko porāague gui ojepe'a vy ojejavy ju 'rā, heko vai va'e ojeguarupy ojapoа rami avi ojapo oikovy vy. Hale va'e nda'u oikove 'rā teve? Any, mba'eta teko porā rupi oikoague ha'e javi re na'ima'endu'aavei 'rā. Hale va'e omano 'rā gueko vai ha'e ojejavy reia py.

²⁵— Ha'e rami teĩ aipopeje 'rā: “SENHOR reko ma ha'eve'ŷa ramigua”, peje 'rā. Aŷ ma Israel kuery, pendu ma: Xereko nda'u ha'eve'ŷa ramigua teve? Peē kuery reko e'ŷ teve ikarē-karē va'e?

²⁶Ha'e nunga rupi xapy'a rei heko porā va'ekue ma gueko porāague gui ojepe'a vy teko vai rupi anho ri oiko vy omano 'rā ha'e nunga py. Gueko vaia py ae 'rā omano.

²⁷Ha'e rami teĩ xapy'a rei heko vai va'e ma gueko vaiague gui ojeko rerova vy teko porā ha'e ha'evea ramigua anho ri ojapo vy ojapo 'rā onhe'ē oikove aguā rami.

²⁸Mba'eta ojee ae oikuua pota vy teko vai rupi oikoague gui ojeko rerova ri vy oikove 'rā, nomanovei 'rāe.

²⁹Ha'e rami teĩ Israel kuery ma “SENHOR reko ma ha'eve'ŷa ramigua”, he'i okuapy. Xereko nda'u ha'eve'ŷa ramigua teve? Israel kuery, peē kuery reko e'ŷ teve ikarē-karē va'e?

³⁰— Ha'e nunga rupi Israel kuery, xee roikuua pota 'rā peteĩ-teĩ reko re — he'i SENHOR Nhanderuete. — Pejeko rerova ha'e pejepa ke pendeko vaia ha'e javi gui. Ha'e ramo 'rāe teko vai napendereityvei.

³¹Ha'e rami vy peipe'a pendejegui penderekovaia ha'e javi, ha'e gui pendejee pemoī uka penekuraxō pyaurā ha'e penenhe'ē pyaurā. Mba'eta Israel kuery, mba'le re 'rā tu pemano?

³²Mba'eta xee ma ndarov'yai peteїve pemano rā. Ha'e nunga rupi pejeko rerova peikove aguā — he'i SENHOR Nhanderuete.

Guary re Israel kuery ombojojaague

19

¹— Ha'e gui ndeayvu ke Israel regua yvatekueve pe omboaxy va'e rami.

²Ha'e vy aipo're 'rā: Marā ramigua tu pendexy raka'e? Peteĩ guary kunha guary kuery mbyte oiko, ha'e gua'y kuery mbyte onheno oupy va'e. Ha'e va'e ma omongakuaa gua'y kuery.

³Peteĩ gua'y oguerekova'e javi tuja ma vy imba'ejuka kuaa, avakue ho'upa peve.

⁴Ha'e ramo ha'e nunga omombe'ua rā yvy regua ikuai va'e oendupa okuapy. Ha'e rami vy ombo'a yvykua ha'e kuery ojapo va'ekue py. Ha'e vy ty'aī re ogueraa Egito yvy katy.

⁵Ha'e ramo ixy guary kunha va'e ma gua'y oarō va'ekue ogueraa rā nda'evei oikovy. Ha'e rami vy gua'y mboae ju omongakuaa.

⁶Ha'e ramo ha'e va'e ju tuja guary kuery mbyte rupi. Ha'e vy imba'ejuka kuaa, avakue ho'upa peve.

⁷Avakue ojukaa rupi ojapo reta avi imeve'ŷ aguā, ha'e tetā ikuai va'e omombytapa tekao ve'ŷ. Ha'e ramo okororō rā yvy regua kuery oendu vy ndaekorâvei rei okuapu.

⁸Ha'e rami vy yvy regua kuery ha'ea katy ikuai va'e onhemboatypa okuapy hovai. Ha'e rami vy hi'áry rupi kya omombo vy ombo'a yvykua ojapo va'ekue py.

⁹Ty'aī py ojopy vy ombo'a nhuā py. Ha'e rami vy Babilônia pygua huvixaa py ogueraa. Ha'e py ma omboty peteī henda ikorapa va'e py, Israel regua yvyty rupi ijayvua noenduavei aguā.

Uva'y re ju ombojojaague

¹⁰— Ha'e gui pendexy ma uva'y yakā yvýry onhotŷ mbyre rami oiko. Yy reia py onhotŷa rire hi'a porā, hakā reta guive.

¹¹Hakā ma imbaraete raxa, huvixa po pyguarā. Ha'e vy hakā ha'e hoguepa reve yvateve ovy rā pavē rei oexa okuapy yvate etea.

¹²Ha'e rami teī opoxy reve omondoroa, ha'e yvy rupi oitya. Ha'e ramo hi'a ma yvytu kuaray oua katy gui oipeju va'e omombirupa. Hakā mbaraetekue ma omopēmbaa rā ipirupa. Ha'e gui tata py ju oapypaa.

¹³Ha'e gui aŷ ma tekao e'ŷa py rive ju onhotŷa yvy piru reia ha'e yy noŷa py.

¹⁴Ha'e gui peteī hakā tuvixave'i va'e gui ma tata ou vy omomba hi'a. Ha'e ramo hexe noŷvei hakā imbaraete va'e huvixa po pyguarā — he'i.

— Po rami 'rā reronhemboaxy, ha'e peronhemboaxy pavē aguā.

Egitó yvy gui Israel kuery oo rire ojeguarupy rupi ae tema ikuiaia re ijayvuague

20 ¹Ha'e gui sete ma'etŷa ha'e peteī nhiruŷ jaxyia re, dez araa py ma Israel regua nhomongoeta va'ety kuery jogueru xea py, SENHOR pe oporandu uka aguā. Ha'e rami vy oguapypa okuapy xerenonde.

²Ha'e ramo xevy pe SENHOR ombou oayvu. Ha'e vy aipoe'i:

³— Ava ra'y, ndeayvu ke Israel regua nhomongoeta va'ety kuery pe. Ha'e vy aipo're: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Peē kuery pa xevy peporandu ukaxe vy peju? Anhetē ete xee SENHOR Penderuete xee ae rekove rupi aura vy aipoa'e: Nda'evei peē kuery peporandu uka aguā xevy.

⁴Ha'e gui ndee ava ra'y, ndeayvu ta pa ha'e kuery reko vaia re? Eikuua uka ke ha'vy tamoī kuery ojeguarupy ojapoague.

⁵Ha'e vy aipo're: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Israel kuery xejeupe guarā aiporavo vy xepo upi reve aura va'ekue Jacó ramymino kuery pe ajekuua uka reve. Egito yvy re ikuai jave xepo upi reve ha'e kuery pe aura vy "Xee ma SENHOR Penderuete", ha'e va'ekue.

⁶Ha'e va'e ára xepo upi reve ha'e kuery pe aura Egito yvy gui aipe'apa aguā re, peteī yvy ha'e kuery peguarā aiporavoague py araa aguā, kamby ha'e ei ndoataia ha'e yvy jave gui iporāvea py.

⁷Ha'e rami vy aipoa'e ha'e kuery pe: "Peteī-teī peipe'a 'rā pendejegui mba'emo ojeguarupy pexaxe vai va'ekue. Penhemongy'ave eme Egito pygua ta'angaa pembojeroviaa py. Mba'eta xee ae ma SENHOR Penderuete aiko", ha'e va'ekue.

⁸Ha'e rami teī ha'e kuery naxenhe'ē reduxei vy opu'āmba okuapy xerovai. Ha'e rami vy mavae'rei ojegui ndoipe'ai ojeguarupy oexaxe vai va'e, ndojepe'ai guive Egito pygua ta'angaa ombojeroviaa gui.

— Ha'e ramo xee aipoa'e va'ekue ha'e kuery áry xepoxya anhoē aguā re, ha'e kuery pe xepoxya aexa ukapa peve Egito yvy re ikuiai py.

⁹Ha'e rami teī amboae rami ju ha'e kuery re ajapo xerery amboete ukaa rupi vy, xerery re yvy regua ijayvu rei e'ŷ aguā ha'e kuery yvy re xevygua kuery ikuiai rupi, mba'eta yvy regua kuery oexaa py ae xevygua kuery pe ajekuua uka rire Egito yvy gui aipe'apaa py.

¹⁰Ha'e rami vy aipe'apa Egito yvy gui, ha'e tekao e'ŷa katy ju araa.

¹¹Ha'e kuery pe ame'ē xeayvua, aikuua uka guive aipota va'e. Ha'e va'e ma avakue ojapopa ri vy okuave 'rā ha'e va'e rupi.

¹²Ha'e kuery rekorā ame'ē avi sábado ára omboete aguā, xee aeko mbo'e aguā, ha'e gui ha'e kuery oikuua aguā xee SENHOR ae iky'a'oa aikoa.

¹³Ha'e rami teī Israel kuery ma tekao e'ŷa py araa ague py ju opu'āmba okuapy xerovai. Ha'e rami vy nda'ikuaxei xeayvuague ha'e aipotaa aikuua uka va'ekue rupi, ha'e va'e avakue ojapopa vy okuave 'rā va'eri. Ha'e rami vy opa mba'e py omongy'a okuapy sábado ára pyguarā aeja va'ekue. Ha'e nunga rupi tekao e'ŷ pyve xeayvu ha'e kuery áry xepoxya anhoē aguā re, amokanhymba ete aguā.

¹⁴Ha'e rami teī ha'e kuery re amboae rami ju ajapo xerery amboete ukaa rupi vy, xerery re yvy regua kuery ijayvu rei e'ŷ aguā, ha'e kuery yvy gui xevygua kuery aipe'apaa rire.

¹⁵Ha'e rami vy tekao e'ŷa py ju xepo upi reve ha'e kuery pe aura va'ekue ijyvyrā va'ekue py araa ve'ŷ aguā re, kamby ha'e ei ndoataia ha'e yvy jave gui iporāvea py.

¹⁶Mba'eta ha'e kuery ndojapoxei okuapy xeayvuague, aipotaa rami nda'ikuaxei guive, sábado ára pyguarā amoī va'ekue voi omongy'apa, mba'eta okuraxō py ta'angaa kuery re rive oje'oixe.

17 Ha'e rami teĩ ha'e kuery re ama'ẽ aperdoaa rupi, amokanhymba 'rāgue py, namomba etei tekao e'ŷa rupi ikuiai py.

18 — Ha'e rami teĩ ha'e kuery ra'y kuery pe ma xeayvu tekao e'ŷa py. Ha'e vy aipoa'e va'ekue: "Peiko eme penderu kuery ikuaiague rupi, pejapo eme ha'e kuery oipotaa rami, penhemongy'a eme guive ha'e kuery ta'angaa oguereko va'e rupi rive.

19 Mb'a'eta xee ae ma SENHOR Penderuete aiko. Pendekuai ke xeayvuague rupi, ha'e pemoĩ porã xee aipota va'e pejapopa aguã.

20 Pemboete sâbado ára pygurarã aeja va'ekue, mba'eta oĩ 'rã xee roeko mbo'e aguã, xee ae SENHOR Penderuete aikoa peikuua aguã", ha'e va'ekue.

21 Ha'e rami teĩ ta'y kuery voi opu'ãmba okuapy xerovai. Ha'e rami vy xeayvuague rupi nda'ikuai, nomoĩ porãi guive aipota va'e, ha'e va'e avakue ojapopa vy okuave 'rã va'eri. Ha'e rami 'rāgue py omongy'apa rei okuapy sâbado ára pygurarã aeja va'ekue.

— Ha'e rami rire xee xeayvu ha'e kuery áry xepoxya anhoẽ aguã re, tekao e'ŷa py ikuiai py ha'e kuery pe xepoxya aexa ukapa peve.

22 Ha'e rami teĩ xerery amboete ukaa rupi vy xepo ajoko va'ekue, xerery re yvy regua kuery ijayvu rei e'ŷ aguã ha'e kuery oexaa py xevygua kuery aipe'apa rire.

23 Ha'e rami vy tekao e'ŷa py xepo audi reve ha'e kuery pe aura yvy regua kuery ikuiai rupi amoãmba aguã re, ijyvy ha'e javi rupi.

24 Mb'a'eta xevygua kuery ndojapoi karamboae xeayvuague, nda'ikuaxei aipotaa rami, omongy'apa sâbado ára pygurarã aeja va'ekue, ha'e ta'angaa nguu kuery oguereko va'ekue oexa vy oendu avi ombojeroviaxaea.

25 Ha'e nunga rupi ha'e kuery pe aeja uka amboae regua ayvu iporã e'ŷ va'e rupi ikuai aguã, ha'e heko mboaerã ha'e va'e rupi ikuai aguã va'ekue'ŷ.

26 Ha'e rami vy aeja ta'angaa pe mba'emo ome'ẽa py onhemongy'apa rei aguã, gua'y kuery oiko ypy'i va'ekue tata py oapya py. Ha'e rami ikuai aguã aeja namboekorâvei aguã, xee ae SENHOR aikoa oikuua pavẽ aguã.

27 — Ha'e nunga rupi ndee ava ra'y, ndeayvu ke Israel kuery pe. Ha'e vy aipo're: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Peneramoĩ kuery ma pova'e py ju opu'ã rei okuapy xerovai.

28 Mb'a'eta yvy ha'e kuery pe ame'ẽ aguã re xepo audi reve auraague py araa ma rire teĩ, ha'e kuery peteĩ yvy'ã yvate va'e, e'ŷ vy peteĩ yvyra hogue ana va'e oexa nhavõ ha'e py rive mba'emo ome'ẽ okuapy ta'angaa pe, heakuã porã va'e omoĩ ha'e mba'emo rykue onhoẽ okuapy xembopoxy aguã rami rive.

29 Ha'e ramo xee aipoa'e ha'e kuery pe: "Mb'a'e yvyty tu kova'e, ha'e katy peẽ kuery peo pekuapy aguã?" ha'e va'ekue. Mb'a'eta hery ma Yvyty Ombojeroviaaty oĩa, kova'e ára peve.

³⁰ Ha'e nunga rupi aŷ aipo're Israel kuery pe: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Peẽ kuery voi penhemongy'apa pekuapy, peneramoĩ kuery rami ae ju. Mba'eta peẽ kuery ju pendetavy tema ojeguarupy ha'e kuery oguereko va'ekue rupi peo vy.

³¹ Mba'eta aŷ peve penhemongy'apa 'rã ta'angaa pe mba'emo peme'ëa py, pendera'y kuery ae peapy vy guive. Ha'e rami teĩ Israel kuery, peju ri ty'y xevy peporandu uka vy? Anhetẽ ete xee SENHOR Penderuete xerekove rupi aura vy aipoa'e: Peẽ kuery ma nda'evei ae xevy peporandu uka aguã.

³² Peẽ kuery aipopeje: "Ore ma yvy regua kuery reko rami 'rã orekuai yvyra ha'e ita guigua rive rombojeroviaa rupi, amboae yvy re ikuai va'e reko rami", peje. Ha'e rami teĩ peneakã gui rive ha'e rami pendekuaixa ndoikoi 'rãe.

³³ Mba'eta anhetẽ ete xee SENHOR Penderuete xerekove rupi aura vy aipoa'e: Peẽ kuery re xepo'aka 'rã xepo aupi vy xepo'akaa aexa uka reve, xepoxya anhoëa rupi.

³⁴ Ha'e rami vy roipe'apa ju 'rã yvy regua kuery ikuiaia mbyte romoaïague gui, romboatypa ju 'rã yvy pendekuaïague gui. Xepo aupi vy xepo'akaa aexa uka reve 'rã ajapo, xepoxya anhoëa rupi guive.

³⁵ Ha'e rami vy yvy regua ikuiaia katy ju rogueraa 'rã tekao e'ŷa katy rami. Ha'e gui ha'e py ma aikuua pota 'rã peẽ kuery re, jova re nhama'ë reve.

³⁶ Mba'eta Egito regua tekao e'ŷa rupi peneramoĩ kuery re aikuua potaague rami ae ju peẽ kuery re voi aikuua pota 'rã — he'i SENHOR Nhanderuete.

³⁷ — Ajapo 'rã xepopoka guýry rupi peaxa aguã rami. Ha'e rami vy romo'arandu 'rã xereve guarã ajapo va'ekue rami vy.

³⁸ Penembyte gui aipe'apa 'rã xere opu'ã ha'e naxenhe'ẽ rendui va'ekue. Ha'e kuery ikuiaique yvy gui aipe'a teĩ ndooi 'rã Israel yvy re. Ha'e ramo peikuua 'rã xee ae SENHOR aikoa.

³⁹ — Ha'e rã peẽ Israel kuery pe xee SENHOR Penderuete aipoa'e: Naxenhe'ẽ reduxei vy tapeo, peteĩ-teĩ pendekuaï ta'angaa pe rive aŷ ha'e raka'eve'i peve. Ha'e rami teĩ pemongy'a reive eme xerery iky'a e'ŷ va'e, ta'angaa pe mba'emo peme'ëa py.

⁴⁰ Mba'eta xevyguia yvyty iky'a e'ŷ va'e, Israel regua yvyty yvatevea áry ma Israel kuery ha'e javi 'rã xembojerovia okuapy — he'i SENHOR Nhanderuete. — Ha'e va'e yvy re ae 'rã ha'e javive xembojerovia. Ha'e py ma xee arov'y'a ju 'rã. Ha'e py ae aipota 'rã mba'emo xevy peme'ë, mba'emo perekva'e jypyguia iporägueve, mba'emo iky'a e'ŷ va'e guive.

⁴¹ Yvy regua kuery mbyte gui rojave'a vy peaîmbaague gui romboatypa ju rire xee rojou porã 'rã heakuã porã va'e rami. Ha'e ramo yvy regua kuery oexaa py aikuua uka 'rã iky'a e'ŷ va'e aikoa, peẽ kuery pendekuaia rupi.^p

⁴² Ha'e gui Israel yvy re roguerupa ma ramo peikuaapa 'rā xee ae SENHOR aikoa, ha'e va'e yvy xepo upi reve peneramoī kuery pe ameē aguā re auraague py ae.

⁴³ Ha'e py ma penema'endu'a 'rā mba'emo vai rupi pendekuaia py penhemongy'apaague re. Ha'e rami vy pejeguaru 'rā pekuapy pendejegui ae, pendereko vaia rupi pendekuaiaque re.

⁴⁴ Ha'e gui xerery amboete ukaa rupi vy romboaxy ju ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa. Mba'eta Israel kuery, pendeko vaiague re norombopagavei 'rā, opa marā pendekuaiaque re'ŷ guive — he'i SENHOR Nhanderuete.

Kuaray puku-a katygua kuery rovai ijayvuague

⁴⁵ Ha'e gui SENHOR oayvu ombou ju vy aipoe'i xevy:

⁴⁶ — Ava ra'y, emaē kuaray puku-a katy, ha'e vy ndeayvu ha'e kuery rovai. Emombe'u xeayvu ka'aguy kuaray puku-a katygua rovai.^q

⁴⁷ Ha'e vy aipo're ha'e py ikuai va'e pe: Pendu ke SENHOR ayvu. Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Aŷ ma amoendy 'rā tata pendea py vyvra pyau ha'e ipirukue ha'e javi mokanhyarā. Ndoguevei 'rā tata rendy. Ha'e rami 'rāgue py penderova okaipa 'rā kuaray puku-a katy guive ijapu'a'ia katy peve.

⁴⁸ Pavē avakue oikuua 'rā xee SENHOR ae imoendyare aikoa. Ndoguevei 'rāe — he'i.

⁴⁹ Ha'e ramo xee aipoa'e:

— Ai SENHOR Xeruete! Ha'e kuery ijayvu 'rā xere: “Ha'e va'e e'ŷ ri ty'y ayvu rive mombe'uaty oiko?” he'i 'rā okuapy xevy — ha'e.

SENHOR guigua kyxe re ijayvuague

21 ¹ Ha'e gui xevy SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:
² — Ava ra'y, emaē Jerusalém katy. Ha'e vy ndeayvu ha'e kuery ombojeroviaty ikuai va'e rovai. Emombe'u xeayvu Israel yvy ha'e javi rovai.
³ Ha'e vy aipo're: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Ma'ē, peē kuery rovai aiko. Ha'e rami vy xekyxe aekyi 'rā hyru gui penembyte gui amomba aguā heko porā ha'e heko vai va'e guive.

⁴ Mba'eta penembyte gui amomba 'rā heko porā ha'e heko vai va'e. Xekyxe aekyi 'rā hyru gui temimoingo ha'e javi rovai rupi, kuaray puku-a katy guive ijapu'a'ia katy peve.

⁵ Ha'e ramo oikuua pavē aguā xee SENHOR ae hyru gui xekyxe aekyi va'ea, hyru py noī jevyvei 'rā guive.

⁶ — Ha'e nunga rupi ndee ava ra'y, nepoaē nhendu ke. Ha'e kuery oendua py nepoaē nhendu 'rā ndepy'a py nda'evei ete reve.

^q 20.45-49 Apy ma profeta ijayvu Jerusalém tetā ha'e Judéia yvy regua kuery re.

⁷Ha'e gui ha'e kuery oporandu 'rā ndevy: "Mba'e re tu ha'e rami ete nepoaē ri?" he'i 'rā ndevy. Ha'e ramo aipo're 'rā: "Mba'emo aendu ramo'i va'ekue re rima xepoaa. Mba'eta ha'e nunga oiko rā pavē opy'a py onhemondyipa 'rā, pavē po ikangypa, pavē rei onhe'ē py ndaekorāvei 'rā okuapy, pavē renapy'ā yy rami rive 'rā optya na'imbaraetevei vy. Ha'e nunga ou ma oiny, ojeupity 'rāe, he'i SENHOR Nhanderuete", 're 'rā.

⁸Ha'e gui teīgue ju SENHOR oayvu xevy ombou. Ha'e vy aipoe'i:

⁹— Ava ra'y, emombe'u ju xeayvu. Ha'e vy aipo're: Po rami SENHOR ijayvu: Kyxe oaímbe'epa ha'e omboverapa pyre oī.

¹⁰Jojuka aguā oaímbe'ea, ha'e overa va'e rami ete omboveraa.

— Ha'e rami teī Israel kuery aipoe'i 'rā: "Javy'a nho 'rā jakuapy! Xera'y po pygua ma vyvra amboae kuery oguerekva'e ipo'akapave", he'i 'rā okuapy.^r

¹¹Ha'e rami teī Nhanderuete ombovai:

— Ha'e va'e kyxe ma omboveraa rei mba'eta oiporua 'rāe. Oaímbe'e ha'e omboverapaa ma jojukaa'rā po py amboaxa aguā.

¹²Ha'e nunga rupi ndee ava ra'y, neraxē ha'e nepoaē rei ke, mba'eta xevyguia kuery rovai 'rā oiporua, Israel regua yvatekueve ha'e javi rovai guive. Ha'e va'e kuery ma amboaxapa 'rā kyxe reveguia pe, xevyguia kuery ha'e javi reve. Ha'e nunga rupi eipete-pete nde'u rupi.

¹³Mba'eta ou 'rā pendereko a'āarā. Ha'e gui penderuvixa ipo pygua va'e nhomoingo axy va'ekue noīvei ramo mba'exa 'rā tu peiko? — he'i SENHOR Nhanderuete.

¹⁴— Ha'e gui ndee ava ra'y, emombe'u ke xeayvu, ejepopete-pete guive. Tove kyxe mokoīgue tajopyxo, mboapykue peve tajojuka, jova-jovaive gui tou jojukaa rupi.

¹⁵Ha'e kuery okuraxō py onhemondyi rei aguā, ha'e okē oēaty ha'e javi rupi heta ho'a aguā. Ajapo 'rā kyxe overa va'e rami hexakā aguā. Mba'eta jojuka aguā ae omboveraa ha'e oaímbe'epaa.

¹⁶Ha'e gui ndee kyxe, tereo reiporu kuaa katy nembaraetea ha'e javi reve, ha'e gui reiporu kuaa e'ŷa katy ju tereo, reoa katy rei.

¹⁷Ha'e ramo xee voi ajepopete avi 'rā xepoxyague gui apytu'u vy. Xee SENHOR ae xeayvu va'e — he'i.

¹⁸Ha'e gui xevy SENHOR ombou ju oayvu. Ha'e vy aipoe'i:

¹⁹— Ndee ava ra'y, ejapo ke mokoī tape ra'angaa, ha'e va'e regua peteī rupi Babilônia pygua huvixa okyxe reve ou aguā. Mokoīve ma peteī'i vyv guia ou va'e. Ha'e gui tetā oēaty katy'i emoī avi mokoī vyvrape'i tape rexu ukaa.

²⁰Embopara imoiny peteī tape Amom kuery rekoia Rabá katy kyxe reve oo aguā, ha'e rā amboae ma Judá ha'e Jerusalém tetā ikorapa va'e katy oo aguā.

^r 21.10 Israel kuery "Xera'y" he'ia ma nguvixave re ijayvu vy, hexe anho rei ojeroviaa rupi.

21 Mba'eta Babilônia pygua huvixa optya 'rā ho'amy tape rakāmby py, mokoī tape joa katy e'ŷ oĩa py, nguu ete kuery pe ranhe imba'ekuaa aguã. Ha'e rami vy hu'y ombovava-vavaa ma ramo peteī oekyi 'rā, ta'angaa ngoo gui ogueru va'ekue pe oporandu 'rā, ha'e mba'emo py'akue rupi avi 'rā imba'ekuaa.

22 Ha'e gui imba'ekuaa rupi oikuaa 'rā oiporu kuua regua re Jerusalém tetā katy ae oo aguã. Ha'e rami vy oiko katu 'rā tetā rokē omopē aguã, jojuka aguã re ijayvu atā, joe opu'āa aguã re ojapukai, okē mopēa py tetā rokē re ombota, tetā kora re yvy omboaty vy omovā, ha'e torre ojapo aguã.

23 Ha'e gui judeu kuery hexeve peteī rami ikuai aguã re oura va'ekue ma ha'e nunga oendu vy "Apu" he'i 'rā okuapy. Ha'e rami teī ha'e kuery reko vaiague re Nhanderuete oikuaa pota 'rā ombo'a ukapa aguã.

24 Ha'e nunga rupi SENHOR Nhanderuete aipoe'i:

— Anhetē ae peē kuery xemoma'endu'a pendereko vaia re aikuaa pota aguã, mba'eta pendereko vaia ojekuaa porã, mba'emo pejapoa ha'e javi py pexa uka pejejavya. Ha'e rami ete xemoma'endu'a rire rombo'apa 'rā ha'e nungakue re.

25 Ha'e gui ndee Israel kuery ruvixa opa marā rei nderekō vai ete va'e, ovaẽ ma oiny nde'ára opaa py rombopaga aguã.

26 Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu ndevy: Emboi ke neakā regua ha'e coroa, mba'eta ha'ekue rami ve'ŷ 'rā oiko. Mba'eta yvyigueve'i omboyvatea 'rā, ha'e rā yvatekueve ma omo'yvyi'ia 'rā.

27 Ivaipa, ivaipa 'rā! Aŷ ma xee ambovaipa 'rā neretā, ha'e ramo noivei 'rā, opena kuua va'erā ou e'ŷa ja. Ha'e va'e pe ma amboaxa ju 'rā.

28 — Ha'e gui ndee ava ra'y, emombe'u ke xeayvu. Po rami SENHOR Penderuete ijayvu Amom pygua kuery ijayvu reia re. Ha'e gui aipo're 'rā: Kyxe, kyxe hyru gui oekyia ma, omboveraa jojuka aguã, nhomomba ha'e overa va'e rami hexakā aguã.

29 Ha'e va'e ma ojaya 'rā opa marā heko vai va'e kuery aju'y, mba'eta ovaẽ ma hi'ára opaa py ambopaga aguã, mba'eta peē kuery rekora oexa'āa rupi rive omombe'u rire, ha'e kuery ae oexa ra'uague rupi.

30 — Ha'e gui emoi ju ndekyxe hyru py. Mba'eta yvy reikoague py ae ju 'rā rombopaga.^s

31 Ha'e rami vy nde'áry ambou 'rā xepoxya, nderovai rupi aipeju 'rā tata rami xepoxya regua, ha'e gui romboaxa 'rā avakue nhomboaxyia rupi e'ŷ nhomoingo axy raxa va'e kuery po py.

32 Ha'e ramo reiko 'rā mba'emo pirekue oapy pyrā rami. Nderuguy omoëa 'rā ndeyvy re ae. Ndere na'ima'endu'aavei 'rā, xee SENHOR ae xeayvu rire.

---

^s 21.30-32 Apy ma Babilônia pygua huvixa pe ju Nhanderuete ijayvu ombopaga aguã re.

Jerusalém pygua kuery ojeguarupy ojapo okuapya re ijayvuague

- 22** ¹Ha'e gui xevy SENHOR oayvu ombou ju vy aipoe'i:
²— Ha'e gui ndee ava ra'y, ndeayvu ta pa tetā pygua kuery
 jouguy omoēague re? Ndeayvu ke ha'vy ojeguarupy ojapo okuapya ha'e
 javi re.^t
- ³Ha'e gui aipo're: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Nda'evei ete 'rā
 tetā jouguy moēa ikuiaia va'e pe. Mba'eta ta'angaa pejapo va'ekue rupi
 penhemongy'a vy penderovairā ae pejapo pekuapy pepagaa ára pyguitarā
 ovaẽ peve.
- ⁴Mba'eta jouguy pemoēa py pendepo ae pemongy'apa. Mba'eta ta'angaa
 peẽ ae pejapo va'ekue rupi penhemongy'a vy pejapo pepaga aguã
 ára ovaẽ aguã rami. Penema'etýa opa ta ma. Ha'e nunga rupi ae xee
 ajapo amboae regua kuery yvy jave rupi ikuai va'e pendejajai rei ha'e
 penembojaru rei aguã rami.
- ⁵Pendea katy'i ha'e mombyry rupi ikuai va'e voi ijayvu vaikue rei 'rā
 okuapy pendere, mba'eta oikuaa pavẽ opa marã rei pendekuaia.
- ⁶— Ha'e gui Israel regua yvatekueve voi, peteĩ-teĩ opo'akaa rupi
 mba'eve ndojapoi 'rā jouguy omoẽ e'ý vy.
- ⁷Ha'e rami vy penembyte rupi ha'e kuery nomboetei 'rā nguu ha'e oxy,
 okorepa rei 'rā amboae regua, ha'e ha'evelýa rami 'rā oguereko tyre'ý ha'e
 imeve'ý va'e kuery.
- ⁸Nomboetei mba'emo xevygua iky'a e'ý va'e, omongy'apa guive sábado
 ára pyguitarā aeja va'ekue.
- ⁹Penembyte rupi ikuai avi avakue jouguy omoẽ ukaxe vy joe ijayvu rei
 va'erã. Penembyte rupi ae ho'u 'rā okuapy xo'o ta'angaa pe ome'ẽ mbyre
 yvyty áry rupi, opa marã rei ikuai vy.
- ¹⁰Pendekuaia mbyte rupi ojejavý 'rā nguu pe, onhemboja 'rā guive
 kunhague gueko re oiko va'e re.
- ¹¹Amongue ma ojejavý 'rā oirũ ra'yxy reve, amboae ma omongy'apa rei 'rā
 gua'y ra'yxy ae, ha'e rã amboae ma onheno 'rã gueindy nguu rajy reve ae.
- ¹²Pendekuaia rupi mba'emo ome'ëa rã ojopy 'rã jouguy omoẽ aguã. Peráta
 oiporu uka rire oipe'a retave 'rã okorea rupi. Oirũ kuery ombotavypaa py
 oipe'apa 'rã oguereko va'ekue. Ha'e ramia py na'imaelendu'avei okuapy xere
 — he'i SENHOR Nhanderuete.
- ¹³— Aý ma pejokore ha'e jouguy pemoēa py pendepo ky'apa ramo
 ajepopete 'rã xepoxya aexa uka vy. Ha'e ramo penembaraete 'rã ri ty'y
 pendepy'apa py?
- ¹⁴Pendepo imbaraete avi 'rã ri ty'y rombopaga vy ajua ára pyguitarā?
 Mba'eta xee SENHOR xeayvu rire ajapo 'rãe.

^t 22.2 “Tetā” he'ia ma Jerusalém ae (Mateus 23.37; Lucas 13.34).

15 Ha'e rami vy romoaïmba 'rā yvy regua kuery ikuuai rupi, ha'e rogueraa ukapa 'rā yvy mboae rupi. Ha'e rami vy 'rāe pendegui aipe'a ha'eve'ŷa oĩ va'e.

16 Ha'e gui yvy regua kuery oexaa py penhemongy'apa ma rire peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

17 Ha'e gui SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i xevy:

18 — Ava ra'y, xevy pe rā Israel kuery ikuai tata rupa py prata oiky'a'oa rā mba'emo ky'akue opyta va'e rami: overa va'e, estanho, ferro ha'e chumbo ky'akue rami rive.

19 Ha'e nunga rupi po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Mba'emo ky'akue peẽ kuery pendekuai ramo aŷ xee romboatypa 'rā Jerusalém mbyte py.

20 Mba'eta prata, overa va'e, ferro, chumbo ha'e estanho ma omoïmbaa 'rā tata rupa py, oipejua rā tata raku py hykupa aguã. Ha'e rami ae avi xepoxya rupi rojou vai reve romono'õmba vy ha'e py roeja 'rā romboykupa aguã.

21 Romono'õague py peẽ kuery áry rupi aipeju 'rā xepoxya reve. Ha'e ramo penderykupa 'rā Jerusalém mbyte py.

22 Tata rupa py prata hykupaa ramí avi peẽ kuery penderykupa 'rā ha'e py. Ha'e ramo peikuua 'rā xee SENHOR ae peẽ kuery áry xepoxya anhoëague — he'i.

23 Ha'e gui SENHOR oayvu xevy ombou ju. Ha'e vy aipoe'i:

24 — Ava ra'y, aipo're ha'e kuery yvy pe: Ndee yvy, nderejeky'a'o ukai rire xepoxya aexa ucaa ára nda'okyi 'rā nde'áry.

25 Yvy mbyte rupi profeta kuery jogueroayvu 'rā nhonhe'ẽ mombaxe vy, guary okororô reve guaí axí re guembia omoatâa rami. Mba'eta oipe'apa 'rā joperáta ha'e nhomba'e rei-rei. Ha'e rami vy yvy mbyte rupi omboetave tema imeve'ŷ va'e kuery.

26 Ha'e kuery regua sacerdote kuery voi xeguigua lei rupi nda'ikuai, omongy'apa 'rā guive mba'emo xevyguia iky'a e'ŷ va'e. Ha'e kuery oikuua rā iky'a e'ŷ va'erā omboaxa pyre ha'e omboaxa pyre'ŷ ma joo ramigua. Ndoikuuai merami ha'eve va'e ha'e ha'eve'ŷ va'e joo ramigua e'ŷa. Ha'e rami vy sábado ára aeja va'ekue py oiko va'e gui omboty 'rā guexa. Ha'e rami vy omboetepy e'ŷ rami aiko ha'e kuery mbyte.

27 Ha'e kuery regua yvatekueve ma aguara'i guaí axí py guembia omoatâa rami avi omoë 'rā jouguy, nhonhe'ẽ omombaa rupi ojopy aguã jokoreague rive.

28 Ha'e gui ha'e kuery regua profeta kuery ma cal py ha'e nunga ha'e javi omoxiïmba rive 'rā apu oexa ra'uague omombe'ua py. Mba'eta ijapua rupi rive ayvu omombe'u vy aipoe'i 'rā: "SENHOR Nhanderuete ma po rami ijayvu", he'i 'rā SENHOR ijayvuague rupi e'ŷ va'eri.

29 Ha'e rami vy yvy re ikuuai va'e jokorea rupi ikuuai, imondaa rupi oguerekó axy 'rā ojexavai va'e ha'e iporiaukue'i, mba'e re'ŷ omoingo axy 'rā guive amboae guigua kuery.

³⁰ Ha'e kuery mbyte xee aeka teĩ peteĩ ri jepe ava xerenonde py tetã kora omoatyrõ nho aguã, ha'e rami e'ŷ vy ipa'ũ py oĩ aguã mba'emo jokoarã, kova'e yvy xee amokanhymba e'ŷ aguã. Ha'e rami teĩ ndajoui peteïve.

³¹ Ha'e nunga rupi ae ha'e kuery áry anhoë xepoxya tata rami, amokanhymba aguã ajou vaia rupi. Ha'e rami vy ha'e kuery áry ambou ikuaiague re opaga aguã — he'i SENHOR Nhanderuete.

Kunhague itavy rei va'e Oolá ha'e Oolibá hery va'e re ijayvuague

23 ¹ Ha'e gui SENHOR ombou ju oayvu xevy pe. Ha'e vy aipoe'i:
² — Ava ra'y, ikuai karamboae mokoĩ kunhague, peteĩ'i re ixv va'e.

³ Ha'e va'e kuery ma Egito yvy re ikuiaia rupi itavy rei okuapy. Kunhatai teri reve itavy rei. Ha'e rami rã okãmbiripaa, kunhatai teri reve okã rupi onhekuavã ukapa.

⁴ Tyke ma Oolá hery va'e, ha'e rã ikypy'y ma Oolibá. Ha'e va'e kuery ma xemba'e ae, ha'e ikuai avi ipi'a ha'e imemby kuery. Ha'e gui hery reikuua porâve aguã Oolá ma Samaria, ha'e rã Oolibá ma Jerusalém.

⁵ — Ha'e gui Oolá ma xemba'e teri reve teĩ itavy rei. Ha'e rami vy oendu avakue mboae reve itavyxea, ha'e katy'i Assíria pygua kuery ikuai va'e reve.

⁶ Ha'e va'e kuery ma hovy porã rei va'e py anho onhemonde va'e, huvixa joe opena va'e kuery, avakue pyau omoaruãmby, kavaju árygua meme.

⁷ Ha'e va'e avakue reve ae kunha va'e itavy, Assíria pygua ra'y kuery iporâve va'e ramo. Ha'e kuery ha'e javi reve itavyxea oendu, ha'e ta'angaa oguereko va'e rupi onhemongy'a avi.

⁸ Ha'e rami vy ndoejai ae ojeguarupy Egito gui ogueru va'ekue, mba'eta kunhatai teri reve hexeve onhenoa vy okãmbiripaa rire, hexeve itavy reia py.

⁹ Ha'e nunga rupi Assíria pygua ra'y kuery po py amboaxa hexeve itavy rei va'e, ha'e kuery reve itavyxea anho rei oendu ramo.

¹⁰ Ha'e ramo ha'e kuery ombopire reipa okuapy ha'e oipe'apa heravy ipi'a kuery ha'e imemby kuery. Ha'e rã kunha va'e ma ha'e kuery ojuka okuapy kyxe py. Ha'e ramo ixupe "Kunhague pavẽ gui ayvu vaivepy", 'ea, ombopagaa rã.

¹¹ — Ha'e gui ikypy'y Oolibá ma ha'e nunga oexapa teĩ guyke gui oenduve itavy reixeia. Ha'e rami vy guyke gui voi itavyve.

¹² Ha'e rami vy itavyxe ha'e katy'i rupi Assíria pygua ra'y kuery ikuai va'e reve, mba'eta huvixa joe opena va'e, ao hepyve va'e py onhemonde va'e, kavaju árygua, ha'e avakue omoaruãmby meme ramo.

¹³ Ha'e gui xee aexa rã onhemongy'apa ma, guyke reve joo rami ae tema heko vai vy.

¹⁴ Ha'e gui ojejavyve tema, mba'eta oo mbotya re oexa avakue caldeu kuery oo ra'angaa pytã va'e py ombopara pyre.

15 Ha'e kuery ma iku'akuua porā ha'e inhakā regua va'e. Ha'e javi oexa rā Babilônia pygua ra'y kuery yvatekueve rami, Caldéia yvy re itui'i va'ekue meme.

16 Ha'e kuery ra'angaa oexa vy itavy reixeia anho oendu. Ha'e rami vy Caldéia yvy katy omondouka oayvu reraa.

17 Ha'e ramo Babilônia pygua ra'y kuery oupa kunha va'e reve guarā. Avakue reve hupa onhenoaty py onhemboja vy omongy'apa okuapy itavy reia py. Ha'e ramo kunha va'e ma ha'e kuery reve onhemongy'apa ma vy ojeguarupa. Ha'e vy oejapa.

18 Ha'e va'e ojekuaa uka ha'e ipire reia rupi oiko rire ma xenhe'ẽ py aendu ndaxea'eveia, tyke re ndaxea'eveiague rami.

19 Ha'e rā ikypy'y ma heko vaive tema, mba'eta ima'endu'a Egito yvy re kunhataī teri reve itavy rei oikovyague re.

20 Ha'e py oendu avakue reve itavyxea, mburika rami hakuaī ha'e kavaju rami ityy va'e rami ikuai rā.

21 Ha'e ramia py ima'endu'a kunhataī teri reve ha'eve'ŷ va'e rupi anho oikoague re, Egito pygua kuery okāmbiripa jave guare re.

22 Ha'e nunga rupi po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu Oolibá pe:

— Aŷ ma xee ajapo 'rā avakue ndereve guare nderovai opu'ãmba aguã rami. Ha'e kuery re rejeguaru reve rejapa va'ekue ri nderovai arupa ju 'rā jovajovai rupi gui.

23 Ha'e kuery ma Babilônia pygua ra'y kuery, ha'e caldeu kuery Pecode, Soa ha'e Coa guigua, ha'e gui ha'e kuery reve ou avi 'rā Assíria pygua ra'y kuery ha'e javi, avakue pyau omoaruãmba, huvixa joe opena va'e kuery, yvatekueve ha'e omboetevepy, kavaju áry ou va'e meme 'rā.

24 Nderovai kuaray apu'aia katy gui jogueru 'rā karóxa, mba'eyru ha'e heta va'e reve. Nderovai 'rā ikuai jovajovaive rupi hu'y jokoa ha'e imo'ãa tuvixa va'e, ha'e gui ngora ratā reve. Ha'e kuery pe xee rombopaga uka ramo nembopaga 'rā okuapy ha'e kuery ae oikuua rami vy.

25 Nderovai aiko 'rā nda'evei etea rupi, ha'e ramo ha'e kuery voi ndeavyky rei 'rā opoxya rupi. Ha'e vy ojaya 'rā nexī ha'e nenambi, ha'e gui hembyrekue ma ojukapa 'rā kyxe py. Ha'e vy nememby kuery ha'e ndepi'a kuery oipe'apa 'rā heravy, ha'e gui hembyrekue ma omokanhymba 'rā tata py.

26 Ndeao oipe'apa 'rā, ha'e gui ogueraapa 'rā renhembojeguaague.

27 Ha'e ramia py amomba 'rā ha'eve'ŷ va'e rupi Egito yvy guive reikoague, ndetavy reia rupi. Ha'e ramo rire nerema'ëvei 'rā Egito pygua kuery re, ijyvy re voi nanema'endu'avei 'rā.

28 Mba'eta po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Aŷ ma xee romboaxa 'rā ndereavyuvei va'e kuery po py, ha'e kuery gui rejeguaru reve reja va'ekue.

29 Ha'e ramo ha'e kuery nderereko axy 'rā opoxya rupi, ndegui oipe'apa 'rā remba'epoague repy. Ndeao oipe'apa ma vy ndereja 'rā ndepire rei reve,

ojekuaapa aguā ndetavy reiague, ha'eve'ŷ va'e rupi anho reikoague ha'e renhemongy'apa reiague.

³⁰Ha'e rami ete ndererekō 'rā amboae regua kuery reve ndetavy rei rire, ha'e kuery ta'angaa oguerekō va'e reve renhemongy'apa rei rire guive.

³¹Nderyke oikoague rami ae reiko rire ndepo py ju ame'ē 'rā karo ixupe guare.

³²Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Rey'u 'rā nderyke peguare karo tuvixa ha'e iporuxu va'e gui. Ha'e va'e py heta oī ojojai reipy ha'e ayvu vaipy anho.

³³Ha'e va'e ma nemonga'u 'rā, nemoingo axy 'rā guive. Mba'eta karo nderyke Samaria peguare ma nhomondyi rei ha'e nhombovaipaaraā.

³⁴Ha'e va'e gui ma ndee rey'upa 'rā. Iky'akue voi re'upa 'rā, ha'e nekā rupi reikaraïmba 'rā. Xee ae ha'e rami xeayvu — he'i SENHOR Nhanderuete.

³⁵Ha'e nunga rupi po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete:

— Xegui nderexarai vy xea katy ndekupe rive rerova rire ndere oī 'rā repaga aguā rejou porā reiague ha'e ndetavy reiague re — he'i.

³⁶Ha'e gui SENHOR aipoe'ive ju xevy:

— Ava ra'y, aŷ ndeayvu ta pa Oolá ha'e Oolibá reko vaia re? Eikuua uka ha'vy ojeguarupy ha'e kuery ojapoague.

³⁷Mba'eta ha'e kuery itavy rei, ipo ky'apa ma guive jouguy omoëague re. Ta'angaa oguerekō va'e reve avi itavy rei, ha'e omemby kuery xera'y kueryrā oguerekō va'ekue ri ta'angaa kuery pe rive ome'ē tata py omombaa py.

³⁸Ha'e gui ma po ramigua ju ojapo avi xerovai: Ha'e va'e árave ma voi omongy'apa xevyguoo iky'a e'ŷ va'e, omboyke guive sábado ára pyguarā aeja va'ekue.

³⁹Mba'eta ta'angaa pe omemby kuery ha'e op'i'a kuery oapy okuapy ma rire ha'e va'e árave ju xevyguoo iky'a e'ŷ va'e re ou okuapy omongy'apa rei aguā. Ha'e rami ete ojapo okuapy xevyguoo opy rupi.

⁴⁰Ha'e gui oïve teri, mba'eta penoï uka avakue mombyry gui. Ha'e vy ha'e kuerya katy pemondouka pendeayvu reraa, ha'e ramo ou okuapy. Ha'e kuery reve pendetavy rei aguā ma pejau, penderexa rupi pemopytā, ha'e penhembojegua porā rei.

⁴¹Ha'e vy tenda iporâve va'e áry peguapy peiny, peteï mesa oguerekō katupa pyre yvýry. Ha'e va'e áry pemoï avi heakuā porā va'e ha'e azeite xevy guarā va'ekue.

⁴²Ha'e gui kunhague yvýry rupi onhendu heta ete ovya'reia rupi ikuai va'e. Avakue ojou vaipy reve tekoa e'ŷa gui oguerua oka'u va'e regua. Ha'e kuery ma kunhague po re omoï okuapy poapy regua, ha'e gui inhakā re ma akā regua iporâgueve omoï.

⁴³Ha'e nunga rupi xee aipoa'e ymave guive itavy rei va'e re: "Itavy reia rupi ae ta ri ty'y oiko?" ha'e.

⁴⁴Ha'e ramo kunha va'e re onhemboja pavē, kunha itavy rei va'e reve joguerekō va'e rami. Ha'e rami vy joguerekō okuapy Oolá ha'e Oolibá reve, kunhague itavy rei va'e ae rā.

⁴⁵Ha'e gui avakue heko porā va'e ma ombopaga 'rā kunhague tavy rei ha'e jojukaa kuery ombopagaa rami. Mba'eta kunhague itavy rei va'e ikuai, ha'e ipo ky'apa jouguy omoëna py.

⁴⁶Ha'e nunga rupi SENHOR Nhanderuete aipoe'i:

— Ha'e va'e kunhague rovai ma heta 'rā amboou, mba'eta opa marā oguerekō va'erā pe amboaxa 'rā, mba'emo pe'apaarā kuery pe guive.

⁴⁷Ha'e ramo heta ete va'e ojapipa 'rā ita py, kyxé py oikyxiimba 'rā guive. Ojukapa 'rā imemby kuery ha'e ipi'a kuery, ha'e oapypa 'rā hoo.

⁴⁸Ha'e rami vy ha'e kuery yvy gui amomba 'rā ha'eve'ŷ va'e rupi anho ikuaiague, kunhague mboae kuery oexa vy onheangu aguā ha'e va'e kunhague ojejou porā reiague rami e'ŷ ikuai aguā. Mba'eta pende'áry ou 'rā ha'eve'ŷ va'e rupi anho peikoague re pepaga aguā, ta'angaa reve pejejavyague re voi. Ha'e ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa.

Mba'emo re ombojoja vy oja omombe'uague

24 ¹Ha'e gui nove ma'etýa ha'e dez jaxyá va'e, dez araa py SENHOR ombou oayvu xevy. Ha'e vy aipoe'i:

²— Ava ra'y, embopara ke kova'e ára rery. Mba'eta kova'e ára ae Babilônia pygua huvixa ou 'rā Jerusalém tetā re.

³Ha'e nunga rupi kova'e kuery naxenhe'ẽ rendui va'e rovai emombe'u peteí ayvu mba'emo re rembojoja vy. Ha'e vy aipo're ha'e kuery pe: “Po rami SENHOR ijayvu: Pemoï oja tata áry, pemoï ke aŷ, ha'e gui pemoï avi yy.

⁴Ha'e va'e py pemoï avi xo'o ra'ykue. Iporágueve anho pemoï, hi'ugue ha'e ijaxi'ykue. Pemonyé ikágue peiporavo va'ekue,

⁵penerymba kuery vexa'i gui iporâve va'e regua anho. Ha'e gui oja guýry rupi pemoï reta yxakã. Pemboaku opupu porā aguā rami, oja py ojypa porā aguā ikágue”, 're.

⁶Mba'eta po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Nda'evei ete 'rā kova'e tetā jouguy moëna kuery ikuiaia pe, mba'eta oja iky'apa rei va'e rami optya, ndojeky'a'o ukai rire! Penoëmba ke xo'o ra'ykue oja gui, peiporavo e'ŷ re.

⁷Mba'eta tetā mbyte rupi ikuai jouguy omoëague re ipo ky'a va'e. Itaova áry ae omoë, yvy rupi yvy ku'ikue ojao'i aguā rupi e'ŷ.

⁸Ha'e gui xee ma itaova áry rupi ju amoï tuguy ojao'ipaa e'ŷ aguā py, opoxya rupi nhombopagaarā ambou aguā.

⁹Ha'e nunga rupi po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Nda'evei ete 'rā kova'e tetā jouguy moëna kuery ikuiaia pe! Mba'eta xee voi amoï reta 'rā yxakã.

¹⁰Yxakā amoī reta ma vy amoendy 'rā tata, xo'o ambojy ha'e tykue amoana aguā, ikāgue ikuai va'e okaipa peve.

¹¹Ha'e gui pemoī oja tapyī áry, hexakāmba peve haku aguā, ha'e rami vy iky'akue iporā e'ýague ha'e javi oipa aguā.

¹²Ha'e ramia py xee anhea'ā rive, mba'eta iky'akue heta oī rā ndoipai, tata áry teī.

¹³Mba'eta pendeky'aa ma ha'eve'ý va'e rupi anho pendekuaia. Ha'e gui xee roiky'a'oxe teī peē ma ndapejeky'a'o ukaxe. Ha'e nunga rupi napendeky'a'oai 'rāe, pendevy xepoxya aexa ukapa e'ýa ja.

¹⁴Xee SENHOR ae aipoal: Ha'e rami ae 'rā oiko, xee ajapo 'rāe. Ndajevyi 'rā ha'ekue py, noromboaxyi 'rā, amboae rami ndajapoi 'rā guive. Mba'eta rombopaga 'rā pendekuaiaque ha'e pejapo vaiague re — he'i SENHOR Nhanderuete.

Ezequiel ra'yxy omanoague

¹⁵Ha'e gui SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i xevy:

— Ava ra'y, ma'ë, ndegui aipe'a xapy'a ta reayvuve va'ekue. Ha'e rami teī ndepy'a vai eme, ejae'o eme, neī nderexay eme guive.

¹⁷Nepoāë 'rā rekyrirī reve, erojae'o eme omano va'ekue. Ha'e rami 'rāgue py neakā re emōi akā regua, ndepy re ma py regua emōi, nerendyva voi ta'ipuku eme, ha'e ipy'a vai va'e pegua tembi'u oguerua teī he'u eme — he'i.

¹⁸Ha'e gui ko'égue aje'ive'i reve heta va'e kuery pe xeayvu rire ka'arukue xera'yxy omano ma. Ha'e gui ko'ë jevy ma Nhanderuete aipoe'iaque rami aiko.

¹⁹Ha'e rami rā heta va'e kuery aipoe'i xevy:

— Emombe'u ke orevy mba'erā pa nami reikoa.

²⁰Ha'e rā xee ambovai:

— Xevy pe SENHOR oayvu ombou. Ha'e vy aipoe'i:

²¹Aipo're Israel kuery pe: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Aŷ ma xee ae ajapo 'rā xevyguoo iky'a e'ý va'e nomboeteavei aguā rami, ha'e va'e perovy'ave ha'e pexaxeve va'e, ha'e pejou porā ete va'e teī. Ha'e gui pendera'y kuery ha'e penderajy kuery ha'e py peja va'ekue ojukapaa 'rā kyxe py.

²²Ha'e rire teī peē voi peiko avi 'rā xee aikoa rami. Ha'e vy penerendyva ndapejai 'rā ipuku aguā rami, ha'e ndape'ui 'rā tembi'u ipy'a vai va'e pegua oguerua ramo voi.

²³Peneakā re perekō 'rā akā regua, ha'e pendepy re oī 'rā py regua. Napendepy'a vai 'rā, ndapejaoi 'rā. Ha'e rami avi pepa 'rā peovy pejejavvyague re, ha'e vy petei-teī penepoāë 'rā joa py.

²⁴Mba'eta Ezequiel ma nami oiko peikuua aguā, ha'e oikoa rami ae avi peē kuery voi pendekuai 'rā. Ha'e nunga oiko ramo peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa — he'i.

25 — Ava ra'y, raka'eve rā ha'e kuery gui aipe'a 'rā ojou porāve ha'e oguerovy'ave va'e, oexaxeve ha'e onhe'ē py ogueroporaei va'e. Aipe'a avi 'rā ta'y kuery ha'e tajy kuery.

26 Ha'e va'e ára ndea py ou 'rā peteī oo jepe va'ekue, ha'e ae ma voi omombe'u 'rā ndevy.

27 Ha'e va'e ára ma ndeayvu nho 'rā oo jepe va'ekue oīa py. Ndeayvu 'rā, nerekyrirīvei 'rā. Ha'e rami reiko 'rā ha'e kuery oikuua aguā. Ha'e ramo ha'e kuery oikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

Amom pygua kuery rovai ijayvuague

25 1Peteīgue ju SENHOR oayvu ombou. Ha'e vy aipoe'i xevy:
2 — Ava ra'y, ema'ē e'amy Amom ra'y kuery ikuiaia katy. Ha'e vy xeayvu emombe'u ha'e kuery pe.

3 Aipo're Amom ra'y kuery pe: Pendu ke SENHOR Nhanderuete ayvu. Po rami ijayvu: Peē kuery ma xevyguia oo iky'a e'ŷ va'e omongy'apaa rā "Ha'evea rami!" peje va'ekue, Israel yvy ombovaipaa, ha'e Judá kuery escravo-rā ogueraapaa ramo.

4 Ha'e nunga rupi aŷ romboaxapa 'rā kuaray oua katyguia kuery pe. Ha'e ramo pendeyvy re ha'e kuery ovaẽmba vy hekoia 'rā penembyte py. Ha'e vy ha'e kuery ho'u 'rā okuapy mba'emo pemboaju va'ekue, oy'u 'rā guive kamby penoē va'ekue.

5 Ha'e gui Rabá tetā ajapo 'rā camelo kuery ikuai atyrā, ha'e Amom kuery rekoague ajapo 'rā vexa'i kuery korarā. Ha'e ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa.

6 — Mba'eta po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete: Peē kuery ma Israel yvy re pevy'a reia rupi pejepopete-pete ha'e pendepy pembota-mbota va'ekue penenhe'ē py mba'emo vai perekō va'e ha'e javi rupi.

7 Ha'e rami rire penderovai xepo audi vy rojapo 'rā amboae regua kuery pendepe'apa aguā rami. Yvy regua mbyte gui roipe'a vy romokanhymba 'rā yvy gui. Romomba ete 'rā. Ha'e ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa.

Moabe pygua kuery rovai ijayvuague

8 Ha'e gui SENHOR Nhanderuete aipoe'i:

— Moabe ha'e Seir pygua kuery aipoe'i: "Ma'ē, Judá kuery ma yvy regua kuery ha'e javi rami opyta ikangy va'e", he'i okuapy ramo

9 aŷ aipe'a 'rā Moabe yvy ja'oa tetā oguerovy'ave va'e Bete-Jesimote, Baal-Meom ha'e Quiriataim guive.

10 Ha'e va'e tetā amboaxapa 'rā kuaray oua katyguia kuery rekoarā, Amom kuery re ajapoague rami avi, ha'e kuery re na'ima'endu'aavei aguā yvy regua ikuiaia rupi.

11 Ha'e rami vy ambou 'rā Moabe pygua kuery mbopagaarā. Ha'e ramo ha'e kuery voi oikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

Edom pygua kuery rovai ijayvuague

12 Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Edom pygua kuery ma Judá kuery rovai opu'āmba vy ipo ky'apa va'ekue ha'e kuery re opu'āa py.

13 Ha'e rami rire SENHOR Nhanderuete aipoe'i: Edom pygua kuery rovai voi xepo aipi vy amomba 'rā avakue ha'e hymba kuery, teko a e'ya ju oī aguā. Ha'e vy Temā tetā guive Dedā peve ojukapaa 'rā kyxe py.

14 Edom pygua kuery ambopaga uka 'rā xevyguia Israel kuery pe. Ha'e ramo ha'e kuery ombopaga 'rā Edom kuery xepoxya ha'e ajou vaia rupi. Ha'e ramo Edom kuery xekuaa avi 'rā ambopaga rā — he'i SENHOR Nhanderuete.

Filisteu kuery rovai ijayvuague

15 Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Filisteu kuery ma onhe'ē py Israel kuery jou vai etea rupi opu'ā rei okuapy ha'e kuery re, raka'e rā peve guarā omomba aguā tei.

16 Ha'e ramo SENHOR Nhanderuete aipoe'i: Ma'ē, xepo aipi 'rā filisteu kuery rovai, queretita kuery amomba, aguā, ha'e ye'ē yvýry ikuai va'e voi amokanhymba avi aguā.

17 Opa marā ambopaga 'rā xepoxya rupi ajou vai reve. Ha'e ramo ha'e kuery ambopaga ma rire oikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa.

Tiro pygua kuery rovai ijayvuague

26 **1** Ha'e gui onze ma'etŷa, jaxya ypy'ia ára py SENHOR ombou ju oayvu xevy. Ha'e vy aipoe'i:

2 — Ava ra'y, Jerusalém tetā ombovaipaa rā Tiro pygua huvixa ijayvu: "Ha'evea rami! Opēmba ma tetā rokē yvy regua oikeaty. Ha'e vy ojep'e'a oiny xevy. Ha'e ramo ajoupa 'rā mba'emo, tetā ombovaipaa rire", he'i.

3 Ha'e rami tei SENHOR Nhanderuete ijayvu po rami: Ha'e gui Tiro pygua kuery, xee ma penderovai aiko. Ha'e rami vy ajapo 'rā peneretā re heta regua opu'ā aguā rami, ye'ē rupi yai opu'ā-pu'āa rami.

4 Ha'e ramo ha'e kuery oitypa 'rā Tiro tetā kora, torre ikuai va'e guive. Tetā gui xee aipe'a ukapa 'rā yvy ku'i peve, ita mbeju rive aejapa aguā.

5 Ha'e gui ye'ē pa'ū peiague optya 'rā pira mbo'aa mombiru atyrā, ha'e rami xeayvu ma voi rire — he'i SENHOR Nhanderuete. — Optya 'rā yvy regua kuery mba'emo oipe'apa aguā rive.

6 Ha'e rā peneretarā kuery ye'ē rembe rupi ikuai va'e ma kyxe py meme 'rā ojukapaa. Ha'e ramo peikuaa 'rā xee ae SENHOR aikoa.

7 Mba'eta po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Mba'eta Tiro tetā re ambou 'rā Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor, huvixa ikuai va'e ruvixave va'e. Ha'e ramo kuaray apu'aia

katy gui 'rā ou kavaju reve, karóxa, kavaju árygua kuery ha'e heta regua reve.

⁸ Ha'e rami peneretarā kuery ye'ẽ rembe rupi ikuai va'e ha'e ojukapa 'rā kyxe py. Ha'e gui peneretā roval'i ojapo 'rā torre, ha'e tetā kora re xondaro kuery omboaty 'rā imoiny yvy, hu'y jokoa tuvixakueve o'áry rupi oguereko reve.

⁹ Ha'e gui tetā kora re ombota-mbota 'rā yvyra aygue py. Torre ikuai va'e voi oitypa 'rā ferro guigua py.

¹⁰ Hymba kuery kavaju ma heta ete vy peneretā py oikepa vy ojao'ipa 'rā yvy ku'i py. Tetā rokē rupi kavaju árygua kuery, karóxa kyrīve ha'e tuvixakueve oike ramo tetā kora omyimbā 'rā hevovo rei va'e gui rive, tetā kora omopa'ūague rupi oikepa ramo.

¹¹ Hymba kavaju opoapē py ma ombovaipa rive 'rā tetā rape ikuai va'e. Hi'árygua kuery ma kyxe py ojukapa 'rā peneretarā kuery, ha'e ita tuvixa va'e pemopu'ã va'ekue oitypa 'rā yvy rupi.

¹² Ha'e gui ogueraapa 'rā mba'emo porā perekue, oipe'a 'rā mba'emo pevende 'rā va'ekue, oitypa 'rā tetā kora ha'e oo porāgueve penderekua va'ekue. Ha'e gui ita, yvyra ha'e mba'emo ku'ikue penda py ikuai va'ekue omombopa 'rā ye'ẽ mbyte rupi.

¹³ Ha'e rami py amombytu'upa 'rā peporaeia revovo. Ha'e rire nonhenduvei 'rā ixā reta va'e pembopua.

¹⁴ Peneretā aeja 'rā ita mbeju rive, pira mbo'aa mombiru atyrā rive optya aguā. Ndojapoavei 'rā guive, mba'eta xee SENHOR ae ha'e rami xeayvu rire — he'i SENHOR Nhanderuete.

¹⁵ Ha'e gui po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu Tiro pygua kuery pe:

— Ye'ẽ rembe rupi ikuai va'e ma peneretā oitypaa rā hyapu rei va'e gui ndoryryipai 'rā ri ty'y, penepoaā reia ha'e tetā mbyte rupi pendejukapaa rā oendu avi vy?

¹⁶ Ha'e rami vy ye'ẽ rembe rupigua huvixa ikuai va'e ma oguejypa 'rā guenda openaaty gui, ha'e ojegui omboipa 'rā kamixa puku ha'e oao ombojeguapa pyre. Pendegui onhemondyipa rei vy oryryipareve 'rā oguapypa yvy py, oryryipa rei anho 'rā oiny.

¹⁷ Ha'e rami vy ijayvu 'rā penereronhemboaxya rupi. Ha'e vy aipoe'i 'rā okuapy: "Ndee tetā omboetevepy ha'e heta ikuai reiko va'ekue, mba'exa tu rekanhy xapy'a? Mba'eta yy áry rupi ndea pygua kuery oje'oia rupi pendepo'akapa va'ekue, ha'e ndea katy'i ikuai va'e kuery remongyjepa rei va'ekue!

¹⁸ Ha'e gui aŷ ma ye'ẽ pa'ũ pygua kuery ha'e javi oryryipa 'rā re'a rā oendu vy, nda'evei ete 'rā ikuai nereîvei ma ramo", he'i okuapy.

¹⁹ Mba'eta po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Xee ma rojapo tetā oejapa pyre, tetā avave rei nda'ipoaveia rami, ha'e gui pende'áry rupi ambou yai, yy reta pendeao'ipa aguā.

²⁰Ajapo avi 'rã peguejypa aguã rami, yvykua py oguejy va'e kuery reve. Ha'e rami vy ymagua kuery ikuaria py romoingo 'rã yvy guyvea py, tekoia e'ýa ymavea py pepyta aguã yvykua py oguejy va'ekue ikuaria py, penderekoague py nda'ikuaiavei aguã. Ha'e rã temimoingo kuery ikuaria rupi ma ajapo 'rã mba'emo porã ete.

²¹Rojapo 'rã nhomondyipaarã, mba'eta napẽivei ma 'rã. Penderekaa teī napendejouavei 'rã — he'i SENHOR Nhanderuete.

Tiro tetã omboaxy vaipaa rupi ijayvuague

27 ¹Ha'e gui SENHOR oayvu xevy ombou ju. Ha'e vy aipoe'i:
²— Ha'e gui ndee ava ra'y, ndeayvu ke Tiro tetã pe omboaxy va'e rami.

³Mba'eta Tiro ma ye'ẽ pa'ũ re oĩ, ha'e tetã mboae ye'ẽ yvýry rupi ikuai va'e katy ha'e kuery oo va'ekue mba'emo vendea rupi. Aipo're Tiro tetã pe: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Ndee Tiro aipo're: "Xee ma kanoã guaxu opa mba'e py iporãve va'e rami aiko", 're.

⁴Mba'eta anhetẽ ye'ẽ mbyte rupi peve ndepo'aka, ha'e ndeapoa kuery neporã aguã rami ete ndeapo va'ekue.

⁵Ha'e rami vy nderegua pyrõa ma yvyra cipreste Senir gui ogueru pyre gui ojapoa va'ekue. Nderegua ajukue 'yrã ma Líbano gui oguerua yary.^u

⁶Ndepykuiarã ma yvyra carvalho Basã gui ogueru pyre gui ojapo.

Tendarã ma ojapo marfim gui, yvyra pinho yy pa'ũ Quitim gui ogueru pyre py ombojegua vy.

⁷Ndere ajukue oipyo va'erã ma Egito guigua iperiri'i va'e ha'e ombojeguapa pyre anho omoĩ, bandeira-rã guive. Ndeao'iarã ma ajukue hovy ha'e púrpura va'e ogueru yy pa'ũ Elisá gui.

⁸Ndepykui va'erã ma Sidom ha'e Arvade pygua kuery ojou.

Nemboguataarã ma ndee Tiro tetã pygua hi'arandukueve ae ojou.

⁹Ndere mba'emo moatyroarã ma Gebal pygua nhomongeta va'ety ha'e hi'arandukueve ojou. Ha'e gui ndere onhembojapa okuapy kanoã ye'ẽ rupigua ha'e imboguataa kuery ha'e javi, mba'emo rerekoo va'e omboekoviaxe vy.

¹⁰— Ha'e gui ndevygua xondarorã ma Pérsia, Lídia ha'e Pute gui ou va'ekue, ndevygua ikuai joe opu'ã va'e meme. Ha'e kuery ma omba'e hu'y jokoa ha'e ngora ratã oupipa imoiny tetã kora ha'e javi rupi, ndepo'akaa oikuaa uka aguã.

¹¹Ha'e gui ndekora áry rupi nerarõa kuery ma ndea pygua ae, Arvade guigua xondaro kuery guive. Ha'e gui torre ikuai va'e py nerarõa kuery ma Gamade pygua. Ha'e kuery voi tetã kora rupi oupipa imoiny hu'y jokoa, nembojegua porãmba aguã.

^u 27.5-9 Apy ma Tiro tetã ombojoja kanoã guaxu re ajukue oipyo imoinya rami, mba'eta ha'e pygua kuery ma ye'ẽ áry rupi 'rã oo mba'emo vendea rupi.

12 — Opa mba'ẽ rerekopa ramo Társis pygua kuery voi mba'emo omboekovia va'ekue ndereve. Mba'emo rerekova re omboekovia prata, ferro, estanho ha'e chumbo.

13 Javã, Tubal ha'e Meseque tetã pygua kuery voi mba'emo omboekovia va'ekue ndereve. Ha'e kuery ma mba'emo rerekova re omboekovia va'ekue escravo kuery ha'e tembiporu overa va'e guigua.

14 Ha'e rã Togarma guigua kuery ma mba'emo rerekova re rekovicia ome'ẽ kavaju, kavaju joe opu'ãa rupigua ha'e mburika.

15 Dedã ramymino kuery voi mba'emo omboekovia va'ekue ndereve. Heta ikuai va'ekue ye'ẽ yvýry rupigua mba'emo ndea py ojapo pyre joguaarã. Ha'e nunga rekovicia ogueru elefante raigue marfim ha'e yvyla Ébano guigua.

16 Síria pygua kuery voi omboekovia va'ekue mba'emo ndea py ojapo pyre re. Ha'e nunga rekovicia ome'ẽ va'ekue ita esmeralda, ajukue púrpura ha'e iperirí'i va'e ombojegua pyre, ha'e gui ita coral, ita hepykueve guive.

17 Judá ha'e Israel yvy regua kuery voi mba'emo ojogua va'ekue ndegui. Mba'emo rerekova re rekovicia ome'ẽ va'ekue trigo Minite guigua, tembi'u porâgueve, ei, azeite ha'e yvyla bálsamo.

18 Damasco pygua kuery voi mba'emo ojogua reta va'ekue ndea py ojapo pyre. Opa mba'ẽ porã rerekova re rekovicia ome'ẽ va'ekue Helbom guigua vinho ha'e Saar guigua vexa'i rague.

19 Dã ha'e Javã pygua kuery voi Uzal yvy gui ou vy mba'emo rerekova re rekovicia ome'ẽ va'ekue ferro guigua, cássia ha'e cálamo. Ha'e ramigua reve ou mba'emo ojogua aguã.

20 Dedã pygua kuery ma ndevy ovende va'ekue kavaju kupe áry guarã.

21 Ha'e gui Arábia ha'e Qedar pygua yvatekueve ikuai va'e voi ojogua va'ekue mba'emo ndea py ojapo pyre. Ha'e rami vy ndevy ome'ẽ va'ekue vexa'i ra'y, vexa'i ha'e kavara ava. Ha'e nunga re ndereve imba'ejogua va'ekue.

22 Sabá ha'e Ramá pygua kuery voi mba'emo ojogua va'ekue ndegui. Mba'emo rerekova re omboekovia va'ekue heakuã porã va'e, ita hepykueve va'e ha'e ouro.

23 Ndereve mba'emo re omboekovia avi va'ekue Harã, Cane ha'e Éden pygua kuery, ha'e gui Seba, Assíria ha'e Quilmade pygua mba'emo ojogua va'ety kuery voi.

24 Ha'e kuery ma ndereve omboekovia va'ekue ajukue púrpura ombojegua pyre, tapete joo rami e'ŷ-e'ŷ pytã va'e, ha'e ixã oipoka pyre ijy ete va'e.

25 Ha'e gui kanoã Társis guigua ma ndea gui mba'emo ogueraa va'ekue. Ha'e ramo opa mba'ẽ rejoupa ramo ye'ẽ rupigua kuery ha'e javi oendupa va'ekue ndereko.

26 Ha'e ramo ndevyguia kanoã pykuia kuery ma ndereraa yy ja'ea áry rupi, teĩ kuaray oua katy gui yvytu ou va'e nemopẽmba 'rã yy mbyte py.

²⁷Ha'e ramo opa mba'e rerekva'ekue oikepa 'rā yy guy py. Hepykueve rerekva'ekue, mba'emo rejapo ha'e revende va'ekue, ndevyguia ye'ē rupigua kuery, kanoā mboguataa, mba'emo moatyroaty, mba'emo vendeaty, xondaro kuery, ha'e kanoā py oguata va'ekue ha'e javi. Ndevaipa ramo yy guy py meme 'rā oike.

²⁸Ha'e gui kanoā mboguataa kuery haxēmba rei rā yy rembe rupi ikuai va'e ha'e javi oendu vy oryryipa 'rā okuapy.

²⁹Ha'e gui yy rupi ikuai va'ekue ma kanoā gui oguejypa vy yvy reia py ju 'rā ikuai: kanoā pykuia kuery, imboguata ha'e yy rupigua ha'e javi.

³⁰Ha'e rami vy pavē 'rā ojae'o rei nhendu okuapy ndere. Oakā áry omombo-mombo 'rā yvy ku'i, ha'e tanhimbu rupi onhembojere-jere 'rā okuapy.

³¹Ndere vy o'a onhopimba 'rā oakā gui. Onhe'ē py ndere nda'eveia anho oendu vy onhemonde 'rā ajukue vaikue voxua guigua py rive, ojae'o ha'e ipy'a vai reve.

³²Ha'e rami vy ojae'o reve nereronhemboaxy 'rā okuapy nda'evei etea rupi. Ha'e vy aipoe'i 'rā: "Mava'e kuery tu Tiro pygua kuery rami ikuai, ye'ē mbyte py okyrirī aguā katy oguejy va'ekue rami?"

³³Mba'eta mba'emo revende va'erā ye'ē rupi ogueraa jave ma hetu regua kuery rejapo oguerekopa aguā rami, mbovy rei e'ŷ rerekva'ekue revendea rupi rejapo va'ekue yvy regua huvixa kuery ojoupa aguā.

³⁴Ha'e rami teī aŷ ma yy mbyte py remopēmbaa rā mba'emo revende 'rā va'ekue oikepa ma yy typyvea py, ndereveguia kuery ha'e javi reve", he'i 'rā okuapy.

³⁵Ha'e rami ye'ē yvýry rupi ikuai va'e onhemondiyipa rei 'rā okuapy ndere. Ha'e kuery regua huvixave kuery voi oryryipa reve ngova re oexa uka 'rā nda'evei etea.

³⁶Ha'e kuery regua imba'ejogua va'ety kuery voi ndejojai rei 'rā jogueravy, nhomondiyiarā rive repyta rire. Ha'e va'e rire nanemopu'āavei 'rā.

Tiro pygua huvixave rovai ijayvuague

28 ¹Ha'e gui SENHOR oayvu xevy ombou ju. Ha'e vy aipoe'i:

²— Ava ra'y, ndeayvu Tiro pygua huvixa pe: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Ndepy'a py renhembovate rei, ha'e vy aipo're: "Xee ma tuuete aiko. Ha'e rami vy tenda tuuete openaaty py ae aguapy ainy ye'ē jova-jovai rupi oī va'e mbyte", 're va'eri ava rive reiko, tuuete e'ŷ, xee Nderuete rami ndepy'a reikovy va'eri.

³Tá, Daniel gui renhemoo'aranduve, reikuua e'ŷ va'e jipoi merami.

⁴Ha'e rami vy ne'arandua ha'e reikuapaa rupi vy ndepo'aka ha'e rejoupa va'ekue ouro ha'e prata remoī porā aguā.

5 Mba'eta mba'emo vendea rupi reiko kuaa va'e vy rejoupave tema reovy va'ekue. Ha'e rami vy ae renhemboyvate rei ndepy'a py.

6 Ha'e nunga rupi SENHOR Nhanderuete aipoe'i:

— Xee Nderuete rami ndepy'a reikovy ramo

7 ma'ẽ, aÿ ma ndere ambou 'rã amboae regua kuery pavẽ gui ijavaeteve va'e. Ha'e va'e kuery ma okyxe oekyi 'rã okuapy neporã ha'e ne'arandupa reia rovai. Ha'e vy ombovaipa 'rã ndepo'akaa ha'e javi.

8 Ha'e rami vy ha'e kuery ndereity 'rã yvykua py, ha'e ramo reiko vai 'rã ye'ẽ mbyte py ojukapy rami.

9 Ha'e ramo ndejuka ta va'e pe nda'u "Xee ma tuuete", 're 'rã ri ty'y?

Mba'eta ndejukaarã po py romboaxa ramo ava rive 'rã repyta, tuuete e'ÿ.

10 Ha'e rami vy remano 'rã xevygua kuery omanoa rami, amboae regua po py, ha'e rami ae xeayvu rire — he'i SENHOR Nhanderuete.

Teigue ju Tiro pygua huvixave omboaxy va'e rami ijayvuague

11 Ha'e gui SENHOR oayvu ombou ju xevy. Ha'e vy aipoe'i:

12 — Ava ra'y, ndeayvu ke Tiro pygua huvixave re omboaxy va'e rami.

Ha'e vy aipo're ixupe: "Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Ndee ma pavẽ gui reiko porãve va'ekue, ne'arandua ha'e neporãa py.

13 Nhanderuete pegua yvotyty Éden py ae reiko va'ekue. Ita iporãve va'e anho ndejee remoï va'ekue: sárdio, topázio, diamante, berilo, ônix, jaspe, safira, carbúnculo ha'e esmeralda. Ndejeguaarã ma ouro gui ojapoa.

Nemoingoa ára guive ma voi ha'e nunga ojapoa ndevy.

14 Ndee ma anjo ipepo va'e nhoarõarã roiporavo va'ekue, ha'e rami aguã rami ae romoï. Ha'e ramo Nderuete pegua yvyty iky'a e'ÿ va'e rupi reiko va'ekue, itaendy ikuiaia rupi.

15 Nemoingoa ára guive ha'evea ramigua meme rejapo va'ekue, ndere teko vai ajou peve.

16 Ha'e gui ma mba'emo vendea rupi reiko vy ndepy'a re remoï rejojukaa anho. Ha'e rami vy rejeyavy. Ha'e rami rã romombo 'rã xevygua yvyty gui mombyry, renhemongy'apa rire. Itaendy ikuiaia mbyte gui romokanh' 'rã, anjo ipepo va'e nhoarõarã roiporavo rire tei.

17 Mba'eta neporã va'e vy nekuraxõ py renhemboyvate, ha'e nerexakãmba va'e vy renhemongy'a ne'arandupaa py. Ha'e rami rire huvixa kuery ikuai va'e renonde py romombo 'rã yvy katy, ha'e kuery nderexa okuapy aguã.

18 Opa mba'e py rejeyavya py, ha'e mba'emo vendea rupi rejoguerekaxy py remongy'apa oo iky'a e'ÿ va'e ndea py ikuai va'ekue. Ha'e nunga rupi ndegui ae xee amoë tata romomba aguã. Ha'e rami vy pavẽ oexaa py ajapo yvy re tanhimbu rive repyta aguã rami.

19 Mba'eta yvy regua nderexaaty kuery onhemondyipa ndegui.

Nhomondyipaarã repyta, nerepu'avei 'rã guive."

Sidom tetā pygua kuery rovai ijayvuague

20 Ha'e gui ma xevy SENHOR oayvu ombou ju vy aipoe'i:

— Ava ra'y, ema'ē Sidom tetāa katy, ha'e kuery rovai ndeayvu aguā.

22 Aipo're 'rā: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Ma'ē, xee aiko peē Sidom pygua kuery rovai, ha'e gui pendekuaia mbyte xemboetea 'rā. Ha'e gui peneretā mbyte py rombopaga, ha'e iky'a e'ŷ va'e aikoa aikuua uka ramo peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

23 Mba'eta peē kuery rovai ambou 'rā mba'eaxy vaikue tape rupi tuguy onheē peve. Kyxe revegua jova-jovai gui ou ramo oipyxo pyre kuery ho'a 'rā peneretā mbyte rupi. Ha'e ramo peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

24 Ha'e rā Israel kuery re ma imbojaru reia kuery ijyvýry ikuai va'e regua ndouei 'rā juu ikutuarā, neī juu rakuaendy rami. Ha'e ramo ha'e kuery voi oikuua 'rā xee ae SENHOR Tuuete aikoa.

25 Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Xee amono'omba ju 'rā Israel kuery yvy regua ikuiaia rupi amoaiague gui, ha'e kuery mbyte rupi aikuua uka 'rā guive iky'a e'ŷ va'e aikoa yvy regua kuery oexaa py. Ha'e ramo ha'e kuery ikuai 'rā oyvy re ae, xerembiguai Jacó pe ame'ē va'ekue py.

26 Ha'e py ma ikuai porā 'rā, ojapo 'rā ngoorā, uva onhotŷ 'rā guive. Tá, ha'e py ikuai porā 'rā, mba'eta ijyvýry rupi ikuai va'e ha'e javi ambopaga 'rā ombojaru reiague re. Ha'e ramo oikuua 'rā okuapy xee ae SENHOR Tuuete aikoa.

Egito pygua kuery rovai ijayvuague

29

1 Ha'e gui dez ma'etŷ ha'e dez jaxya re, doze araa py ju SENHOR oayvu ombou xevy. Ha'e vy aipoe'i:

— Ava ra'y, ema'ē Egito pygua huvixa Faraó-a katy, hovai ndeayvu aguā, Egito pygua kuery ha'e javi rovai guive.

3 Ndeayvu vy aipo're 'rā: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Egito pygua huvixa Faraó, xee aiko nderovai. Ndee ma jakare tuvixa ete va'e yy py itui va'e rami reiko, mba'eta aipo're: "Koval'yy ma xemba'ae, xejeupe guarā ae ajapo", 're.

4 Ha'e rami tei' neraí'ykā re xee amoī 'rā pinda, ha'e ajapo 'rā ndepekue re pira yakā rupigua ojapa aguā rami. Ha'e rami vy yy reiā mbyte gui xee roguenoē 'rā, ndepekue re pira ojapa va'e ha'e javi reve.

5 Romombo 'rā tekao e'ŷ katy, ndee ha'e pira ndere oja va'e ha'e javi reve. Ha'e ramo yvy piru reia py 'rā re'a. Ndereruavei 'rā, nderetekue ndojatyai 'rā guive. Ha'e rami 'rāgue py romboaxa 'rā mymba kuery yvy regua ha'e guyra yva regua rembi'urā.

6 Ha'e ramo Egito pygua kuery oikuapa 'rā xee ae SENHOR aikoa. Ndee ma Israel kuery pe repyta popoka takua'i guigua rive.

⁷Mba'eta ha'e kuery ma opo py takua ojopy vy ojepytaxo ramove ovo rive vy ijaxi'y peve oixu'upa. Ha'e rami ae avi ndere ha'e kuery ojeko rā ndee nemopēa ramo ha'e kuery oendu 'rā haxy va'e, ha'e guyepy rupi voi oryryipa 'rā okuapy.

⁸Ha'e nunga rupi po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Maē, ndere ambou 'rā kyxe revegua, ndea gui avakue ha'e mymba kuery mombaarā.

⁹Ha'e ramo Egito yvy optya 'rā ombovaipa pyre ha'e tekao ve'ŷ. Ha'e ramo peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

¹⁰— Mba'eta ndee alpo're va'ekue: "Yakā oī va'e xemba'e ae, xee ae ajapo va'ekue", 're rire aŷ ma nderovai aiko, ndea py yakā ikuai va'e rovai guive. Ha'e rami vy ajapo 'rā Egito ombovaipa pyre yvy tekao ve'ŷ optya aguā rami Migdol guive Sevēne peve, ha'e Etiópia yvy apy peve.

¹¹Ha'e va'e rupi ndoaxavei 'rā avakue neī mymba kuery ma voi, quarenta ma'etŷ peve 'rā ndaekoavei 'rā ha'e py.

¹²Mba'eta ajapo 'rā Egito yvy ivaipa va'e gui ivaipave aguā rami. Ha'e va'e re tetā ikuai va'e voi tetā ivaipa va'e gui ivaipave 'rā optya, quarenta ma'etŷ opa peve. Ha'e rami vy Egito pygua kuery amoāimba 'rā yvy regua kuery ikuaria rupi, yvy jave rupi 'rā araa ukapa.

¹³Ha'e rami teĩ SENHOR Nhanderuete ma po rami ijayvu avi:

— Quarenta ma'etŷ opaa py ma Egito pygua kuery arupa ju 'rā yvy regua ikuaria rupi amoāague gui.

¹⁴Ha'e rami vy amoingo porā ju 'rā. Patros yvy oje'oiague re ju aru rukapa 'rā. Ha'e py ma peteĩ tetā kyri'iya py 'rā ikuai.

¹⁵Tetā mboae ikuai va'e gui kyri'ive 'rā optya, neī amboae regua áryve nonhemboyvatevei ma 'rā. Xee amo'yvy'i ma rire nda'ipo'akavei 'rā amboae regua kuery re.

¹⁶Ha'e rami rire ha'e kuery re Israel kuery ndojeroviavei 'rā. Ha'e rami 'rāgue py Egito kuery re ojerovia ha'e onhepytyvō ukaague re ha'e kuery ima'endu'a nhavō oikuua 'rā ojejavyaague. Ha'e rami vy oikuua 'rā okuapy xee ae SENHOR aikoa — he'i.

¹⁷Ha'e gui sete ma'etŷ ha'e jypygua jaxy, jypy'ia ára py ju SENHOR oayvu ombou xevy. Ha'e vy aipoe'i:

¹⁸— Ava ra'y, Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor ma Tiro tetā re oxondaro kuery omondoukaa py ombar'epo vaipa va'ekue xevy. Mba'eta peteĩ-teĩ akā rupi ipire rei, ha'e peteĩ-teĩ kupe rupi haxypa. Ha'e rami teĩ ixupe ma Tiro gui ndogueraa porāi ombar'epoague repy, neī ixondaro kuery pe voi.

¹⁹Ha'e nunga rupi SENHOR Nhanderuete aipoe'i:

— Aŷ ma Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor pe amboaxave ju 'rā Egito yvy. Ha'e ramo ha'e gui ogueraapa 'rā ha'e pygua kuery, oipe'apa 'rā imba'e rei-rei va'ekue ha'e javi, oxondaro kuery peguarā.

²⁰Tiro tetā re oje'oia py omba'eapoague repyrā amboaxa 'rā Egito yvy, xevy pe ojapo rire — he'i SENHOR Nhanderuete.

²¹— Ha'e va'e ára ma ajapo 'rā Israel kuery imbaraete ju aguā rami. Ndee voi rojapo avi 'rā ha'e kuery mbyte rupi ndeayvu reikovy aguā rami. Ha'e ramo ha'e kuery oikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

Egito yvy re Babilônia pygua kuery ipo'aka aguā re ijayvuague

30 ¹Ha'e gui xevy SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:
²— Ava ra'y, emombe'u ke xeayvu. Ha'e vy aipo're: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Ha'e va'e ára re peẽ kuery penepoæ 'rā.^w
³Mba'eta ha'e va'e ára ovaē rai'i ma. Tá, ovaē rai'i ma SENHOR ára. Araipa 'rā ha'e va'e ára, mba'eta amboae regua kuery ikuai axy aguā ára.
⁴Ha'e rami vy Egito yvy re ou 'rā kyxe revegua. Etiópia rupi voi ikuai axya ete 'rā, Egito rupi oipyxo pyre ho'apa jave. Mba'eta ha'e pygua kuery ogueraapaa 'rā escravo-rā, omombaa 'rā guive imbaraetekueve.
⁵Ha'e ramo amboae regua kuery Egito reve onhemoirū va'ekue ho'apa avi 'rā kyxe gui: Etiópia, Pute, Lude, Arábia pygua ha'e javi, ha'e Cube pygua kuery voi.

⁶Po rami SENHOR ijayvu:

— Egito yvy pygua pptyvõare kuery ho'apa 'rā, opo'akaa re ojejou porā reiague re omo'yvy'i'a rā. Migdol tekaoa guive Sevane peve 'rā ho'a kyxe gui — he'i SENHOR Nhanderuete.

⁷— Ha'e ramo yvy mboae ivaipa va'ekue mbyte ombovaipa pyre 'rā opyta, ha'e tetā mboae opa va'ekue rami avi 'rā omombaa tetā.

⁸Ha'e ramo Egito yvy re tata amboja, ha'e ipptyvõare kuery amokanhymba ma ramo ha'e kuery oikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

⁹Ha'e va'e ára ma xerenonde rupi ayvu reraa kuery kanoã guaxu py oje'oí 'rā Etiópia katy, ha'e ramo omondyipa 'rā onheangu e'ŷ rei va'ekue. Mba'eta ha'e va'e yvy re voi ou 'rā teko vai, Egito pygua kuery ára py rami avi. Ha'e nunga ou ae ma oiny — he'i.

¹⁰Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor pe xee amomba uka 'rā Egito pygua kuery onhemboyvate reia.

¹¹Ha'e rami vy hexevegua kuery reve amondoukapa 'rā Egito yvy mombaarā, mba'eta pavē regua gui ijavaeteve va'e. Ha'e ramo okyxé oekyi 'rā okuapy Egito yvy re, ha'e yvy jave rupi omonyembá 'rā ojukapa va'ekue.

¹²Xee amboypa 'rā yakā ikuai va'e, ijyvy voi amboaxapa 'rā heko vai va'e kuery po py. Amboae kuery pe ambovaipa ukapa 'rā yvy, hexe ikuai va'e ha'e javi guive. Xee SENHOR ae ma ha'e rami xeayvu va'e.

^w 30.2 Apy ma Egito pygua kuery pe ijayvu.

13 Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Amokanhymba avi 'rã ha'e kuery ruete kuery ra'angaa, ta'angaa Mênfis py ikuai va'ekue voi amomba 'rã. Egito yvy re yvatekueve nda'ikuavei 'rã. Ijyvy jave rupi ambou 'rã ndaekorâveia.

14 Ha'e rami vy ambovaipa 'rã Patros tetã, Zoã re amboja uka 'rã tata, ha'e anhombopaga 'rã Nô py.

15 Sim tetã Egito yvy re ikorapave va'e áry anhoë 'rã xepoxya, ha'e heta 'rã amomba Nô py.

16 Egito yvy jave rupi amboja 'rã tata. Ha'e ramo Sim py oendua 'rã ojexavai etea, Nô py okanhymbaa 'rã, ha'e ara py tei Mênfis rovaigua kuery ojekuaapa 'rã.

17 Kunumigue Áven ha'e Pi-Besete pygua ho'apa 'rã kyxé gui. Ha'e va'e tetã gui ma ogueraapaa 'rã escravo-rã.

18 Tafnes py ma ára pytumba 'rã, mba'eta ha'e py amopëmba 'rã Egito pygua po'akaa, amomba avi 'rã opo'akaa re onhemboyvate reia. Petei arai ojao'ipa 'rã, ha'e rã tajy kuery ma escravo-rã meme 'rã ogueraapaa.

19 Ha'e rami 'rã anhombopaga Egito yvy rupi. Ha'e ramo ha'e kuery oikuaapa 'rã xee ae SENHOR aikoa — he'i.

20 Ha'e gui onze ma'etýa, jypygua jaxyá re, sete araa py ju pe SENHOR ombou oayvu xevy. Ha'e vy aipoe'i:

21 — Ava ra'y, xee amopë ma Egito pygua huvixa Faraó jyva. Ha'e rami tei ndojokuuai, noipoanoai, nei nomboje'aa jevyi, ha'e rami e'ý rã imbaraete ma vy kyxé oiporu ju aguã.

22 Ha'e nunga rupi po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete:

— Ma'ë, xee aiko Egito pygua huvixa Faraó rovai. Ha'e rami vy ijyva rovai imbaraeteveague ju 'rã amopë, hovai amopë ma voiague rami. Ha'e rami vy ajapo 'rã ipo gui kyxé ho'a aguã rami.

23 Ha'e gui Egito pygua kuery amoaimba 'rã yvy regua ikuiaia rupi, araa ukapa 'rã yvy jave rupi.

24 Ha'e rã Babilônia pygua huvixa jyva ma amombaraete 'rã, ha'e ipo py amoï 'rã xekyxé. Ha'e rã Faraó jyva ma amopë 'rã. Ha'e ramo Babilônia pygua renonde ipoaë rei 'rã oipyxo pyre rami.

25 Aupi 'rã Babilônia pygua huvixa jyva, ha'e rã Faraó jyva ma ho'a rive 'rã. Ha'e gui Babilônia pygua huvixa po py xekyxé amoï va'ekue Egito yvy rupi oiporu ramo oikuaapa 'rã xee ae SENHOR aikoa.

26 Mba'eta Egito pygua kuery amoaimba 'rã yvy regua ikuiaia rupi, araa ukapa 'rã yvy jave rupi. Ha'e ramo oikuaa pavé 'rã xee ae SENHOR aikoa.

Egito yvy re mba'emo oiko aguã re ijayvuague

31 ¹Ha'e gui onze ma'etýa, mboapy jaxyá re, ijypy'ia ára py ju SENHOR ombou oayvu xevy. Ha'e vy aipoe'i:
²— Ava ra'y, aipo're Egito pygua huvixa Faraó ha'e ixupegua kuery ha'e javi pe: Mava'e regua tu ndee rami ipo'akapa va'e?

³Eikuua pota ha'vy Assíria yvy re oiko va'ekue re. Ha'e kuery ma peteī yary Líbano py hi'aí va'e rami ikuai va'ekue, mba'eta hakā porā va'e vy ka'aguy rupi kuaray'ã porā va'ekue. Yvateve va'e hi'aí, hovapy ma yvyra rovapy rogue áryve rupi ovaē va'ekue.

⁴Yvy guy katy gui yvu oĩ va'e omoaký vy ojapo va'ekue yvate aguã rami. Ojapo avi ijyvypyga gui yy omboxyry opa rupi, yvyra yvy re ikuai va'e ha'e javi omoaký aguã.

⁵Ha'e nunga rupi ae onhemboyvate va'ekue yvyra yvy re ikuai va'e ha'e javi áryve, hakā retave ha'e ipukuve ovvy guive, heta yy omoaký vy ombotuvixa ramo.

⁶Hakā'i ikuai va'e rupi guyra ojeaity apo va'ekue, hakā guy rupi ha'e javi mymba ta'y'i okuapy, ha'e ikuaray'ã py ma yvy regua ipo'akakueve oguapypa okuapy va'ekue.

⁷Ha'e rami vy heta yy rupi hapo va'e vy tuvixaa ha'e hakā retaa py iporā ete va'ekue.

⁸Yary Nhanderuete pegua yvotyty rupi ikuai va'e gui iporāve va'ekue. Yvyra cipreste voi ha'e va'e rami e'ý hakā va'ekue, yvyra plátano voi ha'e va'e rami ndaokyi va'e. Mba'eta iporāa rami peteīve yvyra Nhanderuete pegua yvotyty py hi'aí va'e ndoikoi va'ekue.

⁹Ha'e rami ajapo va'ekue hakā reta vy iporā rei aguã rami. Yvyra Éden py Nhanderuete pegua yvotyty rupi ikuai va'e ha'e javi ojou porāmba rei okuapy va'ekue.

¹⁰Ha'e gui SENHOR Nhanderuete ijayvuve ju:

— Ha'e va'e yvyra yvateve tema ovvy yvyra hovana va'e áryve ramo okuraxõ py onhemboyvate rei.

¹¹Ha'e ramo xee amboaxa 'rã yvy regua ipo'akakueve po py, ha'e kuery omoingo axy aguã heko vaia re. Ha'e rami vy aipe'a 'rã oka katy.

¹²Ha'e ramo amboae regua kuery pavẽ gui ijavaeteve va'e ou vy oake'o 'rã, oeja rive 'rã guive. Ha'e ramo hakāgue ho'apa yvyty ha'e yvyugua ha'e javi rupi. Hoky voi omopémbaa 'rã yvy jave rupi yakã ikuai va'e yvýry. Ikuaray'ã py yvy regua ikuai va'ekue ha'e javi ojepe'apa 'rã oje'oviy.

¹³Hapytakue re ma ha'e javi regua guyra 'rã ikuai, ha'e rã hakāgue guy rupi ma ha'e javi regua vixo ojeaity apo 'rã okuapy.

¹⁴Ha'e rami yvate etea rami amboae yvyra yy rembe rupi ikuai va'e onhemboyvate e'ý aguã, amboae yvyra ikuai va'e gui yvate ve'ý aguã, neĩ yy reta oĩa py yvateve hi'aí va'e voi ojerovia rei e'ý aguã. Mba'eta ojejou porā reia ha'e javi ma okanhy aguã rami omboaxaa. Ha'e ramo ho'apa 'rã yvykua vaikue py, avakue ra'y kuery yvykua py omboguejy pyre mbyte py opyta aguã.

¹⁵Po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete:

— Ha'e va'e yvyra okanhy jave xee ajapo yvy jave re ipy'a vaia aguã rami. Mba'eta ha'e va'e káuxa yvy guýry yvu ikuai va'e ajao'ipa vy ajokopa

yy oxyry va'ekue, yy heta ve'ŷ aguã. Ikáuxa ma Líbano yvy ha'e javi rupi ajao'ipa ajukue huũ rei va'e py, ha'e ramo yvy re yvyra ikuai va'e ipirupa.
 16 Ha'e va'e yvyra ho'a rã hevovo reia gui ajapo yvy regua ha'e javi oendu vy okyjepa aguã, yvykua vaikue py omanogue mbyte amboguejy ramo. Ha'e ramo yvyra ho'a va'ekue ovy'apa ju 'rã okuapy yvy guýry rupi ikuaiia py, Éden pyguare, Líbano yvy regua iporâve va'ekue, ha'e yy etaa rupi ikuai va'ekue ha'e javi.

17 Ha'e gui ma amboae regua kuery ipytyvõare ha'e ikuaray'ã py oguapy okuapy va'ekue voi oopa 'rã hexeve yvykua vaikue py kyxé py ojuka pyre reve opyta aguã.

18 — Ha'e gui Faraó, ndee voi yvyra Éden py ikuai va'e ha'e javi gui neporâve ha'e ndeyvateve va'e. Ha'e rami teī ha'e kuery reve reguejy avi 'rã yvy guy katy. Ha'e rami vy repyta 'rã opire omboi uka e'ŷ va'ekue mbyte, kyxé py ojuka pyre kuery reve guive. Ha'e rami vy Faraó ha'e iporâague ha'e javi okanhymba 'rã — he'i SENHOR Nhanderuete.

Egitó pygua huvixa Faraó omboaxy va'e rami ijayvuague

32 ¹Ha'e gui doze ma'etŷa, doze jaxyá re ijypy'ia ára py ju SENHOR oayvu ombou. Ha'e vy aipoe'i xevy:

2 — Ava ra'y, ndeayvu ke Egitó pygua huvixa Faraó pe omboaxy va'e rami. Ha'e vy aipo're 'rã ixupe: Ndevy ma “Guary ra'y yvy regua mondoroa”, 'ea va'eri peteĩ jakare yakã oĩa py opyrõmba reve yy omongy'apa rei va'e rami rive reiko.^x

3 Po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete:

— Nde'áry amombo 'rã xekya yvy regua kuery mbyte, ha'e ramo ha'e kuery nemoatã 'rã heravy xekya py.

4 Ha'e rami vy xee roeja 'rã imoiny yvy py, romombo 'rã nhuũ reia py. Ha'e vy nde'áry ambou 'rã opa marâguia guyra, mymba yvy regua voi okaru 'rã okuapy ndero'o re.

5 Nderokue amoaī 'rã yvyty áry rupi, ha'e yvyugua ikuai va'e rupi amonyê 'rã ndekyrakue.

6 Nderuguy onheẽ va'ekue ma omoakŷmba 'rã yvy yvyty áry peve, amonyê avi 'rã yakã.

7 Xee rojuka ma vy ajao'ipa 'rã yva, jaxy-tata ikuai va'e voi amopytûmba 'rã. Kuaray ma amo'ãmba 'rã arai py, jaxy voi naexakãvei 'rã.

8 Ndekáuxa ajapo 'rã yva re hexakã va'ekue pytûmba aguã rami, ha'e nderekogue rupi ambou 'rã pytû reia — he'i SENHOR Nhanderuete.

9 — Ajapo 'rã yvy regua heta rei ipy'a vai aguã rami, mba'eta pavê regua oendu 'rã rekanhymba maa omombe'ua rã, yvy reikuua e'ŷague rupi voi.

^x 43.2 Apocalipse 1.15

¹⁰ Nderekó heta regua oendu vy onhemondyipa rei 'rā, huvixa kuery voi nderovai xekyxe aekyi rā oexa vy oryryipa 'rā. Ndee re'a ramo peteī-teī oryry-ryryipa 'rā, guekove oguerojeayyu vy.

¹¹ Mba'eta po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Ndea py ou 'rā Babilônia pygua huvixa okyxé reve.

¹² Ndevyguá kuery heta va'ekue teī ajapo 'rā ipy'a guaxukueve pavē regua gui ijavaeteve va'e oitypa aguā rami okyxé py. Ha'e ramo ha'e kuery omomba 'rā Egito yvy re onhemboyvate va'e ikuai va'e, mba'emo porā oī va'ekue ha'e javi guive.

¹³ Nerymba kuery ma amokanhymba 'rā yy heta ikuai va'e rupi. Ha'e gui avakue neī mymba ma voi nomongy'avei 'rā yy.

¹⁴ Ha'e rami vy yy ha'e py ikuai va'e ajapo 'rā itui porā ju aguā rami.

Yakā ikuai va'e ma ajapo 'rā azeite rami oxyry porā aguā — he'i SENHOR Nhanderuete.

¹⁵ — Mba'eta ambovaipa uka 'rā Egito yvy, opa mba'e ikuai va'ekue noīvei aguā rami. Ajuka ukapa 'rā ha'e py ikuai va'ekue. Ha'e ramo peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

¹⁶ Ha'e rami yvy regua kuery ijayvu 'rā Egito yvy ha'e mba'emo porā oī va'ekue ha'e javi ogueronhemboaxya rupi — he'i SENHOR Nhanderuete.

Egito pygua kuery amboae regua reve manoa py ikuai aguā re ijayvuague

¹⁷ Ha'e gui doze ma'etŷa ha'e jypyguá jaxyá re, quinze araa py ju SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i xevy:

¹⁸ — Ava ra'y, ejae'o ke Egito yvy re heta ikuai va'ekue re, mba'eta ha'e kuery oguejypa 'rā yvy guyve katy, amboae regua kuery omboeteve pyre yvykua katy oguejy va'e kuery reve.

¹⁹ Peē nda'u amboae gui peneporâve ri ty'y? Peguejy ke ha'vy, ha'e penheno pejupy opire omboi uka e'ŷ va'ekue reve.

²⁰ Mba'eta peē kuery voi pe'a 'rā kyxe py ojuka pyre mbyte. Kyxe omboaxaa ma penderovaigua pe: "Pembovaipa 'rā Egito yvy, ha'e py ikuai va'ekue ha'e javive reve", 'ea ixupe.

²¹ Ha'e ramo ipy'a guaxukueve regua ipo'akave va'ekue ha'e ipytyvōare kuery reve ma pendevy ojapukai 'rā okuapy manoa py ikuai gu. Ha'e py opire omboi uka e'ŷ va'ekue oguejy vy onhonomba inony kyxe py ojukapa pyre.

²² — Ha'e py ma itui Assíria pygua huvixa ojeupergua kuery ha'e javi reve. Ijyvýry rupi ikuai kyxe py ojukaa rā onhono porāmba pyre, kyxe py ho'apa va'ekue meme.

²³ Mba'eta ha'e kuery rupa ma yvykuapy rupi ikuai, ha'e onhono porāague yvýry ikuai ha'e pyguare kuery ha'e javi. Kyxe py oipyxo vy ojuka pyre meme, okuave teri jave joyvy rupi nhomongyjepa rei va'ekue ri.

24 — Ha'e py oĩ avi Elão pygua ojeupegua kuery ha'e javi reve, onhono porã mbyre yvýry rupi. Ha'e kuery ma kyxe py oipyxo vy ojuka pyre meme. Ha'e rami vy opire nomboi ukai va'ekue oguejypa yvykua py. Okuave teri jave joyvy rupi nhomongyjepa rei va'ekue ri oxímba reve opytapa yvykua py oguejy va'ekue mbyte.

25 Ojuka pyre kuery mbyte rupi ma ojapoa huparã, ojeupegua kuery ha'e javi mbyte. Ha'e kuery rupa ma ijyvýry rupi ikuai. Opire omboi uka e'ŷ va'ekue meme, kyxe py ojukapa pyre. Okuave teri jave joyvy rupi nhomongyjepa rei va'ekue ri oxímba reve opytapa yvykua py oguejy va'ekue mbyte, ojuka pyre mbyte rupi onhono porãa.

26 — Ha'e gui ha'e py ma ikuai Meseque ha'e Tubal pygua ojeupegua kuery ha'e javi reve. Ha'e kuery rupa ma ijyvýry rupi ikuai. Opire omboi uka e'ŷ va'ekue meme, kyxe py ojukapa pyre, okuave teri jave joyvy rupi nhomongyjepa rei va'ekue ri.

27 Ha'e kuery ma ymave rupigua ipy'a guaxukueve mbyte rupi e'ŷ ikuai, opire nomboi ukai va'ekue yvykua py oguejy va'ekue guembiporu joe opu'ãa py oiporu va'ekue inhakã guýry omoia reve-reve ikuai rupi e'ŷ. Mba'eta ha'e kuery reko vaiague re opaga aguã ma inhakã re ae opyta. Okuave teri jave joyvy rupi ipy'a guaxukueve voi nomboekorãvei va'ekue ri.

28 Ha'e gui peẽ Egito pygua kuery voi penemopẽmbaa avi 'rã opire omboi uka e'ŷ va'e kuery mbyte py, penenhono porãa 'rã guive kyxe py ojuka pyre kuery mboae reve.

29 — Ha'e py ma Edom pygua huvixa kuery ha'e yvatekueve ha'e javi ikuai. Ha'e kuery ipo'akapa va'ekue ri omboguejypaa kyxe py ojuka pyre-pyre reve. Ha'e ramo opire omboi uka e'ŷ va'ekue reve onhonoa yvykua py omboguejy pyre ha'e javi reve.

30 — Ha'e py ikuai avi kuaray apu'alaia katygua yvatekueve. Ha'e kuery ma Sidom pygua kuery oipyxo pyre reve omboguejya avi, oxímba reve ikuai, opo'akaa py nanhomboekorãvei va'ekue ri. Ha'e py opire omboi uka e'ŷ va'ekue reve ikuai, kyxe py ojuka pyre kuery oxímba rei reve yvykua py omboguejypaa va'ekue mbyte.

31 — Faraó ma ha'e kuery ha'e javi oexa vy ovy'apa 'rã ojeupegua kuery reve. Tá, Faraó ha'e ixondaro kuery ha'e javi 'rã ovy'a, kyxe py ojukaa avi va'ekue mbyte onhono porãa ramo — he'i SENHOR Nhanderuete.

32 — Mba'eta Faraó ha'e ixondaro kuery ha'e javi ma nhomonyipaarrã amoï va'ekue okuave va'e kuery yvy re. Va'ekue ri ha'e voi onhono porãa 'rã opire omboi uka e'ŷ va'ekue kyxe py ojuka pyre mbyte py — he'i SENHOR Nhanderuete.

Tetã rarõa oikuaa pota porã aguã re ijayvuague

33 ¹Ha'e gui SENHOR oayvu ombou ju xevy. Ha'e vy aipoe'i:

2 — Ava ra'y, ndeayvu ke neretarã kuery pe. Ha'e vy aipo're ha'e kuery pe: Petei yvy re kyxe revegua ambou ramo ha'e pygua kuery oiporavo 'rã petei ava ha'e pygua ae, ha'e vy omoi 'rã guetã rarõarã.

³Ha'e ramo ha'e va'e ma yvy re kyxe rewegua ou rā oexa vy mimby guaxu omonhe'ē 'rā guetarā kuery omonheangu aguā.

⁴Ha'e gui xapy'a rei mimby guaxu nhe'ē amongue oendu teī nonheangui rei ramo kyxe rewegua ou vy ojuka 'rā. Ha'e rami rā hexe ae 'rā oī huguy omoēague re opaga aguā,

⁵mba'eta mimby guaxu nhe'ē oendu teī nonheangui rire. Hexe ae 'rā oī huguy omoēague re opaga aguā. Ha'e rā mimby nhe'ē oendu vy onheangu va'e ma ogueraaa jepe 'rā guekove.

⁶Ha'e rami teī xapy'a rei tetā rarōarā omoī mbyre ma kyxe rewegua ou rā oexa teī mimby guaxu nomonhe'ēi tetā pygua kuery omonheangu aguā. Ha'e gui kyxe rewegua ou vy oipe'apa 'rā tetā pygua rekove. Xapy'a rei ojuka pyre heko vaia reve 'rā ojukaa teī huguy omoēague re ambopaga 'rā tetā rarōa.

⁷— Ha'e gui ma ndee ava ra'y, xee romoī Israel kuery rarōarā, ayvu xejuru guigua ndee rendu vy ha'e kuery pe ju remombe'u aguā.

⁸Xapy'a rei heko vai va'e kuery pe aipoa'e 'rā: "Ndee ndereko vai va'e, anhetē ete remano 'rā", ha'e teī ndee ha'e kuery pe nandeayvui 'rā ikuaiaty gui ojepe'a aguā re. Ha'e rami rā ha'e kuery omano 'rā gueko vaiague py teī huguy onheēague re ndee 'rā rombopaga.

⁹Ha'e gui xapy'a rei heko vai va'e kuery pe ndeayvu ikuaiaty gui ojepe'a aguā re, va'eri ha'e kuery ndojeko rerovai vy ma omano 'rā gueko vaia py ae. Ha'e rā ndee ma reo jepe 'rā.

¹⁰— Ha'e gui ndee ava ra'y, ndeayvu ke Israel kuery pe. Ha'e vy aipo're 'rā: Peē kuery aipopeje: "Nhandeapua ha'e jajejavya nhandere oī va'e káuxa ae japa javy. Mba'exa 'rā tu ha'vy jaikove?" peje.

¹¹Aipo're ha'e kuery pe: Anhetē ete xee SENHOR Penderuete xee ae rekove rupi aura vy aipoa'e: "Xee ndavy'ai heko vai va'e kuery omano rā, ha'e rā gueko vaiaty gui ojeko rerova vy oikove ju ramo anho. Ha'e nunga rupi Israel kuery, pejeko rerova, pejeko rerova ke pendeko vaia gui. Mba'erā tu pemano rive?" ha'e.

¹²— Ha'e nunga rupi ava ra'y, aipo're 'rā neretarā kuery pe: Xapy'a rei heko porā va'ekue heko vai ri ramo ymave rupi teko porā rupi oikoague ndogueraa jepei 'rā. Ha'e rami ae avi heko vai va'ekue ojeko rerova ri ramo ymave rupi teko vai rupi oikoague ma nomokanhysi 'rā. Ha'e rami ae avi heko pora va'ekue ri ojejavya ára py heko porāague rive ndojapoī 'rā oikove aguā rami.

¹³Ha'e gui xapy'a rei heko porā va'e pe "Anhetē ete reikove riae 'rā" ha'e teī ha'e va'e ma gueko porāa re rive ojeroviaa rupi ojejavvy ramo xee naxema'endu'avei 'rā teko porā rupi oikoague re. Ha'e rami 'rāgue py omano 'rā gueko vaia py ae.

¹⁴Ha'e rami ae avi xapy'a rei heko vai va'e pe "Anhetē remano 'rā" ha'e teī ojejavyaty gui ojeko rerova vy ha'evea rami ha'e teko porā rupi anho ju 'rā oiko.

15 Ha'e rami vy ha'e va'e heko vai va'ekue omboekovia ju 'rā mba'emo oiporu uka va'ekue, opaga 'rā ju mba'emo re imondaague repy, ha'e ayvu tekove me'ēa rupi oiko, heko vaiague rupi 'rāgue py. Ha'e rami ri vy oikove 'rā, nomanovei 'rā.

16 Mba'eta heko vaiague re naxema'endu'avei 'rā hovai. Ha'evea rami ha'e teko porā rupi ju oiko vy oikove 'rā.

17 — Ha'e rami teī neretarā kuery aipoe'i: “ SENHOR ma ha'eve'ŷa rami nhanderereko”, he'i va'eri ha'e kuery ae ha'eve'ŷa rami ikuai va'e.

18 Mba'eta heko porā va'ekue ma xapy'a rei teko porā gui ojepe'a vy teko vai rupi ju oiko vy ma omano 'rā gueko vaia káuxa rive.

19 Ha'e rā heko vai va'ekue ma heko vatiaty gui ojeko rerova vy ha'evea rami ha'e teko porā rupi ju oiko vy ma oikove 'rā.

20 Ha'e ramive ma peē kuery aipopeje: “ SENHOR ma ha'eve'ŷa rami nhanderereko”, peje. Ha'e nunga rupi peē Israel kuery, xee aikuua pota 'rā peteī-teī peikoa re.

Israel kuery ojee rive ojeroviaa re ijayvuague

21 Ha'e gui doze ma'etŷ re ma escravo-rā nhandereraa ague py nhandekuai jave, dez jaxyha'e cinco araa py ma peteī ava ou xea py Jerusalém gui onha va'ekue. Ha'e vy aipoe'i:

— Tetā oipe'aa ma — he'i.

22 Ne'exa, ha'e va'e ka'aru ma xere SENHOR po oĩ va'ekue, onha va'ekue ovaẽ e'ŷ mbove. Ha'e rami vy ko'ēgue ju ha'e va'e ava xea py ou e'ŷ mbove'i xejuru oipe'a ju. Ha'e ramo xeayvuve ju, nakyrirīvei.

23 Ha'e ramo xevy SENHOR ombou oayvu. Ha'e vy aipoe'i:

24 — Ava ra'y, Israel kuery regua tetā omboavaipa pyre rupi ikuai va'e ijayvu vy aipoe'i okuapy: “Abraão ma ha'e ae'i oiko va'eri ipo py omboaxaa raka'e kova'e yvy. Ne'exa, nhande kuery katuve ma nhandereta ete ramo kova'e yvy ome'ēa ae nhandekuai aguā”, he'i okuapy.

25 Ha'e rami teī aipo're ha'e kuery pe: Po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete: Peē kuery ma xo'o ha'e huguy reveguia pe'u, ha'e tuuete ra'angaa perekoy re pema'ē, jouguy pemoē pekuapy guive. Ha'e nunga rupi peē kuery nda'u penderekoa 'rā teve yvy re?

26 Peē kuery ma pendekyxe re rive pejeroviave va'e, ojeguarupy pejapo, peneirū kuery ra'yxy reve guive pejejavy. Ha'e nunga rupi nda'u yvy re penderekoa 'rā teve?

27 — Aipo're ha'e kuery pe: Anhetē ete xee SENHOR Penderuete xee ae rekove rupi aura vy aipoa'e: Tetā omboavaipa pyre ikuai va'e ojukaa 'rā kyxe py, ha'e rā tetā rovai rupi ikuai va'e ma amboaxa 'rā mymba nharō omondoropa ha'e ho'upa aguā. Ha'e gui onhemiaty ha'e itakua rupi onhemi va'e ma mba'eaxy gui 'rā omano.

28 Mba'eta pendeyvy xee amboavaipa uka 'rā tekoya ve'ŷ opyta aguā, ha'e ramo pendepo'akaa pejou porā 'rāgue py penemo'yvy'ia 'rā. Israel regua

yvyty ikuai va'e rupi voi jipoavei 'rā avave rei, ha'e rupi ndoaxaavei 'rā guive.

²⁹Ha'e ramo peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa, pendeyvy tekao ve'ŷ opyta aguā xee ambovaipa uka ramo, ojeguarupy pejapoa rupi pendekuaia re.

³⁰— Ha'e gui ndee ava ra'y, tetā kora ha'e ngoo rokē rupi neretarā kuery ijayvu okuapy ndere. Joupe-upe 'rā ijayvu peteĩ-teĩ guyvy ha'e guyke'y kuery reve. Ha'e vy aipoe'i 'rā: "Ajerure pêvy, peju ke, jaa nhaendu aguā SENHOR ayvu omombe'ua rā", he'i okuapy.

³¹Ha'e rami vy ha'ekue rami ae 'rā ou ndea py, ha'e nerentonde rupi oguapypa 'rā okuapy xevygua kuery rami. Ha'e vy ndeayvua oendu 'rā teĩ nda'ikuaixei ha'ekue rami. Ojuru py porayvu va'e rami ijayvu, ha'e rā opy'a py ma jokorepaa rupi anho ikuai.

³²Mba'eta ha'e kuery pe rā ndee mborayvu rupi oporai va'e rami reiko, amongue oporai porā ha'e imba'epu kuua va'e rami rive. Mba'eta ndeayvua oenduxe vai merami teĩ nda'ikuaixei ha'ekue rami.

³³Ha'e nunga ha'e javi oiko, ojeupitypa ramo ha'e kuery oikuua 'rā ha'e kuery mbyte rupi profeta oiko ra'league.

Israel kuery re nopena porāi va'e kuery rovai ijayvuague

34 ¹Ha'e gui SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i xevy:
²— Ava ra'y, ndeayvu ke Israel kuery re opena va'e kuery rovai. Ha'e vy aipo're: Po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete. Nda'veei ete 'rā Israel kuery re opena va'erā omoī mbyre va'eri ojee ae rive opena va'e kuery pe! Xevygua vexa'i kuery re opena va'erā omoī mbyre e'ŷ teve?

³Mba'eta xo'o ikyra-kyrave va'e pe'upa pekuapy, hague py ma penhemonde, ha'e pemongyrapa va'ekue ma pejuka tema pekuapy. Ha'e rami teĩ vexa'i kuery re ma napetenai.

⁴Mba'eta ikangykue napemombaraetei, imba'eaxy va'e neapeipoanoi, opē va'ekue napemboje'ai, ojepe'a va'ekue ndaperu jevyi, ha'e okanhgue ma voi ndapeka jevyi. Ha'e rami 'rāgue py perekoyi, pemboaxya rupi e'ŷ.

⁵Xerymba kuery re opena porā va'e ndoikoi ramo oaîmba oje'oivy, ha'e mymba inharō va'e nhuûndy rupigua rembi'urā rive ikuai.

⁶Ha'e ramo xerymba kuery ma opa rupi ikuai yvyt̄ ha'e yvy'ā ikuai va'e áry rupi. Yvy jave rupi oaîmba okuapy, hekaarā ha'e heru jevyarā ndoikoi ramo.

⁷— Ha'e nunga rupi joe opena va'erā omoī mbyre kuery, pendu ke SENHOR ayvu:

⁸Anhetē ete xee SENHOR Penderuete xee ae rekove rupi aura vy aipo'a'e: Xevygua vexa'i kuery pemboaxapa hi'uarā kuery pe, ha'e ramo mymba inharō va'e nhuûndy rupigua kuery rembi'urā ikuai, opena va'erā ndoikoi ramo, mba'eta joe opena va'erā amoī va'ekue ndoekai okuapy xevygua kuery, ojee ae rive opena okuapy, xevygua kuery re'ŷ.

9 Ha'e nunga rupi joe opena va'erā romoī va'ekue, pejapyxaka ke SENHOR ayvu re.

10 Po rami ijayvu SENHOR Penderuete: Ne'exa, xee ma aiko joe opena va'e kuery rovai, ha'e rami vy ha'e kuery po py ndaejavei 'rā xevygua vexa'i kuery. Amomba 'rā joe openaa, ojee ae rive nopenavei aguā. Ha'e kuery juru gui xee araa jepeda 'rā xevygua vexa'i kuery, ho'u va'erā rive ikuai ve'ŷ aguā.

Ojeupagua kuery re SENHOR opena porā aguā re ijayvuague

11 Ha'e nunga rupi po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Ne'exa, xee ae aeka 'rā xevygua kuery, arupa 'rā guive.

12 Mba'eta mymba kuery re opena va'e ma ha'e kuery oaîmba rā oexa vy oguerupa ju 'rā. Ha'e rami ae avi xee voi aru 'rā xevygua kuery. Araipa ha'e pytûmbaa ára py ha'e kuery omoaîague ha'e javi rupi gui xee araa jepe 'rā.
13 Opa rupi yvy regua ikuiai gui aipe'a vy amboatypa 'rā, ha'e vy ijyvy re ae ju 'rā aru. Amongaru 'rā Israel regua yvyty ikuai va'e rupi, yakā ikuai va'e yvýry, teko aripa rupi guive.

14 Nhuündy porāa rupi 'rā areko, Israel regua yvyty yvateve va'e ikuiai rupi. Ha'e ramo onheno 'rā okuapy nhuündy porā reia rupi Israel regua yvyty re.

15 Xee ae 'rā apena xevygua kuery re, amombytu'u 'rā guive — he'i SENHOR Nhanderuete.

16 — Ha'e rami vy aeka 'rā okanhigue, ojavy va'ekue ma arupa ju 'rā, opêgue ha'e ikangykue ma amombaraete ju 'rā. Ha'e rā ikyra rei va'e ha'e ipo'akakueve ma amomba 'rā. Mba'eta teko porā rupi 'rā apena.

17 — Ha'e gui peẽ kuery xevygua pendekuai va'e re ma po rami SENHOR Penderuete ijayvu: Ne'exa, aikuua pota 'rā xerymba kuery ha'e javi re, vexa'i ava ha'e kavara ava re guive.

18 Peẽ kuery peguarā nhuündy porā reia ame'ē va'e nda'u nda'evei ri?
Mba'exa tu ha'vy nhuündy mboae rupi voi pepyrõmba rei rive? Peẽ kuery pe nda'evei ri ty'y yy porā ame'ē va'ekue? Mba'exa tu ha'vy yy mboae voi pepyrō vy pemongy'apa rei?

19 Mba'eta xerymba kuery ma nhuū pepyrõmbaague rupi rive okaru, ha'e yy pemongy'apa va'ekue oy'u okuapy.

20 Ha'e nunga rupi po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu joguereko axya kuery pe:

— Ne'exa, xee ae aikuua pota 'rā vexa'i kuery ikyrakueve ha'e iporiaukue re.

21 Mba'eta peẽ kuery ma pendeaxi'y py penhomoanha-anha heravy, ha'e penderakua py peikutu pekuapy ikangykue'i, pemoxëmba peve.

22 Ha'e rā xee ma araa jepeda 'rā xevygua kuery ho'upa pyrā rive ikuai e'ŷ aguā, vexa'i ikuai va'e re aikuua potaa py.

²³Ha'e kuery pe peteī ambou 'rā opena va'erā omongaru porā aguā.
Xerembiguai Davi ae 'rā omongaru ha'e opena.

²⁴Xee aiko 'rā ha'e kuery ruete, ha'e rā xerembiguai Davi ma ha'e kuery mbyte rupi 'rā oiko huvixave. Xee SENHOR ae xeayvu ha'e rami.

²⁵— Ha'e gui ha'e kuery pe ajapo 'rā xereve ikuai porā aguā. Ha'e rami vy amomba 'rā mymba nharō yvy re ikuai va'ekue. Ha'e ramo xevyguua kuery tekoā e'ŷa rupi ikuai, ha'e ka'aguy rupi oke teī mba'eve ndoikoi 'rā.

²⁶Mba'eta xee amoingo porā 'rā, xevyguua yvyty yvýry rupi voi. Ha'e rami vy hi'ára py porā 'rā amoingo porāa rupi.

²⁷Ha'e gui yvyra ikuai va'e hi'apa 'rā, ha'e yvy re oiko 'rā mba'emo aju pyau. Ha'e ramo yvy re ha'e kuery ikuia rupi mba'eve ndoikoi 'rā. Ha'e kuery oikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa, mba'eta ha'e kuery re canga omoī mbyre amopēmba vy aipe'apa 'rā escravo-rā ogueraa va'ekue po gui.

²⁸Ha'e rami rire ha'e kuery nda'ikuavei ma 'rā amboae regua kuery omokō va'erā, mymba yvy re ikuai va'e voi nomondorovei 'rā. Ha'e rami 'rāgue py ikuai porā 'rā, imondiyarā ndoikoi rā.

²⁹Ha'e kuery pe ajapo 'rā onhotŷ va'ekue oiko porā ete aguā, ha'e ramo yvy re ikuai teri reve karuai omomba ve'ŷ aguā. Noenduvei 'rā guive amboae regua kuery ojojai reia.

³⁰Ha'e ramo oikuua 'rā ha'e kuery reve xee SENHOR tuuete aikoa, ha'e rā Israel kuery ae xevyguua ikuia — he'i SENHOR Nhanderuete.

³¹— Peē xerymba vexa'i kuery pendekuai va'e ma avakue peiko, ha'e rā xee ma Penderuete — he'i SENHOR Nhanderuete.

Seir yvyty re ikuai va'e kuery rovai ijayvuague

35

¹Ha'e gui xevy SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i:

²— Ava ra'y, ema'ě na Seir yvyty katy, ha'e vy ndeayvu ke ha'e kuery rovai.º

³Aipo're ha'e kuery pe: Po rami SENHOR Nhanderuete aipoe'i:

Ne'exa Seir yvyty re pendekuai va'e, xee ma penderovai aiko. Ha'e rami vy penderovai xepo aipi vy ajapo 'rā pekanhymba aguā rami nhomondyipaara.

⁴Peē kuery retā ambovaipa uka 'rā tekoague opyta aguā. Ha'e ramo peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

⁵Mba'eta Israel kuery re napendea'e riae vy pemboaxa kyxe py ojuka va'erā pe, ha'e kuery opaa py omoingo axya ete jave.

⁶Ha'e nunga rupi anhetē ete xee SENHOR Penderuete xee ae rekove rupi aura vy aipoa'e: Peē kuery voi xee romboaxa 'rā penderuguy moēarā pe, penderakykue monha aguā. Jouguy pexaxe vai rire penderuguy moēarā ju 'rā ou penderakykue.

---

y 35.2 Seir yvyty ma Edom kuery ikuia. Ha'e kuery ma Israel kuery rovaigua ikuai raka'e.

⁷Mba'eta Seir yvyty ambovaipa ete vy ha'e gui amomba 'rā oaxa ha'e ojevy aguā va'ekue ha'e javi.

⁸Ha'e va'e yvyty amonyē 'rā oipyxo pyre anho. Mba'eta kyxe py oipyxo pyre ho'a 'rā pendeyvy rupi yvyty, yvyugua ha'e yakā ikuai va'e yvýry.

⁹Ha'e rami vy pendekuaia ma raka'eve rā peve ajapo 'rā tekoa ve'ŷ oī aguā rami, peneretā py noīavei aguā. Ha'e ramo peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

¹⁰— Mba'eta aipopeje va'ekue: “Mokoī regua ha'e mokoīve yvy opyta 'rā xemba'e ae. Xee ae 'rā aiko ha'e py, SENHOR ha'e py oiko avi teī”, peje va'ekue.^z

¹¹Ha'e nunga rupi anhetē ete xee SENHOR Penderuete xee ae rekove rupi aura vy aipoa'e: Xee rombopaga 'rā joupe pendepoxy ha'e joe napendea'eia rami ae, mba'eta pendevai rei reve perekoxo axy va'ekue xevygua kuery.

Ha'e gui peē kuery re aikuua pota ramo ha'e kuery voi oikuua 'rā xereko.

¹²Israel regua yvyty re pendeayvu vai vy aipopeje: “Ombovaipaa ma ramo nhandevy pe ju opyta 'rā nhuūndyrā rive”, peje va'ekue. Ha'e rami pendeayvu rā xee SENHOR aendupa, ha'e peē voi peikuua 'rā xee aenduague.

¹³Mba'eta peē kuery ma pendeayvu py penhemboyvate reive va'ekue xerovai, xere pendeayvu rei vaipa. Ha'e ramo xee aendupa.

¹⁴Ha'e nunga rupi SENHOR Penderuete ijayvu po rami: Yvy jave rupi ov'y a pavē jave teī peē kuery ma xee romokanhymba 'rā.

¹⁵Israel kuery omokanhymbaa jave pevy'a reiague rami ae 'rā xee ju ajapo pendere. Mba'eta peē Seir yvyty re Edom kuery pendekuai va'e, penemokanhymbaa katuī'i 'rā. Ha'e ramo peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

Israel regua yvyty ikuai va'e pe ijayvuague

36 ¹— Ndee ava ra'y, emombe'u ke xeayvu Israel regua yvyty ikuai va'e pe. Ha'e vy aipo're: Israel regua yvyty pendekuai va'e, pendu ke SENHOR ayvu.

²Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Penderovaigua kuery pendevy aipo'e: “Ha'evea rami! Tekoa imarā e'ŷ va'ekue ma nhandevy meme opyta”, he'i okuapy.

³Ha'e rami rā ndee Ezequiel, emombe'u ke xeayvu, ha'e vy aipo're yvyty ikuai va'e pe: Po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete: Amboae regua kuery penemomba ha'e java-jovai katy gui penemombaxe ojeupe ju penemombyta aguā, xevygua kuery re ijayvu vai guive oojai reia rupi.

⁴Ha'e rami teī, peē Israel regua yvyty pendekuai va'e, pendu ke SENHOR Nhanderuete ayvu. Po rami SENHOR ijayvu yvyty ha'e yvy'ā ikuai va'e pe,

^z 35.10 “Mokoī regua” he'ia ma Judá ha'e Israel kuery re ijayvu vy.

yakā ha'e yvyugua ikuai va'e pe, ha'e tekoia e'ŷa ombovaipa pyre, ha'e tetā oeja pyre ikuai va'e pe, mba'eta ha'e katy'i rupi amboae regua kuery ikuai va'e oipe'apa, ojobjai rei okuapy guive.

⁵ Ha'e rami teī po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Anhetē xee nda'evei etea hendy va'e rupi xeayvu yvy regua kuery ha'e Edom pygua ha'e javi pe, mba'eta xeyvy ha'e kuery ojopy va'ekue om̄ba'erā, okuraxō py ov'y'a rei ha'e onhe'ē py xejobjai rei reve. Ha'e rami vy oipe'apa hekoia va'ekue, ogueraapa guive imba'e rei-rei va'ekue.

⁶ Ha'e nunga rupi emombe'u xeayvu Israel yvy re. Ha'e vy aipo're yvyty ha'e yvy'ā, yakā ha'e yvyugua ikuai va'e pe: Po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete: Ne'ixa, xee ma nda'evei etea ha'e xepoxya rupi xeayvu, mba'eta yvy regua kuery pendejobjai rei okuapy.

⁷ Ha'e nunga rupi po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete: Xepo auipi reve xee aura yvy regua kuery pendejobjai reiague ma pendeyvýry rupi ikuai va'e áry ae ju 'rā ojeapa.

⁸ — Ha'e rā peē Israel regua yvyty pendekuai va'e, pendere ikuai nho 'rā yvyra hakā ha'e hi'a va'e xevygua Israel kuery pe, mba'eta ha'e kuery ou ju aguā rami ikuai.

⁹ Mba'eta ne'ixa, xee aiko 'rā pendereve. Ajevy 'rā penda py. Ha'e ramo pende'áry rupi yvy oikaraia ha'e oma'etŷa ju 'rā.

¹⁰ Pende'áry amboeta ju 'rā avakue, Israel kuery ha'e javi regua, tá, ha'e javi 'rā ikuai. Ha'e ramo ha'e kuery ma guetā rupi ae ju 'rā ikuai, mba'eta ivaipaague py ojapo ju 'rā ngoorā.

¹¹ Pende'áry rupi amboeta 'rā avakue ha'e mymba kuery. Ha'e kuery heta ha'e ta'y reta 'rā ov'y. Jypy guare gui xee romoingo porâve 'rā. Ha'e ramo peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa.

¹² Pende'áry rupi ajapo 'rā xevygua Israel kuery oguata ju aguā rami. Pepyta 'rā ha'e kuery pegua, ndapejapovei 'rā guive ta'y kuery okanhya aguā rami.

¹³ Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu ha'e kuery yvy pe:

— Ndevy pe aipo'ea: “Ndee ma yvy avakue mombaa, ha'e ta'y kuery okanhymba aguā rami rejapo va'e”, 'ea va'ekue teī.

¹⁴ Ha'e nunga rupi ndee neremombavei ma 'rā avakue, nderejapovei 'rā ndea pygua ra'y kuery okanhymba aguā rami — he'i SENHOR Nhanderuete.

¹⁵ — Xee ma amboae regua kuery pe ndorojojai rei ukavei 'rā rendu aguā, ha'e ramo nerenduvei 'rā yvy regua kuery nembojaru reia, nderejapovei 'rā guive ndea pygua kuery ojejavy aguā rami — he'i SENHOR Nhanderuete.

Israel kuery omoingo porā ju aguā re ijayvuague

¹⁶ SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i xevy:

¹⁷— Ava ra'y, Israel kuery oyvy re ikuai teri reve opa marā ikuai ha'e mba'emo ojapoa py omongy'apa rei va'ekue. Kunha gueko re oiko va'e rami ha'e kuery voi ha'eve'ŷ va'ekue xerenonde.

¹⁸ Ha'e nunga rupi ha'e kuery re ambou xepoxya, ha'e kuery yvy re jouguy omoē okuapy ha'e mba'emo ra'angaa py omongy'apaague re.

¹⁹ Ha'e rami vy amoāimba va'ekue yvy regua kuery ikuiaia rupi, araa ukapa yvy jave rupi. Xee ambopaga opa marā ikuai ha'e mba'emo ojapoague re.

²⁰ Ha'e rami py yvy regua kuery ikuiaia py mamo rā ha'e kuery oje'oia rupi ojapo okuapy xerery iky'a va'ea rami rive oikuaa aguā rami, mba'eta ha'e kuery pe aipo'ea: “Peva'e kuery ma SENHOR pegua valeri ijyvy gui omoxēmba va'ekue”, 'ea.

²¹ Ha'e rami rā Israel kuery oje'oia rupi ojapo okuapy yvy regua kuery xerery iky'a e'ŷ va'e nomboetei aguā rami. Ha'e rami teĩ xee amboete uka nho.

²²— Ha'e nunga rupi aipo're Israel kuery pe: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Peẽ Israel kuery re ama'ẽ vy e'ŷ ha'e nunga ajapo, ha'e rā xerery iky'a e'ŷ va'e amboete ukaa rupi vy, mba'eta pee kuery ma yvy regua kuery mbyte rupi peoa py xerery napemboete ukai ramo.^a

²³ Ha'e nunga rupi amboete uka ju 'rā xerery yvate ha'e iky'a e'ŷ va'e, yvy regua kuery mbyte peoa rupi pemongy'a uka va'ekue ri. Ha'e ramo yvy regua kuery oikuaa 'rā xee SENHOR ae aikoa, ha'e kuery renonde iky'a e'ŷ va'e aikoa aexa uka ramo — he'i SENHOR Nhanderuete.

²⁴— Ha'e rami vy yvy regua kuery mbyte gui xee roguenoẽ 'rā, ha'e yvy jave rupi gui pendeyvy py ae ju rogueru vy romboaty 'rā ha'e py.

²⁵ Ha'e vy pende'áry rupi amboayvi 'rā yy iky'a e'ŷ va'e, napendeky'avei aguā. Ha'e rami vy roiky'a'o 'rā ha'eve'ŷa ha'e mba'emo ra'angaa perekó va'ekue ha'e javi gui.

²⁶ Pendevy ame'ẽ 'rā kuraxõ pyau, pendere amoõ 'rā nhe'ẽ pyau. Pendegui aipe'a 'rā kuraxõ ita guigua, ha'e vy hekovia amoõ 'rā pendero'o guigua.

²⁷ Pendere amoõ 'rā Xenhe'ẽ ae, ajapo 'rā guive xeayvu rupi pendekuai aguā, xee aipota va'e pemoõ porã vy pejapopa aguā rami.

²⁸ Ha'e ramo pendekuai 'rā pendeyvyrā peneramoõ kuery pe ame'ẽ va'ekue re. Peiko 'rā xevygua kuery, ha'e rā xee ma aiko 'rā Penderuete.

²⁹ Rogueraa jepe 'rā ha'eve'ŷa ha'e javi gui. Trigo voi ambou reta 'rā, ha'e rā karuai ma nambouwei 'rā pendere.

³⁰ Ajapo 'rā yvyra hi'a porã ha'e mba'ety rupi ipyau va'e oiko porã aguā rami, karuai káuxa yvy regua kuery pendejojai rei ve'ŷ aguā.

³¹ Ha'e ramo penema'endu'a 'rā ha'eve'ŷa rami pendekuaiague ha'e ha'eve'ŷ va'e pejapoague re. Pendejegui ae 'rā pejeguaru penderekó vai ha'e penhemongy'apaague káuxa.

³²Peikuua porā pota ke: pendere ama'ē vy e'ŷ ha'e nunga ajapo. Israel kuery, peximba ke ha'e perovy'ave eme pendekuaiague — he'i SENHOR Nhanderuete.

³³Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Penderekō vaia ha'e javi gui roiky'a'o vy ajapo avi 'rā peneretā rupi pendekuai ju aguā rami. Ha'e ramo penderorā pejapopa ju 'rā tekao e'ŷague rupi.

³⁴Peikaraī ju 'rā yvy tekao e'ŷa rupi, oaxa va'e kuery oexa vy “Oeja pyre itui” nde'ivei 'rā.

³⁵Ha'e rami 'rāgue py aipo'ea 'rā: “Kova'e yvy oeja pyre ma Éden yvotyty rami ju iporā. Tetā tekao e'ŷa, oeja pyre ha'e ombovaipa pyre voi ikorapa ha'e oimbaa ju”, 'ea 'rā.

³⁶Ha'e ramo yvy regua kuery pendeyvýry rupi okuave va'e oikuua 'rā xee SENHOR ae tetā ombovaipa pyre ajapo juague, ha'e pendeyvýr oeja pyre rupi ama'etyl juague. Xee SENHOR ha'e rami aguā re xeayvu rire ajapopa 'rā.

³⁷Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Israel kuery ha'eve ju 'rā xevy ojerure aguā mymba kuery rami amboetave aguā.

³⁸Ha'e ramo tetā oeja pyre rupi heta ju 'rā xevy guarā omboaxa pyre, Jerusalém tetā py ngaru oiko jave py mymba kuery heta va'ekue rami. Ha'e ramo oikuaapa 'rā xee ae SENHOR aikoa.

Yvyugua py ikāgue pirukue ikuai va'e oexaague

37 ¹Ha'e gui xere SENHOR opo omoī vy xereraa Onhe'ē rupi. Ha'e vy xemoī peteī yvyugua ikāgue anho ikuiai mbyte py.

²Ha'e vy ojapo ikāgue yvýry rupi aguata aguā rami. Ikāgue heta ete ikuai yvyugua rupi, ipiru ratā guive.

³Ha'e gui ma oporandu xevy:

— Ava ra'y, kova'e ikāgue nda'u okuave ju 'rā?

Xee ambovai:

— SENHOR Xeruete, ndee ae 'rā reikuua — ha'e.

⁴Aipoe'ive ju xevy:

— Ndeayvu na kova'e ikāgue ikuai va'e pe, ha'e vy aipo're: Ikāgue ymague, pendu ke SENHOR ayvu.

⁵Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu ikāgue ikuai va'e pe: Ne'exa, peē kuery re amoī 'rā Xenhe'ē peikove ju aguā.

⁶Ha'e gui pendere amoī 'rā hajykuerā, ajapo 'rā guive pendero'o ha'e pendepirepa ju aguā rami. Ha'e gui ma pendere amoī 'rā Nhe'ē. Ha'e ramo peikove ju 'rā, ha'e peikuua 'rā xee ae SENHOR aikoa — he'i.

⁷Ha'e ramo ijayvuague rami ae xeayvu. Xeayvu teri reve hevovo rei nhendu va'e aendu, peteī-teī kāgue joe onhemboita-mbota vy oparāgue rei. Ha'e rami vy peteī-teī kāgue onhemboje'apa joe.

⁸ Ha'e ramo ama'ẽ rã ikāgue ikuai va'e hajy ha'e ho'opa ma. Ipire voi ojekuaa, ha'e rã inhe'ẽrã ma noĩ teri.

⁹ Ha'e gui SENHOR aipoe'i xevy:

— Ava ra'y, Nhe'ẽ pe ju ndeayvu. Ndeayvu vy aipo'ere ixupe: “Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Ndee Nhe'ẽ, eju irundy henda vytyu oipejua katy gui. Ha'e vy ke eipeju kova'e omanogue áry rupi, okuave ju aguã rami”, 're — he'i.

¹⁰ Ha'e ramo ijayvuague rami xeayvu ramo ikāgue ikuai va'e re ou Nhe'ẽ. Ha'e ramo oikovepa jevy vy opu'ãmba ju joguerokuapy, xondaro kuery rami mbovy rei e'ý ikuai.

¹¹ Ha'e gui ma aipoe'ive ju xevy:

— Ava ra'y, kova'e kāgue ma Israel kuery ikuai. Mba'eta aipoe'i okuapy: “Orekāgue ma ipirupa ma, ha'e vy roarõ rokuapya voi opa ma. Noïvei ma orerekovea”, he'i okuapy.

¹² Ha'e nunga rupi ndeayvu ke. Aipo're ha'e kuery pe: “ SENHOR Nhanderuete ma po rami ijayvu: Ne'ixa xevygua kuery, aipe'apa ju 'rã penderupa penhono poräague, ha'e rami vy roguenoẽmba ju 'rã ha'e gui, Israel yvy re rogueru aguã.

¹³ Ha'e ramo xevygua kuery, penderupa gui roguenoẽmba ma ramo peikuaa 'rã xee ae SENHOR aikoa.

¹⁴ Ha'e gui ma pendere amoĩ 'rã Xenhe'ẽ, ha'e gui peikove ju 'rã. Rogueru 'rã pendeyvy re ae pendekuai aguã. Ha'e ramo peikuaa 'rã xee SENHOR ae ha'e rami aguã re xeayvu ha'e ajapo ete guive”, he'i SENHOR.

Judá ha'e Israel kuery reve petei'i regua ju ikuai aguã re ijayvuague

¹⁵ Ha'e gui SENHOR oayvu ombou vy aipoe'i xevy:

¹⁶ — Ndee ava ra'y, ejou ke petei' yvyra'i, ha'e va'e re embopara po rami: Judá kuery regua, ha'e gui ha'e kuery reve Israel kuery onhemoirũ va'ekue regua guive. Ha'e gui ma amboae yvyra'i ju ejopy vy ha'e va'e re embopara: José ha'e Efraim regua, ha'e gui ha'e kuery reve Israel kuery onhemoirũ va'ekue regua guive.

¹⁷ Ha'e gui emboje'a mokoïve, petei'i yvyra rami ndepo py rerekaguã.

¹⁸ Ha'e gui ma neretarã kuery oporandu 'rã ndevy. Ha'e vy aipoe'i 'rã: “Emombe'u ke orevy mba'erã he'ia pa nami rejapo va'e?” he'i 'rã okuapy.

¹⁹ Ha'e ramo ndee aipo're 'rã ha'e kuery pe: “Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Ne'ixa, xee ajopy 'rã José regua yvyra'i Efraim po py oĩ va'ekue, ha'e gui ha'e kuery reve Israel kuery onhemoirũ va'ekue regua guive. Ha'e gui ha'e va'e ma amboje'a 'rã yvyra'i Judá regua reve, petei'i yvyra rami areko aguã, mba'eta petei'i 'rã ojeapo xepo py”, 're.

²⁰ Ha'e kuery renonde ndeayvu reve ndepo py rerekaguã yvyra'i ipara oĩa va'e.

²¹ — Ha'e gui aipo're 'rã ha'e kuery pe: Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Ne'ixa, xee anoẽmba 'rã Israel kuery yvy regua kuery mbyte ha'e

kuery ooague gui, opa rupi gui 'rā amboatypa. Ha'e rami vy arupa ju 'rā ijyvy re ae.

²²Ha'e vy ha'e va'e yvy re ajapo 'rā pete'i regua ikuai aguā, Israel regua yvyty re. Pete'i 'rā oī avi ha'e kuery ha'e javi ruvixaverā. Mokoī regua ve'ŷ ma 'rā ikuai. Raka'eve rā teī ndoja'ovei 'rā mokoī reguarā.

²³Nonhemongy'avei 'rā guive ta'angaa oguereko va'ekue py rive, neī ojeguarupy ha'e teko vai rupi ikuaiia py ma voi. Mba'eta araa jepeda 'rā xegui ojepe'aa rupi ojejavvyague gui, ha'e gui aiky'a'opa ju 'rā. Ha'e rami vy ikuai 'rā xevygua kuery, ha'e rā xee aiko 'rā Tuuete.

²⁴— Ha'e kuery re xerembiguai Davi ae 'rā opena. Petei'i 'rā oiko ha'e kuery re opena va'e. Ha'e ramo xee aipotaa rami anho 'rā ikuai, omoī porā 'rā okuapy xeayvu ojapo ete aguā.

²⁵Ha'e kuery ikuai 'rā yvy xerembiguai Jacó pe ame'ēague re, tamoī kuery ikuaiague re ae. Ha'e py ae 'rā hekoia, ta'y kuery ha'e hamymino kuery voi, raka'eve rā peve. Huvixaverā ma xerembiguai Davi ae 'rā oiko raka'e rā peve guarā.

²⁶Ha'e kuery pe ajapo 'rā xereve ikuai porā aguā regua raka'e rā peve guarā. Amoingo porā, amboetave 'rā guive. Ha'e kuery mbyte amoī 'rā xevygua oo iky'a e'ŷ va'e raka'e rā peve guarā.

²⁷Ha'e kuery mbyte ae 'rā oī xembojerovia aty. Xee aiko 'rā Tuuete, ha'e rā ha'e kuery ma ikuai 'rā xevygua.^b

²⁸Yvy regua kuery voi oikuua 'rā okuapy xee SENHOR ae Israel kuery ky'a'oa aikoa, ha'e kuery mbyte xevygua oo iky'a e'ŷ va'e oī ramo raka'eve rā peve.

Huvixa Gogue rovai ijayvuague

38

¹Ha'e gui ma SENHOR oayvu ombou vy aipo'e'i xevy:

²— Ava ra'y, ema'ě Magogue pygua huvixa Gogue oīa katy.

Ha'e va'e ma Rôs, Meseque ha'e Tubal pygua kuery re opena va'e.^c

Ndeayvu ke hovai,

³ha'e vy aipo're: SENHOR Nhanderuete po rami ijayvu: Ndee Gogue, Rôs, Meseque ha'e Tubal pygua kuery ruvixa reiko va'e, xee ma nderovai aiko.

⁴Xee rojapo 'rā rejere aguā rami. Ndejuru py pinda amoī reve rogueraa 'rā mombyry, nexondaro kuery ha'e javi reve. Kavaju ha'e hi'árygua kuery hembiporupa va'e meme, heta 'rā oje'oi hu'y jokoa ha'e imo'āa tuvixa va'e reve, opo py kyxe reve guive.

⁵Ha'e kuery irūrā oje'oi avi 'rā Pérsia, Etiópia ha'e Pute pygua kuery, hu'y jokoa ha'e ngora ratā reveguia meme.

⁶Oje'oi avi 'rā Gômer pygua oxondaro kuery ha'e javi reve, ha'e kuaray ijapu'aia katy gui jogueru 'rā Togarma pygua oxondaro kuery ha'e javi reve. Heta ete 'rā oje'oi nderupive.

b 37.27 2 Coríntios 6.16 c 38.1–39.16 Apocalipse 20.8-9

7— Ha'e nunga rupi Gogue, eiko katu ke. Epu'ã ke nderupivegua kuery ha'e javi reve, ha'e vy epena ha'e kuery re.

8 Mb'a'eta hare ma rire roenoï 'rã. Ma'etýa opaa py ma reo 'rã peteĩ yvy kyxe gui ndokyjeaveia katy. Ha'e va'e kuery ma yvy regua ikuaiague gui ono'õmba 'rã jogueruvy Israel regua yvyty hare ma ivaipa va'ekue áry. Ha'e kuery ma yvy regua kuery mbyte gui oipe'aa heruvy rire ikuai porãmba ju 'rã mba'eve gui okyje rei e'ý re.

9 Ha'e gui ma ha'e kuery rovai peju 'rã yvytu atã rami. Peju 'rã arai yvy ojao'ipa va'e rami, nexondaro kuery ha'e mbovy e'ý regua nderupive ou va'e reve.

10— Po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete: Ha'e va'e ára ma ndepy'a re remoï 'rã mba'emo vai rejapo aguã.

11 Ha'e vy aipo're 'rã: “Aa 'rã peteĩ yvy tekao ikora e'ý va'e re apu'ã aguã, aa 'rã optytu'u rei va'e kuery rovai. Ha'e kuery ma ikuai porã rei tekao ikora e'ý va'e rupi, okẽ nei okẽ jokoa noĩa rupi”, re 'rã.

12 Ha'e rami vy reo 'rã imba'e rei-rei reipe'a aguã, mba'emo reraapa ha'e ha'e kuery rovai ndepo reupi aguã, mba'eta yvy oeja pyre py ha'e kuery hekoia 'rã yvy regua mbyte gui ono'õ jogueruvy rire. Ha'e kuery ma guymba ha'e omba'e rei-rei oguerekopa, ha'e yvy mbyte py ikuai va'e.

13 Ndevy pe Sabá ha'e Dedã pygua kuery oporandu 'rã okuapy, Társis tetã py mba'emo vendea ha'e huvixa mba'emo pe'aaty kuery voi. Ha'e vy aipoe'i 'rã okuapy ndevy: “Nhomba'e rei-rei peraa aguã pa peju? Mba'emo peipe'a aguã pa nderupivegua kuery remboatypa? Peipe'a ta pa prata ha'e ouro, peraa ta pa mymba kuery ha'e mba'e rei-rei? Peipe'apa ete 'rã teve?” he'i 'rã okuapy.

Israel yvy re Gogue kuery ou aguã re ijayvuague

14— Ha'e gui ava ra'y, ndeayvu ke Gogue pe, ha'e vy aipo're: Po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete: Ha'e va'e ára xevygua Israel kuery ikuai porã jave ndee Gogue nda'u ndereikuai 'rã ri ndere oiko va'erã?

15 Mb'a'eta kuaray ijapu'a'ia katy nderekaoa gui reju 'rã mbovy e'ý regua reve. Kavaju árygua meme 'rã peju, xondaro kuery heta rei ha'e imbaraete va'e meme reve.

16 Ha'e vy peju 'rã xevygua kuery Israel regua rovai, arai yvy ojao'ipa va'e rami avi. Opaa ára rogueru 'rã xeyvy rovai guarã pavẽ regua xekuaa aguã, mba'eta ha'e kuery oexaa py aexa uka 'rã iky'a e'ý va'e aikoa, ndee Gogue re mba'emo ajapoa py.

17 Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Nderekorã re yma ma voi xeayvu va'ekue, xeremimbo'e kuery Israel regua profeta ikuai va'e rupi, mba'eta ha'e kuery mbovy e'ý rei ma'etý re ijayvu va'ekue xevygua kuery rovai guarã xee rogueru aguã re — he'i.

18 SENHOR Nhanderuete aipoe'ive ju:

— Ha'e va'e ára Israel yvy re Gogue ou ramo aexa uka ete 'rā xepoxyxa.
19 Mba'eta xee nda'evei ete ha'e xepoxyxa hendy va'e rupi aipoa'e: Ha'e va'e ára amboryryipa 'rā Israel yvy jave rupi.

20 Ha'e ramia gui xerenonde oryryipa 'rā pira ye'ẽ rupigua, guyra yva regua, mymba yvy regua, yvy rupi otyryry va'e, ha'e avakue yvy re ikuai va'e ha'e javi. Yvyty ikuai va'e ho'apa 'rā yvy'ã guy katy, itaova ha'ypa 'rā, ha'e tetā kora ikuai va'ekue voi ho'apa 'rā yvy py.

21 SENHOR Nhanderuete aipoe'i:

— Ha'e gui Gogue kuery rovai ambou 'rā kyxe, yvyty re ha'e kuery ikuai rupi. Ha'e ramo petei-tei okyxe oiporu 'rā oirũ kuery rovai ae.

22 Mba'eta ambopaga 'rā mba'eaxy ha'e huguy moëarā py. Hi'ary ambou 'rā oky ja'ea, amandau tuvixa va'e ha'e tata enxofre revegua. Ha'e nunga ho'a 'rā ixondaro kuery ha'e hexeveguia yvy regua kuery heta ikuai va'e áry.

23 Ha'e rami vy xee anhemboyvate 'rā, aexa uka 'rā guive iky'a e'ỹ va'e aikoa. Pavē regua oexaa py 'rā ajekuua uka. Ha'e ramo pavē 'rā oikuua xee ae SENHOR aikoa.

Gogue kuery oitypaa aguã re ijayvuague

39 **1** — Ha'e nunga rupi ndee ava ra'y, ndeayvuve ju Gogue rovai. Ha'e vy aipo're: Po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete: Ne'exa Gogue, xee aiko nderovai, Rôs, Meseque ha'e Tubal pygua ruvixa reiko va'e.

2 Xee rojapo 'rā rejere aguã rami, kuaray ijapu'a'ia katygui roguenoẽ 'rā heruvy Israel regua yvyty ikuai va'e re.

3 Ha'e gui nderapa aipe'a 'rā ndeaxua gui, ha'e hu'y ma aitypa 'rā reiporu kuaa regua gui.

4 Ha'e ramo re'a 'rā Israel regua yvyty re nexondaro kuery ha'e yvy regua kuery nderupive ou va'ekue ha'e javi reve. Ha'e ramo romboaxapa 'rā opa maräguia guyra ha'e mymba yvy regua pe pende'u aguã.

5 Pe'a 'rā nhuündy rupi rive, ha'e rami aguã re xeayvu rire — he'i SENHOR Nhanderuete.

6 — Amboja 'rā tata Magogue yvy re ha'e ye'ẽ yvýry okyje e'ỹ re ikuai va'ekue re. Ha'e ramo oikuua pavē 'rā xee ae SENHOR aikoa.

7 Xevygua Israel kuery mbyte rupi aikuua uka 'rā xerery iky'a e'ỹ va'e, namongy'a ukavei ma 'rā guive. Ha'e ramo yvy regua kuery oikuapa 'rā Israel kuery mbyte rupi xee SENHOR iky'a e'ỹ va'e aikoa.

8 Ne'exa, ha'e nunga ou ma oiny, oiko ta ma. Kova'e ára re ae xeayvuague — he'i SENHOR Nhanderuete.

9 — Ha'e gui ma Israel regua tetā pygua kuery oëmba jogueruvy vy oapypa 'rā ngovaigua kuery rembiporukue: hu'y jokoa, imo'ãa tuvixa va'e, guyrapa, hu'y, yvyra raimbe ha'e hu'y guaxu. Sete ma'etý peve 'rā ogueraa ha'e nunga ha'e javi oapypa aguã.

10 Ha'e va'e jave ma ndoguerui 'rā yxakā mba'ety gui neī ka'aguy gui, mba'eta tembiporukue gui ae 'rā ojapo tata. Ha'e rami vy ogueraapa ju 'rā mba'emo reraa are kuery mba'ekue, oipe'apa ju 'rā mba'emo pe'aare kuery mba'ekue — he'i SENHOR Nhanderuete.

Gogue pegua xondaro kuery re'ōgue ojatypaa ague

11 — Ha'e va'e ára Gogue kuery pe ame'ẽ 'rā Israel yvy re he'ōgue ruparã rive, yvyugua ye'ẽ regua kuaray oua katy oguataaty rupi. Ha'e py ma ojaty 'rā Gogue ixondaro kuery ha'e javi reve. Ha'e rami rire omboerya 'rā yvyugua Gogue kuery ikuiaia.

12 Sete jaxy peve 'rā Israel kuery ojaty he'ōgue, oyvy oiky'a'opa ju aguã.

13 Ha'e va'e yvy regua kuery ha'e javi 'rā ojaty. Ha'e kuery ima'endu'a riae 'rā xee anhemboyvatea ára re — he'i SENHOR Nhanderuete.

14 — Ha'e gui oiporavoa 'rā avakue yvy jave rupi oiko-oiko tema va'erã, oeka vy amboae guigua re'ōgue ojaty pyrã, yvy oiky'a'opa ju aguã. Sete jaxy rire mae ma omboypy 'rā te'ōgue oeka aguã.

15 Ha'e kuery ma yvy jave rupi oiko-oiko temaa rupi ava kāgue oexa nhavõ omarka 'rā ijyvýry rupi, ha'e gui ijatyarã ju ou vy ojaty aguã yvyugua Gogue kuery ikuiaia py.

16 Ha'e va'e tetã voi omboery 'rā Gogue kuery ikuiaia. Ha'e rami vy 'rā oiky'a'opa ju oyvy.

SENHOR peguarã ojukapaa aguã re ijayvuague

17 — Ha'e gui ndee ava ra'y, endu ke. Po rami SENHOR Penderuete ijayvu. Aipo're 'rā guyra ikuai va'e ha'e mymba ka'aguy regua pe: Peno'omba pejogueruvy, opa rupi gui peju ajuka uka va'ekue pe'upa aguã. Pendevy pe areko katu, Israel regua vyvty ikuai va'e rupi ajuka uka reta. Ha'e ramo pe'u 'rā xo'o ha'e pey'u 'rā tuguy.

18 Mba'eta pe'u 'rā ipo'akapa va'e ro'okue, ha'e pey'u 'rā yvy regua yvatekueve ruguy, vexa'i ava ha'e ta'y'i, kavara ha'e vaka ra'y Basã yvy re omongyra pyre ro'okue ramigua.

19 Xee ajuka uka va'ekue, pendevy pe areko katu va'ekue gui pe'u 'rā ikyrakue penevyatãmba peve, ha'e pey'u 'rā huguy peka'upa peve.

20 Ngaru ajapoa py pe'u 'rā pekuapy kavaju ha'e ija kuery, ipy'a guaxukueve ha'e joe opu'ää rupigua ro'okue — he'i SENHOR Nhanderuete.^d

21 — Ha'e rami vy aexa uka 'rā xerexakãa yvy regua kuery mbyte, ha'e ramo pavẽ regua 'rā oexa xee aikuaa pota rã, ha'e kuery áry xepo auipi ramo.

22 Ha'e va'e ára guive ma Israel kuery oikuua 'rā xee ae SENHOR Tuuete aikoa.

^d 39.17-20 Apocalipse 19.17-21

²³ Yvy regua kuery voi oikuua 'rā okuapy Israel kuery ojejavyague py ae escravo-'rā ogueraapaague, mba'eta xere ndojeroviai rā ha'e kuery gui amo'ā va'ekue xerova. Hovaigua kuery po py amboaxapa ramo ojukapa kyxe py.

²⁴ Ha'e kuery onhemongy'apa rei ha'e heko vai reia py ae areko ha'e rami, xerova amo'ā reve.

²⁵ Ha'e nunga rupi po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete:

— Ha'e rami teī aŷ ma ambopyau ju 'rā Jacó kuery ikuaria, amboaxypa ju 'rā Israel kuery, xerery iky'a e'ŷ va'e amboete uka ju vy.

²⁶ Ha'e gui oyvy re ae ju ikuaria py imondiyariā ndoikoi ramo ha'e kuery hexaraipa 'rā oximbaague ha'e xere ojerovia e'ŷa rupi naxenhe'ē rendui okuapyague re.

²⁷ Mba'eta arupa ju 'rā yvy regua kuery ikuaria mbyte rupi gui, amboatypa ju 'rā heruvy hovaigua kuery yvy gui. Ha'e rami vy ha'e javi regua oexaa py xee aexa uka 'rā iky'a e'ŷ va'e aikoa, ha'e kuery mbyte.

²⁸ Ha'e ramo ha'e kuery oikuua 'rā xee ae SENHOR Tuuete aikoa, oexa vy yvy regua ikuaria rupi araa uka rā, ha'e gui oyvy katy ju amono'ō ukapa heruvy rā guive, ha'e kuery va'e regua neī peteīve aeja e'ŷ re.

²⁹ Ha'e kuery pe xee ndajexa uka ve'ŷi ma 'rā. Ha'e rami 'rāgue py Israel kuery áry ambou 'rā Xenhe'ē — he'i SENHOR Nhanderuete.

Templo pyau oexaaque

40 ¹ Ha'e gui vinte e cinco ma'etŷ re ma amboae yvy re orereraapaa rire, ma'etŷ ypy'i jaxyha'e dez araa py, catorze ma'etŷ re ma Jerusalém tetā oipe'aa rire, ha'e va'e ára py ae xere SENHOR opo omoi vy xereraa ha'e katy.

² Mba'emo xevy oexa ukaa rupi Nhanderuete xereraa Israel yvy katy. Ha'e vy xemopu'ā imo'amy peteī yvateve va'e áry. Ha'e va'e re ma kuaray puku-a katy ojekuaa oo guaxu tetā regua.^e

³ Ha'e katy ae ju xereraa rā oī peteī ava overa va'e rami hexakāmba va'e. Ha'e va'e ma oo kora rokē py hi'aī, ha'e opo py oguerekoo ixā ipo'i'i va'e, ha'e gui peteī yvyra'i mba'emo a'āarā.^f

⁴ Ha'e gui ava va'e aipoe'i xevy:

— Ava ra'y, exa mba'emo nderexa py, ha'e endu ndeapyxa py. Ha'e rami vy ndepy'a re emoīmba ke aexa uka ta va'e, mba'eta ha'e rami aguā ae ndererua apy peve. Ha'e gui ma Israel kuery pe ju emombe'u rexa va'ekue ha'e javi — he'i.

⁵ Ha'e gui aexa oo roka ha'e javi rupi peteī kora ojere oiny va'e. Ava va'e opo py yvyra'i mba'emo a'āarā oguerekoo va'e ma mboapy metros ipuku-a, mba'eta mba'emo nhaa'āaty ipukuve'i. Ha'e gui ma ha'e va'e py oa'ā oiny

e 40.1-2 Apocalipse 21.10 f 40.3 Apocalipse 11.1

ikora. Ha'e rā ikora po guaxua ma peteī yvyra, ha'e rā yvatea voi peteī yvyra avi.

⁶Ha'e gui ma okē kuaray oua katy oī va'e py ju ovaē vy ojeupi ovy pyrōa oī va'e rupi. Ha'e vy okē oī va'e oa'ā rā peteī yvyra ipya, ha'e amboae voi ha'e rami ae avi peteī yvyra ipya va'e.

⁷Ha'e gui opy ja'o'i ikuai va'e ma peteī yvyra ipuku-a ha'e peteī yvyra ipya joo rami meme. Ha'e rā opy ja'o'i mboae gui ma mboapy metros. Ha'e rā okē oguy puku regua pya ma peteī yvyra.

⁸Ha'e gui oguy puku okē opy katy oī va'e regua oa'ā avi rā peteī yvyra ipya.

⁹Okē rexei opy ja'o'i oī va'e oa'ā avi rā irundy metros ipya, ha'e rā ijyta po guaxua ma peteī metro meme. Oguy puku ma opy guive okē peve oo.

¹⁰Ha'e gui okē kuaray oikea katy oī va'e java-jovai rupi ikuai mboapy opy ja'o'i joo rami meme tuvixa va'e. Ijyta jovaive rupi ikuai va'e voi joo rami meme tuvixa va'e.

¹¹Ha'e gui oa'āve ju okē oikeaty. Ha'e va'e pya ma cinco metros, ha'e rā ipuku-a seis metros raxa'i.

¹²Ha'e gui opy ja'o'i ikuai va'e renonde rupi ma meio metro va'e meme. Peteī-teī opy ja'o'i ma mboapy metros ipya ha'e ipuku-a.

¹³Ha'e gui opy ja'o'i rokē ikuai va'e ma joexeī'i meme. Oa'ā rā peteī opy ja'o'i rokē guive amboae oīa peve ma doze metros raxa'i ipya.

¹⁴Oo yta ikuiaia peve oa'ā rā trinta metros. Opy ja'o mbyte pygua ma oo yta okē yvýry hi'aī va'e peve ovaē ovy.

¹⁵Okē oka katygua guive opy oguy puku oī va'e peve ma vinte e cinco metros oī.

¹⁶Ikuai avi janela yvyra po'i'i reve oo mbotya re yvate rupi, opy ja'o'i ikuai va'e ha'e opy ja'o okē rexei oī va'e mbotya jerea rupi. Ha'e va'e re ma pindo ra'angaa hiny.

¹⁷Ha'e gui ma oka oī va'e py ju xereraa. Ha'e va'e yvýry oī opy ja'o'i, ha'e oka ha'e javi rupi ita itui pyrōarā. Ha'e va'e rexei rupi ikuai avi trinta opy ja'o'i.

¹⁸Ha'e va'e pyrōa ma okē ikuai va'e rupi peve itui, pyrōa yvyīve'i va'e itui.

¹⁹Ha'e gui ipya ju oa'ā okē yvyīve va'e guive opy ja'o mbyte pygua peve, kuaray oua katy ha'e ijapu'a'ia katy rupi ma cinqüenta metros meme.

²⁰Ha'e gui okē kuaray ijapu'a'ia katy oī va'e, oka katy oī va'e ma oa'ā avi ipuku-a ha'e ipya.

²¹Jovaive re mboapy opy ja'o'i ikuai va'e ma jypyguia rami tuvixa va'e, ijyta voi. Ha'e okē rexei opy ja'o oī va'e ma jypyguia rami avi tuvixa va'e. Ipuku-a ma vinte e cinco metros, ha'e rā ipya ma doze raxa'i.

²²Ha'e gui janela ikuai va'e, oguy puku ha'e pindo ra'angaa ojapo pyre ma kuaray oua katy okē oī va'e regua rami tuvixa va'e. Okē rexei ma sete pyrōa oī, opy ja'o voi.

²³Ha'e gui opy ja'o mbyte pygua rokē ma okē kuaray ijapu'a'ia katy ha'e kuaray oua katyguá rexei'i oī. Mokoīve okē mbyte rupi oa'ã rā cinqüenta metros.

²⁴Ha'e gui kuaray puku-a katy ju xereraa. Ha'e py ma aexa peteī okē kuaray puku-a katy oī va'e. Ha'e va'e yta ha'e oguy puku oa'ã rā ha'ekue rami ae tuvixa.

²⁵Opy ja'o ikuai va'e jerea rupi ikuai avi janela, janela aexa ypy va'ekue ramigua. Opy ja'o puku-a ma vinte e cinco metros, ha'e rā ipya ma doze raxa'i.

²⁶Okē rexei oī sete pyrōa, ha'e henonde ma oguy puku oī. Ijyta jovaive re hi'aī va'e re hiny pindo ra'angaa.

²⁷Ha'e gui kuaray puku-a katy oī avi peteī okē opy ja'o mbyte pygua re. Ha'e ramo kuaray puku-a katy rupi oa'ã rā cinqüenta metros peteī okē guive amboae peve.

²⁸Ha'e gui ma okē kuaray puku-a katy oī va'e rupi xereraa ju opy ja'o mbyte pygua py. Okē kuaray puku-a katy oī va'e oa'ã rā ha'ekue rami ae tuvixa va'e.

²⁹Ha'e gui opy ja'o'i, ijyta ha'e oguy puku ikuai va'e ma jypygua reve joo rami meme tuvixa avi. Oka jerea rupi ikuai avi janela. Oka puku-a ma vinte e cinco metros, ha'e rā ipya ma doze raxa'i.

³⁰Ijyvýry rupi oī oguy puku. Ipuku-a ma doze metros raxa'i, ha'e rā ipya ma mokoī raxa'i.

³¹Oguy puku oī va'e ma opy ja'o mbyte pygua katy oo, oka katy. Ijyta re hiny pindo ra'angaa, ha'e rā pyrōa oito oī va'e.

³²Ha'e gui ma kuaray oua katy ju xereraa opy ja'o mbyte pygua py. Ha'e py ma okē oa'ã rā ha'ekue rami ae tuvixa va'e.

³³Opy ja'o'i, ijyta ha'e oguy puku ikuai va'e voi ha'ekue rami ae ju tuvixa. Oka jerea rupi ikuai avi janela. Oguy puku-a ma vinte e cinco metros, ha'e rā ipya ma doze raxa'i.

³⁴Oguy puku ma opy ja'o mbyte pygua katy oo, oka katy ae. Ijyta jovaive re hiny pindo ra'angaa. Okē rexei pyrōa oito oī va'e.

³⁵Ha'e gui ma okē kuaray ijapu'a'ia katy oī va'e katy ju xereraa vy oa'ã avi ha'e py. Ha'e rā ha'ekue rami ae tuvixa.

³⁶Opy ja'o'i, ijyta ha'e oguy puku, ha'e gui ojerea rupi janela ikuai va'e oa'ã avi rā oguy puku-a ma vinte e cinco metros, ha'e rā ipya ma doze raxa'i.

³⁷Ijyta ikuai va'e ma opy ja'o mbyte pygua katy opyta. Ijyta jovaive re hiny pindo ra'angaa. Okē rexei pyrōa oito oī va'e.

³⁸Ha'e va'e regua opy ja'o'i ha'e oikeaty ma oka py ijyta ikuai va'e rexei'i opyta, mymba oapy reve ome'ẽ mbyrā ojoiaty oīa py ae.

³⁹Okē rexei oguy puku oī va'e jovaive re ma mokoī mesa oī. Ha'e va'e áry ma ojukaa 'rā mymba kuery, oapy vy ome'ẽ mbyrā, ha'e gui jejavya regua ha'e mba'emo omboekovia aguā regua ome'ẽ mbyrā.

⁴⁰Ha'e gui kuaray ijapu'a'ia katy okē oī va'e rexei ma mokoī mesa oī, oikeaty rexei pyrōa oī va'e yvýry. Okē rexei oka oī va'e rovai re ma mokoī ju mesa oī.

⁴¹Ha'e rami vy jovaive re ma irundy mesa ikuai. Okē rexei ma ha'e javi vy oito mesa ikuai mymba kuery ojuka vy onhono aty.

⁴²Irundy mesa mymba kuery oapy reve ome'ē mbyrā ojukaaty ma itape gui ojapo pyre. Ipuku-a ha'e ipya ma meio metro raxa'i, ha'e rā yvatea ma meio metro ete'i. Ha'e va'e áry omoña 'rā kyxe mymba oapy reve ome'ē mbyrā ojuka aguā.

⁴³Oo mbotya jerea rupi ikuai ty'aī peteī po ipuku va'e. Ha'e rā mesa áry ma omoña 'rā xo'o ome'ē mbyrā.

⁴⁴Ha'e gui okē opyve katy oī va'e rovai mokoī opy ja'o'i opyta oporai va'e ikuai atyrā, opy ja'o mbyte pygua py. Peteī ma kuaray ijapu'a'ia katy okē oī va'e rexei, ha'e rā amboe ma okē kuaray puku-a katy oī va'e rexei.

⁴⁵Ha'e gui ava va'e aipoe'i xevy:

— Kova'e opy ja'o'i kuaray puku-a katy ojepe'a va'e ma templo rarōa sacerdote kuery pegua.

⁴⁶Ha'e rā opy ja'o'i kuaray ijapu'a'ia katy ojepe'a va'e ma altar rarōa sacerdote kuery pegua. Ha'e va'e kuery ma Zadoque ramymino ikuai, Levi ramymino kuery regua SENHOR renonde rupi om̄ba'epo va'erā — he'i.

⁴⁷Ha'e gui opy ja'o mbyte pygua oa'ā rā ipuku-a ha'e ipya ma cinqüenta metros meme. Ha'e rā altar ma templo rexei oī.

⁴⁸Ha'e gui ma templo rupi oguy puku oī va'e py ju xereraa vy oa'ā ijyta ikuai va'e. Jovaive re ma mokoī metros raxa'i. Ha'e rā okē pya ma mokoī metros rai'i jovaive re.

⁴⁹Ha'e rā oguy puku-a ma dez metros, ha'e rā ipya ma mboapy meme. Pyrōa oī va'e rupi jaike. Okē yta ikuai va'e yvýry ma oo yta ikuai jovaive re.

41 ¹Ha'e gui ma templo ropy ju xereraa vy oa'ā okē yta, mboapy metros ipya va'e meme, ombojerovia aty pya rami ae.

²Oikeaty pya ma cinco metros, ha'e rā ijyke jovaive pya ma mokoī metros raxa'i meme. Oikea rupi oa'ā avi rā vinte metros, ha'e rā ipya ma dez.

³Ha'e gui oike ma vy templo rokē yta ju oa'ā rā peteī metro ipo guaxua. Oikea yvatea ma mboapy metros, ha'e rā ipya ma mboapy raxa'i.

⁴Ipuku-a oa'ā avi rā dez metros, ha'e gui ipya ma dez avi templo renonde rupi. Ha'e vy aipoe'i xevy:

— Kova'e ma henda iky'a e'ŷ ete va'e — he'i.

⁵Ha'e gui ma templo mbotya po guaxua oa'ā rā mboapy metros. Ha'e gui ijyke rupi opy ja'o'i ikuai va'e ma mokoī metros meme, templo jerea ha'e javi rupi.

⁶Ijerea rupi opy ja'o'i ikuai va'e ma mboapy henda rupi yvate ikuai. Peteī-teī pyrōa re ma trinta ikuai. Templo mbotya jerea rupi oī opy ja'o'i pyrōa yta renderā, templo mbotya rupi omoña e'ŷ aguā.

⁷Ha'e gui opy ja'o'i yvateve ikuai va'e ma ipyve 'rā ovy yvyīve rupigua gui, templo mbotya jerea rupi ipo'iive ovya rami. Ha'e rami py templo ropy ja'o'i ikuai va'e ma yvatevea rupi ipyve va'e 'rā. Ha'e gui opy rupi oī peteī tape pyrō-pyrōa'i yvy guive yvatevea katy peve nhaē aguā.

⁸Ha'e gui templo yvýry rupi aexa pyrōa yvateve va'e. Ha'e va'e ma opy ja'o'i ikuai va'e yta renderā opyta. Yvatea ma peteī yvyra pukukue mboapy metros va'e.

⁹Ha'e rā opy ja'o'i ijereia rupi ikuai va'e mbotya oka katyguia po guaxua ma mokoī metros raxa'i. Ha'e gui templo ropy ja'o'i ikuai va'e guive

¹⁰opy ja'o'i mboae ikuaiia peve ma dez metros va'e ipya templo jerea ha'e javi rupi.

¹¹Ha'e gui opy ja'o'i oikea ma oka katy opyta mokoī, kuaray ijapu'a'ia katy ha'e ipuku-a katy. Opy ma mokoī metros raxa'i ijereia rupi.

¹²Ha'e gui oī avi peteī oo ha'e ae'ia py, kuaray oikea katy. Ha'e va'e ma trinta e cinco metros ipya va'e. Oo mbotya po guaxua ma mokoī metros raxa'i ijereia rupi, ha'e rā ipuku-a ma quarenta e cinco metros.

¹³Ha'e gui ma oa'ā templo. Ipuku-a ma cinqüenta metros, oka ha'e oo mbotya reve joo rami ipuku cinqüenta metros meme.

¹⁴Ha'e gui kuaray puku-a katy rupi templo mbotya ma cinqüenta metros avi, oka puku-a rami avi, ijapy ikuai va'e mbyte.

¹⁵Ha'e gui templo rovai oo ha'e ae'ia py oī va'e oa'ā rā cinqüenta metros avi ipuku, jovaive re oguy ikuai va'e reve.

Templo ropy rupi ete ma ojao'ipaa, henda iky'a e'ŷ ete va'e ha'e opy ja'o mbyte pygua jerea ha'e javi rupi voi.

¹⁶Ha'e va'e mboapyve henda yvýry rupi ma janela ikuai, yvyra po'i'i reve. Opy ha'e javi rupi ma oo mbotya ojao'ia yvyrage py, pyrōa guive janela ikuaiia peve. Ikuai avi janela mbotyarā.

¹⁷Okē áry rupi ha'e templo jerea rupi ikuai mba'emo ra'angaa ojapo pyre, oo mbotya ha'e javi rupi, opy katy ha'e oka katy voi,

¹⁸anjo ipepo va'e ha'e pindo ra'angaa hiny. Pindo ra'angaa nhavō ma mokoī anjo ra'angaa mbyte oī. Ha'e rā anjo ma mokoī hova va'e meme.

¹⁹Peteī hova ava rova ramigua ma oma'ē 'rā pindo ra'angaa oyke katy, ha'e 'rā amboae guaráy rova ramigua ma pindo mboae katy 'rā oma'ē. Ha'e rami tema ojapoia oo mbotya ha'e javi rupi.

²⁰Pyrōa guive okē áry peve ojapoia anjo ha'e pindo ra'angaa, templo mbotya ha'e javi rupi.

²¹Templo rokē ma ijapy irundy va'e. Henda iky'a e'ŷ ete va'e rokē ma ha'e rami ae avi ojapoia.

²²Ha'e rā altar ma yvyrage gui ojapo pyre. Yvatea ma mokoī metros rai'i, ha'e rā ipuku-a ma peteī'i. Ijapy, henda ha'e imbotya ma yvyra guigua meme. Ha'e vy ava va'e aipoe'i xevy:

— Kova'e mesa ma SENHOR renonde 'rā oī — he'i.

23 Ha'e gui templo ha'e henda iky'a e'ŷ ete va'e rokē re ma mokoī ojepe'aa oī.

24 Peteī-teī okērā ma mokoī yvyrape guigua ojapoa. Mokoīve yvyrape maojerea oī va'e meme.

25 Templo rokē re ma ojapoa avi anjo ipepo va'e ha'e pindo ra'angaa, oo mbotya rupi ojapoague rami avi. Oī avi okē ao'iarā yvyra guigua, oguy puku oka katy oī va'e re.

26 Ha'e gui oguy puku jovaive rupi, templo ropy ja'o'i ikuai va'e rupi ha'e okē ao'ia rupi ikuai janela, yvyra ipo'i'i va'e ha'e pindo ra'angaa py ombojegua pyre.

42 ¹Ha'e va'e rire ma kuaray ijapu'a'ia katy oka oī va'e py ju ava va'e xereraa, opy ja'o'i kuaray ijapu'a'ia katy ikuai peve. Ha'e va'e opy ja'o'i ma oo ha'e ae'ia py oī va'e rexei, kuaray ijapu'a'ia katy oo ojepe'a va'e rexei.

2 Ha'e va'e oo kuaray ijapu'a'ia katy ojepe'a va'e ma cinqüenta metros ipuku va'e, ha'e rā ipya ma vinte e cinco.

3 Ha'e py ma opy ja'o'i ikuai mboapy henda rupi yvatea py, oka dez metros va'e renonde rupi, ha'e opy ja'o mbyte pygua pyrōa rexei.

4 Ha'e gui opy ja'o'i ikuai rupi oī peteī oguy puku cinco metros ipya va'e opy rexei'i, ha'e cinqüenta metros ipuku, opy katy rupi oo va'e. Opy ja'o'i rokē ikuai va'e ma kuaray ijapu'a'ia katy meme ojepe'a.

5 Opy ja'o'i yvatevea py ikuai va'e ma ipo'ive'i va'e, mba'eta oguy puku oī va'e ma opy katy oove iguyvea rupi ha'e mbyte rupi oī va'e gui.

6 Mba'eta ha'e va'e opy ja'o'i ma mboapy henda rupi yvate. Ijytarā ma noī, opy ja'o mbyte pygua rami e'ŷ. Ha'e nunga rupi ae yvatevea py oī va'e ma mbyte ha'e iguyve rupi oī va'e gui ipo'ive'i.

7 Ha'e gui opy ja'o'i ikuai va'e rexei'i oī oka kora. Ha'e va'e ma oka yvýry rupi oī, opy ja'o'i rexei'i, vinte e cinco metros ipuku va'e.

8 Mba'eta opy ja'o'i oka katy ikuai va'e puku-a ma vinte e cinco metros ae. Ha'e rā templo renonde rupi oka oī va'e ma cinqüenta metros va'e.

9 Ha'e va'e opy ja'o'i ma iguyve rupi 'rā oikea oī, oka katy gui 'rā oike kuaray oua katy gui.

10 Ha'e gui kuaray oua katy oka oī va'e kora rupi ikuai avi opy ja'o'i, oo ha'e ae'ia py oī va'e rexei'i.

11 Oī avi peteī oguy puku. Opy ja'o'i kuaray ijapu'a'ia katy ikuai va'e rami ae avi ojapoa, ipuku-a ha'e ipya ma joo rami ae, oēaty voi joo rami ae, opa mba'e py joo rami ae. Oikeaty voi

12 opy ja'o'i kuaray puku-a katy hokē ikuai va'e rami ae avi, mba'eta oguy puku kuaray oua katy oī va'e apy rupi gui 'rā oikea ha'e va'e opy ja'o'i py.

13 Ha'e gui ma ava va'e aipoe'i xevy:

— Kuaray ijapu'a'ia katy ha'e ipuku-a katy oka ha'e ae'ia py oī va'e rexei opy ja'o'i ikuai va'e ma iky'a e'ŷ va'e meme, mba'eta ha'e va'e rupi

sacerdote kuery SENHOR renonde om̄ba'epo va'e okaru 'rā okuapy, mba'emo iky'a e'ŷ va'e omoī porā aguā. Ha'e va'e ma mba'emo aju guigua ome'ẽ mbyre, jejavya regua ha'e mba'emo omboekovia aguā regua ome'ẽ mbyre. Ha'e nunga rupi ha'e va'e henda ma iky'a e'ŷ va'e.

¹⁴Ha'e va'e py sacerdote kuery oike vy ma oo iky'a e'ŷ va'e gui noēi 'rā oka katy oao om̄ba'epoa py onhemondea oejapa e'ŷ re, iky'a e'ŷ va'e ramo. Amboae regua ao py onhemonde ma vy 'rā oẽ heta va'e kuery ikuiaia katy — he'i.

¹⁵Ha'e gui ava va'e templo oa'ãmba ma rire kuaray oua katy okẽ oĩ va'e rupi ju xerenoẽ. Ha'e vy oka ju oa'ã ijyvýry rupi.

¹⁶Kuaray oua katy rupi yvyra py oa'ã rā quinhentos yvyra pukukue.

¹⁷Kuaray ijapu'a'ia katy rupi ju oa'ã rā quinhentos yvyra pukukue.

¹⁸Kuaray ipuku-a katy rupi oa'ã rā quinhentos yvyra pukukue.

¹⁹Ha'e gui kuaray oikea katy ju ojevy vy oa'ã rā quinhentos yvyra pukukue avi.

²⁰Ha'e rami py irundy henda katy rupi oa'ãmba. Oka yvýry rupi kora oĩ va'e ma quinhentos yvyra ipuku ha'e ipya, omboja'o aguā mba'emo iky'a e'ŷ va'erā omboaxa pyre, ha'e omboaxa pyre'ŷ.

Templo ropy rupi SENHOR rexakāa omonyēmbaague

43 ¹Ha'e gui ma okẽ kuaray oua katy oĩ va'e py ju ava va'e xereraa.

²Ha'e ramo ama'ẽ rā kuaray oua katy gui tape ou va'e rupi ou jekuaa Israel kuery ruete rexakāa. Ijayvua ma heta yy revovo rami, ha'e rā hexakāa ma yvy rupi omoexakāmba.

³Aexa va'e ma jypy rā Jerusalém tetā ombovaipa aguā ou jave aexa va'ekue ramigua, ha'e Quebar yakā yvýry aexa va'ekue rami avi. Ha'e rami vy ajero'a, yvy re xerova amovaẽ peve.

⁴Ha'e gui ma SENHOR rexakāa ma templo py oike kuaray oua katy okẽ oĩ va'e rupi.

⁵Ha'e gui Nhe'ẽ xereupi heravy opy ja'o mbyte pygua oĩ va'e katy. Ha'e ramo aexa rā SENHOR rexakāa templo ropy rupi omonyēmba.

⁶Ha'e ramo peteĩ ayvu aendu templo mbyte gui onhendu va'e. Ha'e ramo ava va'e opu'ã ho'amy xeyvýry, ha'e SENHOR aipoe'i xevy:

⁷— Ava ra'y, kova'e henda ma xerenda apenaaty oĩa, apyrō ainyat� guive, Israel kuery mbyte rupi aiko riae aguā. Ha'e gui ma Israel kuery nomongy'avei 'rā xerery iky'a e'ŷ va'e, neĩ huvixa kuery voi, mba'eta itavy reia rupi neĩ ombojeroviaaty py nguvixa kuery re'õgue ojatya rupi ve'ŷ 'rā ikuai.

⁸Mba'eta ha'e kuery ngoorā ojapo vy ngokẽ omboje'a va'ekue xevygua oo rokẽ re rive, ijyta voi omboje'a va'ekue xero yta re, ha'e kuery ha'e xee aĩa mbyte peteĩ oo mbotya rive oĩ aguā. Ha'e rami ojeguarupy anho ojapo okuapy vy xerery omongy'apa rei va'ekue. Ha'e nunga rupi xee amomba va'ekue xepoxya rupi.

9 Ha'e gui aŷ ma ha'e kuery tomombopa xea gui mombyry itavy reiague ha'e nguvixa kuery re'ōgue mboetea rupi ikuaiague. Ha'e rami rā ha'e kuery mbyte rupi aiko riae 'rā.

Altar mba'emo oapy reve ome'ẽ atyra re ijayvuague

10— Ha'e gui ndee ava ra'y, Israel kuery pe exa uka ke kova'e templo, gueko vaia gui oximba aguā. Ha'e kuery ju templo ra'angaa aexa uka va'ekue oaã vy toikuua pota porā.

11 Ha'e gui xapy'a rei ha'e kuery gueko vaia ha'e javi gui oximba ri ramo ha'e kuery pe eikuua ukapa kova'e oo mba'exa pa oĩa, mamo pa mba'emo ikuai, oēaty ha'e oikeaty ikuai va'e, mba'emo ikuai va'e ha'e javi, ha'e gui hexegua ayvu, aipota va'e ha'e lei oĩ va'e ha'e javi. Embopara ke ha'e nunga ha'e javi ha'e kuery oexaa py, ayvu oĩ va'e ha'e lei aeja va'ekue re oikuua pota vy ojapopa ete aguā.

12 Po rami ma templo regua lei. Yvyty templo oĩa áry ha'e ijyvýry rupi ma iky'a e'ŷ ete va'e meme 'rā. Ha'e rami ma lei templo regua.

13— Po rami ma altar oaãague, mba'emo peaãaty raxa'i py. Ijyvýry rupi guarã pejo'o 'rā meio metro ipy puku-a, ha'e ipya ma meio metro va'e avi 'rā. Ha'e rā hembe ha'e javi rupi ma peteĩ po 'rā yvatea. Ha'e va'e optya 'rā altar yvýry rupi.

14 Ha'e gui yvy guive iguy rupi ita ombojo'aa peve ma peteĩ metro. Ha'e rā ipya ma meio metro. Ita kyrigueve'i ombojo'aa gui tuvixakueve ombojo'aa peve ma mokoĩ metros. Ha'e rā ipya ma meio metro.

15 Tata renderā oĩ va'e ma mokoĩ metros yvatea va'erā. Ha'e gui tata renda áry ma omoĩ avi 'rā irundy hakua va'e.

16 Tata renda puku-a ha'e ipya ma seis metros meme, jovaive rupi ijapy irundy va'erā.

17 Ita ombojo'aa puku-a ha'e ipya ma sete metros meme 'rā, ijapy irundyve oĩa rupi. Ijyvýry rupi hemberā oĩ va'e ma peteĩ po pukukue. Altar yvýry rupi ojo'oague ma meio metro ete'i 'rā. Ha'e gui kuaray oua katy 'rā oĩ pyrõa yvatea katy oo va'e.

Altar Nhanderuete pe omboaxaa aguã re ijayvuague

18 Ha'e gui SENHOR aipoe'i xevy:

— Ava ra'y, po rami SENHOR Penderuete ijayvu: Po rami pejapo va'erā altar pemboaxaa ára, hi'áry mba'emo peapy reve peme'ẽ, ha'e hi'áry rupi tuguy pemboayvi aguã.

19 Sacerdote kuery levita regua Zadoque ramymino ikuai va'e ma xea katy onhemboja 'rā xevy pe mba'emo ojapo aguã. Ha'e kuery pe reme'ẽ 'rā peteĩ vaka ra'y ha'e kuery ojejavvyague regua ome'ẽ va'erā — he'i SENHOR Nhanderuete.

20— Ha'e gui ma huguy reru vy altar áry 'rā remoĩ irundy hakua ikuai va'e re, ita ombojo'aa irundyve apy re, ha'e gui hembe ojerea ha'e javi rupi voi. Ha'e rami 'rā reiky'a'o altar pejejavvyague rejao'i uka vy.

21 Ha'e gui jejavya regua vaka ra'y ome'ẽ mbyre ma oo iky'a e'ŷ va'e gui mombyry'i 'rã reraa peteĩ henda oo oĩ va'e py oapya aguã.

22 Ha'e gui mokoī araa py ma reme'ẽ 'rã peteĩ kavara ava ivaikue rei e'ŷ va'e jejavya regua. Ha'e gui altar peiky'a'o ju 'rã vaka ra'y py peiky'a'oague rami ae.

23 Reiky'a'opa ma vy reme'ẽ 'rã peteĩ vaka ra'y ha'e peteĩ vexa'i ivaikue rei e'ŷ va'e meme.

24 SENHOR renonde py ae 'rã reme'ẽ. Hi'áry ma sacerdote kuery juky omoĩ vy ome'ẽ 'rã SENHOR pe oapy reve.

25 Ha'e gui sete ára re ma ko'ẽ nhavõ reru 'rã peteĩ kavara ava pejejavya regua peme'ẽ va'erã. Peru avi 'rã peteĩ vaka ra'y ha'e peteĩ vexa'i ivaikue rei e'ŷ va'e.

26 Sete ára re 'rã peiky'a'o altar pejejavya pejao'i uka vy. Ha'e rami py pemboaxa 'rã xevy guarã.

27 Ha'e va'e ára ha'e nunga sacerdote kuery ojapopa ma vy oito araa guive altar áry mba'emo ome'ẽ 'rã oapy reve, ha'e gui Nhanderuete reve peteĩ rami ju ikuia regua guive. Ha'e ramo xee roguerovy'a 'rã — he'i SENHOR Nhanderuete.

Oo iky'a e'ŷ va'e rupi om̄ba'epo va'erã kuery omoĩ jevyague

44 ¹Ha'e gui ma oo iky'a e'ŷ va'e rokẽ py ju ava va'e xereraa kuaray oua katy, oka katy ojepe'a va'e py. Ha'e rami teĩ ha'e va'e okẽ onhemboty ra'e.

²Ha'e gui SENHOR aipoe'i xevy:

— Kova'e okẽ ma onhemboty ae 'rã oiny, ndojope'aai 'rãe. Avave rei ndoikeai 'rã ha'e rupi, ha'e rupi SENHOR Israel kuery ruete oike rire. Ha'e rami rire onhemboty ae 'rã oiny.

³Ha'e 'rã huvixave ma ha'e py oguapy 'rã SENHOR renonde okaru aguã, huvixave ae vy. Okẽ regua oguy puku rupi 'rã oike ha'e oẽ ju 'rã ový — he'i.

⁴Ha'e gui ma kuaray ijapu'a'ia katy oo rokẽ oĩ va'e py ju ava va'e xereraa. Ha'e py ma ama'ẽ 'rã SENHOR rexakâa omonyêmba ra'e ixupegua opy rupi. Ha'e ramo ajero'a yvy re xerova amovaẽ peve.

⁵Ha'e ramo SENHOR aipoe'i xevy:

— Ava ra'y, eikuua pota porã ke. Exa nderexa py, ha'e endu ndeapyxa py SENHOR pegua oo re xeayvu ramo, ha'e va'e regua lei ha'e javi re guive. Eikuua pota porã ke mava'e pa templo py oike aguã ha'evea re, ha'e oo iky'a e'ŷ va'e py oike aguã nda'eveia re guive.

⁶Ha'e gui ma aipo're Israel kuery naxenhe'ẽ rendui va'e pe: Po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete: Israel kuery, ha'eve ma pendekuai ojeguarupy pejapoaa rupi!

⁷Mba'eta xevygua oo iky'a e'ŷ va'e py peroike va'ekue amboae regua kuery, ngo'o py ha'e opy'a py opire omboi uka e'ŷ va'ekue. Ha'e rami vy

pemongy'apa rei xevyguia oo, xevy pe mbojape, mba'emo kyrakue ha'e tuguy peme'ẽ tei. Opa marāgua ojeguarupy pejapo vy xereve guarā ajapo va'ekue rupi e'ŷ pendekuai va'ekue.

⁸ Pendevy mba'emo iky'a e'ŷ va'e xevy omboaxa pyre regua ayvu aeja tei ha'e va'e rupi e'ŷ pendekuai va'ekue. Ha'e rami 'rāgue py amboae regua rive pemoi xevyguia oo iky'a e'ŷ va'e re opena va'erā.

⁹— Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu: Amboae regua Israel kuery mbyte rupi ikuai va'e nei petei ma voi ndoikevei 'rā xevyguia oo iky'a e'ŷ va'e py, opy'a py ha'e ngo'o py opire omboi uka va'e'ŷ vy.

¹⁰ Ha'e rā levita kuery ma xegui ojepe'apa va'ekue Israel kuery ha'eve'ŷ rami ikuai vy ta'angaa re oje'oria rupi xegui mombyry ojepe'apa va'e reve. Ha'e rire levita kuery re 'rā oĩ ojejavague re opaga aguā.

¹¹ Ha'e rami tei ha'e kuery ma ha'eve nho 'rā xevyguia oo iky'a e'ŷ va'e rupi omba'epo aguā. Ha'e rami vy templo rokē rarōa rupi 'rā ikuai, opy rupi voi. Ha'e kuery ojuka 'rā guive mymba oapy reve ome'ẽ va'erā heta va'e kuery rekovia. Heta va'e kuery renonde 'rā ikuai mba'emo ojapoa py.

¹² Mba'eta Israel kuery mba'emo ra'angaa ombojerovia va'e reve ha'e kuery voi ombojerovia avi va'ekue, ha'e rami vy nhomonhepyxangaarā ikuai va'ekue mba'emo vai ojapoa py. Ha'e nunga rupi xepo aui reve aura ha'e kuery re oĩ aguā gueko vaiague re opaga aguā — he'i SENHOR Nhanderuete.

¹³— Ha'e rami vy sacerdote rami e'ŷ ha'e kuery nonhembojavei 'rā xere, nei novaei 'rā guive peteive ma voi mba'emo xevyguia iky'a e'ŷ va'e re. Ha'e rami 'rāgue py ojee ae meme 'rā ogueraa ojeguarupy anho ojapoaque re oximba aguā.

¹⁴ Ha'e rami tei xee amo'i 'rā templo rarōarā, mba'emo apoa re opena aguā guive.

Sacerdote kuery mba'emo ojapo aguā re ijayvague

¹⁵— Ha'e gui levita regua sacerdote kuery Zadoque ramymino ikuai va'e, xegui Israel kuery ojepe'apa tei ha'e kuery ma xevyguia oo iky'a e'ŷ va'e regua ojapopa ete va'ekue. Ha'e rami rire ha'e kuery onhemboja 'rā xere, xevy pe omba'epo aguā. Ha'e kuery ma xerenonde 'rā ikuai mba'emo kyrakue ha'e tuguy ome'ẽ aguā — he'i SENHOR Nhanderuete.

¹⁶— Ha'e kuery ma xevyguia oo iky'a e'ŷ va'e py oike vy onhemboja 'rā xe-mesa re, xevy pe omba'epo ha'e ajapo uka va'ekue ojapopa aguā.

¹⁷ Ha'e rami avi opy ja'o mbyte pygua rokē rupi ha'e kuery oike vy ma ao iporâve va'e py anho 'rā onhemonde. Vexa'i rague guigua ma ojee nomoi 'rā templo ropy rupi opy ja'o mbyte pygua py omba'epo aguā.

¹⁸ Onheakā jokua 'rā ajukue iporâve va'e py, kaxô iporâve va'e py 'rā onhemonde guive. Nonheovai 'rā imboy'aipaarā py.

¹⁹ Ha'e gui opy ja'o mbyte pygua gui ha'e kuery oẽ ju vy heta va'e kuery ikuiaia katy oka katy, ha'e vy omboipa 'rā ao omba'epo aguā

onhemondeague, ha'e vy omoī porā ju 'rā opy ja'o'i iky'a e'ŷ va'e py. Ha'e rami vy amboae ao py ju 'rā onhemonde, jypygua ao py heta va'e kuery iky'a e'ŷ va'e rami rive opyta e'ŷ aguā.

²⁰ Nonhopī 'rā o'a oakā regua, neī ndai'a vukui 'rā guive. Ha'evea rami anho 'rā ojaya o'a.

²¹ Peteīve sacerdote ndoy'ui 'rā vinho opy ja'o mbyte pygua py oike ta jave.

²² Nomendai 'rā guive imeve'ŷ va'e re, neī opoi pyre re. Ha'e rami 'rāgue py gua'yxyrā ogueraa 'rā Israel regua kunhataī'i, e'ŷ vy sacerdote ra'yxykue'i.

²³ Ha'e kuery ombo'e 'rā xevygua kuery mba'emo iky'a e'ŷ va'erā omboaxa pyre ha'e omboaxa pyre'ŷ reve joo rami e'ŷa oikuua aguā rami, ha'eve vale ha'e ha'eve'ŷ va'e guive.

²⁴ Ha'e gui jojoko-jokoa ramo ha'e kuery oikuua potaa rupi 'rā ikuai. Xeguigua teko porā rupi anho 'rā oikuua pota. Ha'e gui ngaru oiko nhavō py ojapo uka 'rā xeguigua lei ha'e xeayvu aeja va'ekue. Ojapo 'rā guive xevygua sábado ára iky'a e'ŷ va'ea oikuua pavē aguā rami.

²⁵ Nonhembojai 'rā omanogue re onhemongy'a e'ŷ aguā. Nguu e'ŷ vy oxy ae, gua'y, guajy, guyvy, gueindy imeve'ŷ va'e ae rā tema ha'eve onhemongy'a aguā.

²⁶ Ha'e gui ojeky'a'opa ma rire sete ára peve ranhe 'rā oarō.

²⁷ Ha'e gui mae ma toike ju henda iky'a e'ŷ va'e py omba'eapo aguā, opy ja'o mbyte pygua py ae. Ha'e rami vy ome'ẽ 'rā jejavya regua — he'i SENHOR Nhanderuete.

Ha'e va'e yvy omboja'oa aguā re ijayvuague

²⁸ — Sacerdote kuery pe ma oī ae 'rā imba'erā, mba'eta xee ae aiko ha'e kuery mba'e. Ha'e nunga rupi ha'e kuery pe napeme'ei 'rā ijyvyrā Israel yvy re. Xee ae aiko ha'e kuery pegua.

²⁹ Ha'e kuery ho'u 'rā mba'emo aju guigua ome'ẽ mbyre gui, jejavya regua ha'e mba'emo rekovia regua guive. Israel kuery iky'a e'ŷ va'erā omboaxa va'ekue ma ha'e kuery mba'e meme 'rā.

³⁰ Ha'e rami vy sacerdote kuery mba'erā opyta 'rā mba'emo aju jypygua ha'e mba'emo ome'ẽ mbyre gui iporāgueve ha'e javi. Sacerdote kuery pe peme'ẽ avi 'rā jypygua trigo guigua, penderopy oī aguā penemoingo porāara.

³¹ Ha'e rā mymba omano rive va'ekue ma sacerdote kuery ndo'ui 'rā, neī guyra e'ŷ vy mymba omendoropa va'ekue guive.

45 ¹ — Ha'e gui yvy ma xortea rami 'rā pemboja'o peteī-teī mba'erā peikuaa aguā. Ha'e jave py ma SENHOR pe ranhe pemboaxa 'rā peteī henda iky'a e'ŷ va'erā. Ha'e va'e puku-a ma doze quilômetros raxa'i 'rā, ha'e rā ipya ma dez 'rā. Ha'e javi rupi oī 'rā iky'a e'ŷ va'e.

²Ha'e rā oo iky'a e'ŷ va'e ma ipuku-a ha'e ipya joo rami, duzentos e cinqüenta metros meme. Ijyvýry rupi oĩ 'rā yvy vinte e cinco metros ipya va'e.

³Ha'e va'e yvy iky'a e'ŷ va'e puku-a ma doze quilômetros raxa'i 'rā, ha'e rā ipya ma cinco 'rā. Ha'e py ae 'rā oĩ oo iky'a e'ŷ va'e. Ha'e va'e henda ma iky'a e'ŷ ete va'e.

⁴Ha'e gui yvy iky'a e'ŷ va'e ma sacerdote kuery rekoarã itui, mba'eta oo iky'a e'ŷ va'e re opena va'e, ha'e SENHOR re onhemboja 'rā ombo'eapo aguã. Ha'e va'e henda ma ha'e kuery pe peme'ẽ 'rā hoo ikuai aguã, oo iky'a e'ŷ va'e oĩ aguã guive.

⁵Ha'e rā levita kuery oo re opena va'e pe ma peme'ẽ avi 'rā yvy doze quilômetros raxa'i ipuku-a, ha'e cinco ipya va'e, ha'e kuery rekoarã vinte ikuai aguã.

⁶Ha'e rā tetã yvýry rupi guarã ma peme'ẽ 'rā yvy dois quilômetros raxa'i ipya, ha'e gui doze quilômetros raxa'i ipuku-a va'e. Ha'e rā tetã ma yvy iky'a e'ŷ va'e rexei'i 'rā oĩ, Israel regua ha'e javi ikuai aguã.

⁷Ha'e rā huvinxave yvyrã ma yvy iky'a e'ŷ va'e ha'e tetã yvýry rupigua jovaise re, kuaray oikea katy ha'e oua katy. Ipuku-a ma peteĩ regua yvy oĩ va'e reve joo rami 'rā, kuaray oikea katy guive oua katy peve.

⁸Ha'e va'e yvy ma huvinxave mba'e 'rā itui Israel yvy re. Ha'e gui xevygua yvatekueve ma nombojexavaivei 'rā xevygua kuery. Ha'e rami 'rāgue py omboja'opa 'rā Israel kuery yvyrã, peteĩ-tei regua ikuia rami vy.

Yvatekueve ikuai va'e pe ijayvuague

⁹Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Peẽ Israel kuery yvatekueve, ha'eve ma pejoguerekó axy. Pejepé'a pejogukaa ha'e penhombojexavaia gui, ha'e vy pejapo ha'evea ramigua ha'e teko porã. Pekoreve eme ma xevygua kuery — he'i SENHOR Nhanderuete.

¹⁰— Ha'evea rami anho ke pepeja mba'emo, ajaka ha'e hy'akua ha'evea'i rami meme 'rā guive peiporu.

¹¹Ha'e gui ajaka renyẽ ma oja guaxu reve joo rami 'rā. Ha'e rā peteĩ ômer ma dez oja guaxu renyẽ, ha'e dez ajaka renyẽ 'rā oĩ. Ômer py ae 'rā mba'emo pealã kuaa.

¹²Ha'e gui peteĩ hatã'i va'e ma doze gramas 'rā ipoyi. Ha'e rā peteĩ hatã'i va'e ovareve va'e ma sessenta hatã'i va'e mboae rami 'rā ipoyia.

¹³— Po rami 'rā ma Peru peme'ẽ va'erã: trigo ma dez oja guaxu nhavõ gui mboapy litros 'rā Peru, cevada ma ha'e rami ae avi mboapy litros 'rā Peru.

¹⁴Ha'e gui azeite ma mba'emo pirekue renyẽ nhavõ gui mokoĩ litros 'rā Peru, mba'eta mba'emo pirekue ma peteĩ ômer rami avi 'rā dez oja guaxu renyẽ va'e.

¹⁵ Ha'e gui vexa'i kuery ma peteī-teī kora duzentos ikuai nhavō gui peteī peipe'a 'rā Israel re nhuūndy porāvea rupi pemongaru va'ekue anho. Ha'e nunga ha'e javi peme'ē 'rā mba'emo aju guigua, oapy reveguia, e'ŷ vy Nhanderuete reve peteī rami ju pendekuaia reguarā. Ha'e rami vy 'rā pejao'i uka heta va'e kuery ojejavyague — he'i SENHOR Nhanderuete.

¹⁶ — Pendeyvy re ikuai va'e ha'e javive 'rā ome'ē mba'emo Israel pygua huvixave pe.

¹⁷ Ha'e rā huvixave ma ogueru 'rā mba'emo oapy reve ome'ē mbyrā, mba'emo aju guigua ha'e mba'emo rykue, jaxy pyaua ára py ngaru pygurarā, sábado ára nhavō, ha'e ngaru Israel kuery peguarā oa'angapy oiko nhavō. Ogueru avi 'rā jejavya regua, mba'emo aju guigua, mba'emo oapy reveguia mymba ha'e Nhanderuete reve peteī rami ju pendekuaia reguarā, Israel kuery ojejavyague ojao'i uka aguā.

Ára pyau py mba'emo ome'ēa aguā re ijayvuague

¹⁸ Po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Jypygua jaxyha'e jypy'i araa py ma Peru 'rā peteī vaka ra'y ivaikue rei e'ŷ va'e, ha'e va'e py oo iky'a e'ŷ va'e peiky'a'o aguā.

¹⁹ Huguykue ma sacerdote ogueru vy templo rokē yta ikuai va'e rupi 'rā omoī, ha'e gui altar irundy henda py ijapy ikuai va'e py, ha'e opy ja'o mbyte pygua rokē yta rupi guive.

²⁰ Ha'ekue rami ju 'rā pejapo sete araa py. Potae vy e'ŷ, peikuaa vy e'ŷ pejavyague re 'rā pejapo. Ha'e rami py 'rā peiky'a'o templo.

Páscoa ára pygurarā re ijayvuague

²¹ — Ha'e gui jypygua jaxyha'e catorze araa py ma pejapo 'rā ngaru Páscoa. Sete ára re 'rā pejapo. Mbojape imbovua reveguia e'ŷ 'rā pe'u.

²² Ha'e va'e árave ma huvixave ogueru 'rā peteī vaka ra'y ha'e ae ojejavyague reguarā, vy re ikuai va'e ha'e javi pe guive.

²³ Ha'e gui sete ára re ngaru oikoa ja ma ogueru 'rā SENHOR pe oapy reve ome'ē mbyrā, sete vaka ra'y ha'e sete vexa'i ra'y ivaikue rei e'ŷ va'e, sete ára pygurarā. Ha'e gui ko'ē nhavō ome'ēa 'rā peteī kavara jejavya re.

²⁴ Oguereko katu avi 'rā mba'emo aju guigua ome'ē mbyrā. Vaka ra'y nhavō reve guarā ogueru 'rā peteī ajaka, vexa'i nhavō guive, ha'e gui peteī galão azeite ju ajaka mba'emo aju oĩ nhavō.

²⁵ Ha'e gui sete jaxyha'e quinze araa guive ha'ekue rami ae tema 'rā ojapo sete ára re ngaru oikoa ja. Jejavya regua 'rā ome'ē ha'ekue rami ae, mba'emo oapy reveguia, mba'emo aju guigua ha'e azeite guive.

Sábado ára ha'e jaxy pyau nhavõ ngaru oiko jave pyguarã re ijayvuague

46

¹Po rami ijayyu SENHOR Nhanderuete:

— Opy ja'o mbyte pygua rokẽ kuaray ou katy oĩ va'e ma onhemboty tema 'rã pemba'epoa ára mboapy meme va'e re. Sábado ára anho 'rã ojep'e'a, ha'e gui jaxy pyau jave ngaru oikoa ára py guive.

²Ha'e gui huvixave ma oka katy gui oike 'rã okẽ regua oguy puku rupi. Okẽ yvýry optyta 'rã ho'amy. Ha'e ramia ja sacerdote kuery ma mba'emo oguereko katu 'rã oapy reve ome'ẽ va'erã huvixave ogueru va'ekue, Nhanderuete reve peteĩ rami ikuiaia regua guive. Ha'e ramo huvixave ombojerovia 'rã okẽ py hi'aĩ reve, ha'e gui oẽ ju 'rã. Ka'aru e'ýa ja okẽ nombotyai 'rã.

³Ha'e va'e okẽ rexei ae avi yvy re ikuai va'e kuery ombojerovia 'rã okuapy SENHOR renonde, sábado ha'e jaxy pyau ngaru oikoa ára py guive.

⁴Sábado ára ma huvixave oapy reve ome'ẽ 'rã SENHOR pe mboapy meme vexa'i ra'y ha'e peteĩ vexa'i ava ivaikue rei e'ý va'e meme.

⁵Mba'emo aju guigua ma vexa'i ava ome'ẽ nhavõ ome'ẽ avi 'rã peteĩ ajaka. Ha'e rã vexa'i ra'y ikuai va'e reve guarã ma ome'ëxe'a'i py 'rã ome'ẽ. Ha'e gui mba'emo aju peteĩ ajaka ome'ẽ nhavõ ome'ẽ avi 'rã mboapy litros azeite.

⁶Ha'e rã jaxy pyau jave ngaru oikoa ára py ma peteĩ vaka ra'y 'rã ome'ẽ mboapy meme vexa'i ra'y ha'e peteĩ vexa'i ava reve, ivaikue rei e'ý va'e meme.

⁷Vaka ra'y ha'e vexa'i ava ome'ẽ nhavõ ogueru avi 'rã peteĩ ajaka mba'emo aju guigua. Ha'e rã vexa'i ra'y ikuai va'e reve guarã ma ome'ëxe'a'i py 'rã ome'ẽ. Ha'e gui mba'emo aju peteĩ ajaka ome'ẽ nhavõ ome'ẽ avi 'rã mboapy litros azeite.

⁸Ha'e gui huvixave ma okẽ regua oguy puku rupi 'rã oike, ha'e gui ha'ekue rupi ae ju 'rã oẽ.

Mba'emo ome'ëmbry re ijayvuague

⁹— Ngaru oikoa py MA yvy re ikuai va'e ou 'rã okuapy SENHOR renonde omboete aguã. Ha'e kuery va'e regua kuaray ijapu'a'ia katy okẽ oĩ va'e rupi oike va'ekue ma kuaray puku-a katy ju 'rã oẽ, ha'e rã kuaray puku-a katy gui oike va'ekue ma kuaray ijapu'a'ia katy 'rã oẽ jogueravy. Okẽ oikeague rupi e'ý ju 'rã oẽ, hovai re 'rã oẽ.

¹⁰Ha'e kuery oike joguerovy jave huvixave voi oike 'rã ha'e kuery mbyte rupi. Ha'e gui ma ha'e kuery oẽ jogueravy jave ma ha'e voi oẽ ju 'rã ový.

¹¹Nhemboaty iky'a e'ý va'e ha'e ngaru oiko va'e py ma vaka ra'y ha'e vexa'i ava ome'ẽ nhavõ mba'emo aju guigua peteĩ ajaka ome'ëa avi 'rã. Ha'e rã vexa'i ra'y ikuai va'e reve guarã ma ome'ëxe'a'i py 'rã ome'ẽ. Ha'e gui mba'emo aju peteĩ ajaka ome'ẽ nhavõ ome'ẽ avi 'rã mboapy litros azeite.

¹² Xapy'a rei huvixave ome'ëxea'i py 'rã SENHOR pe ogueru mba'emo oapy reve, e'ÿ vy hexeve peteï rami ikuiaia reguarã. Ha'e ramo ixupe oipe'aa 'rã okẽ kuaray oua katy oï va'e, mba'emo oapy reve ome'ë aguã, hexeve peteï rami ikuiaia regua guive, sábado ára py ojapoaty rami ae. Ha'e gui oë ma ramo okẽ ombotya ju 'rã.

¹³ — Ko'ë nhavõ SENHOR pe peme'ë 'rã peteï vixa'i ra'y peteï ma'etÿ va'e ivaikue rei e'ÿ va'e peapy reve. Ko'ë nhavõ tema 'rã peme'ë.

¹⁴ Ha'e va'e reve guarã ma ko'ë nhavõ perekó katu avi 'rã mba'emo aju guigua SENHOR pe peme'ë va'erã. Mboapy litros 'rã perekó katu, azeite peteï litro raxa'i reve, trigo reve omoapomoa aguã. Ha'e va'e ayvu ma ko'ë nhavõ 'rã pejapo raka'e rã peve guarã.

¹⁵ Ha'e rami ae ko'ë nhavõ jepi 'rã perekó katu vixa'i ra'y, mba'emo aju guigua ha'e azeite, oapy reve ome'ë mbyrã.

¹⁶ Po rami ijayvu SENHOR Nhanderuete:

— Amongue py huvixave peteï yvy oguerekó va'e ome'ë 'rã gua'y kuery pe. Ha'e ramo ta'y kuery mba'e ae 'rã opyta, raka'e rã peve guarã.

¹⁷ Ha'e rã guembiguai kuery pe ri yvy ome'ë ramo imba'e opyta 'rã ma'etÿ jubileu 'epy va'e oiko peve'i. Ha'e ramo huvixave pe ae ju 'rã opyta, mba'eta ta'y kuery mba'erã ae.

¹⁸ Huvixave ma neñ ruxã'i ma voi ndogueraai 'rã guembiguai kuery pegua oï va'e, ndoipe'ai 'rã guive ijyvy gui. Oyvy gui ae 'rã ome'ë gua'y kuery pe, xevygua kuery peteï-tei ijyvy gui ndoipe'aai aguã — he'i.

¹⁹ Ha'e va'e rire ava xereraa va'e ma oikeaty yke katy okẽ oï va'e rupi ju xereraa. Kuaray ijapu'a ia katy xereraa sacerdote kuery pegua opy ja'o'i iky'a e'ÿ va'e py. Ha'e vy ijapy kuaray oikea katy oï va'e re oexa uka peteï henda.

²⁰ Ha'e vy aipoe'i xevy:

— Kova'e henda py ma sacerdote kuery ombojoj 'rã mba'emo omboekovia aguã regua ome'ë mbyre, jejavya regua ha'e mba'emo aju guigua guive, oka katy amboae henda py heta va'e kuery ikuiaia py ogueraa e'ÿ aguã, heta va'e kuery iky'a e'ÿ va'e rami rive opyta e'ÿ aguã — he'i.

²¹ Ha'e gui ma oka katy oguy oï va'e py ju xereraa, irundy henda py oguy apy ikuai va'e rupi. Ha'e gui ijapy oï va'e py oguy mboae aexa avi.

²² Mba'eta oguy apy ikuai va'e re oguy kyrive'i va'e ju oï, vinte metros ipuku-a ha'e quinze ipya va'e. Ha'e va'e oguy irundyve va'e ma joo rami ae tuvixa.

²³ Ha'e gui oguy ikuai va'e nhavõ rupi oï ikora, irundyve rupi. Kora yvy'iry ha'e javi rupi ikuai tata rupa.

²⁴ Ha'e ramo xevy pe aipoe'i:

— Koropi ma templo re opena va'e kuery ombojoj 'rã heta va'e kuery mba'emo ome'ë va'ekue.

Yy mba'emo ky'a'oarã oxyry va'e re ijayvuague

47

¹Ha'e va'e rire ma teīgue ju xereraa templo rokē py. Ha'e py aexa templo rokē guy rupi yy oē oiny rā. Kuaray oua katy oxyry.

Mba'eta templo ma kuaray oua katy ae ojepe'a oiny. Ha'e gui yy ma iguy oiporu kuua regua gui oē ouvy, altar regua kuaray puku-a katy gui.^g

²Ha'e gui kuaray ijapu'a'ia katy okē ojepe'a va'e py ju xereraa, ha'e vy oka katy xererojere heravy, kuaray oua katy okē oī va'e peve. Aexa rā yy oxyry oiny oiporu kuua regua rupi.

³Ha'e gui ava va'e ma kuaray oua katy ju oē ovyy, opo py ixã mba'emo aâarã oguerekó reve. Ha'e vy quinhentos metros oa'âa py xemboaxa yy rupi. Ha'e rā yy ovaë ouvy xepy nhu'â peve.

⁴Ha'e vy quinhentos metros ju oa'âvea py ma teīgue ju xemboaxa yy rupi. Ha'e ramo xerenapy'â peve yy ovaë. Ha'e gui quinhentos metros ju oa'âa py ma yy rupi xemboaxa rā xeku'a peve ovaë.

⁵Ha'e gui quinhentos metros ju oa'âa py ma yakâ ete ma oxyry, aaxa aguã ndâevei va'e, mba'eta yakâ ma typy raxa ja'ytâ reve jaaxa aguâ ha'eve va'e, avave rei oaxaa va'erâ nunga e'ŷ.

⁶Ha'e gui aipoe'i xevy:

— Ava ra'y, rexa pa ha'e nunga? — he'i vyve yakâ rembe peve ju xereraa.

⁷Ha'e py avaë ju ma vy yakâ rembe rupi heta aexa yvyra, jobaive rupi ikuai va'e.

⁸Ha'e vy aipoe'i xevy:

— Kova'e yy ma kuaray oua katy oē vy oxyry 'râ ovyy joja reia rupi, ha'e gui Ye'ê Manoa 'epy va'e py 'râ ovaë. Ha'e ramo yy ha'e py voi iporâ rei ju 'râ.

⁹Kova'e yakâ oxyry oinya rupi rei ma temimoingo kuery omyî va'e heta ete ikuai, pira voi. Mamo râ rei yy ovaëa py ma ye'ê rupi tei yy porâ ete 'râ opyta. Yakâ oaxaa rupi ma opa marâguia ikuai.

¹⁰Hembe rupi ma pira mbo'aa kuery ikuai. En-Gedi guive En-Eglaim peve oî 'râ pira mbo'aa omomboa aguâ. Pira peteî-teî regua ikuai va'e ma ye'ê tuvixa va'e py rami heta ete.

¹¹Ha'e râ yapo jaxuru reia rupi ma yy na'iporâi 'râ, jukyrâ rive opyta.

¹²Yakâ rembe jobaive rupi ma yvyra ikuai. Opa marâguia hi'a va'e ikuai, ja'u va'erâ meme. Hogue na'ixorî 'râ, ndai'a e'ŷi 'râ guive. Jaxy nhavô 'râ hi'a, oo iky'a e'ŷi va'e gui yy oē rire. Hi'a ma ja'u va'erâ, ha'e râ hogue ma moâ meme.

Israel yvy apy re ijayvuague

¹³Ha'e gui po rami SENHOR Nhanderuete ijayvu:

— Po rami 'rā yvy pemboja'o Israel kuery regua doze ikuai va'e peguarā. José kuery ma mokoī henda py 'rā ojopy.^h

¹⁴ Peteī-teī regua pe pemboja'o 'rā joo rami guarā. Mba'eta xepo upi reve aura ae ma karamboae peneramoī kuery pe ame'ē aguā. Ha'e rami rire pendevy pe ju kova'e yvy ome'ēa 'rā.

¹⁵— Po rami 'rā oī pendeyvy apy. Kuaray ijapu'a'ia katy rupi oo 'rā yakā guaxu guive Hetlom tetā via rupi Zedade py nhavāea peve.

¹⁶ Ha'e gui ma Hamate rupi, Berota, Sibraim tetā (ha'e va'e ma Damasco ha'e Hamate mbyte oī va'e), Hazer-Haticom tetā Haurā yvy apy katy'i oī va'e rupi voi oo.

¹⁷ Ha'e rami py ye'ē guive Hazar-Enom peve 'rā oo, Damasco tetā katy'i peve. Ha'e gui kuaray ijapu'a'ia katyve opyta 'rā Hamate yvy. Ha'e rami 'rā opyta yvy apy kuaray ijapu'a'ia katy rupi oo va'e.

¹⁸ Ha'e gui kuaray oua katy rupi ma Haurā ha'e Damasco guive oo 'rā Gileade ha'e Israel yvy mbyte rupi, Jordão yakā rupi ae. Ha'e gui kuaray ijapu'a'ia katy oī va'e guive ye'ē kuaray oua katyguia peve 'rā pea'ā.

¹⁹ Kuaray puku-a katy rupi ma Tamar guive 'rā oo Meribá-Cades regua yy peve, ha'e yakā Egito katy'i oī va'e guive ye'ē tuvixa va'e peve. Ha'e rami 'rā yvy apy kuaray puku-a katyguia oī.

²⁰ Ha'e rā yvy apy kuaray oikea katyguia ma ye'ē tuvixa va'e guive Hamate tetā py nhavāea peve. Ha'e rami 'rā kuaray oikea katyguia oī.

²¹— Ha'e rami py pemboja'opa 'rā yvy peē kuery peguarā, Israel regua ikuai va'e peteī-teī pe.

²² Xortea pexaa rupi 'rā peme'ē peē kuery pe ae ha'e amboae regua penembyte ikuai va'e ta'y va'e kuery pe. Pendevy rā ha'e kuery Israel kuery mbyte ikuai 'rā ha'e pygua ae rami avi. Peē kuery reve avi ojopy 'rā oyvyrā Israel regua ikuai va'e mbyte rupi.

²³ Amboae regua kuery mamo rā ikuaria py ae 'rā peme'ē ijyvyrā — he'i SENHOR Nhanderuete.

Sete regua ha'e sacerdote kuery yvvrā re ijayvuague

48 ¹— Po rami ma Israel regua rery oī. Dā regua yvy apy ma kuaray ijapu'a'ia katy guive oo 'rā Hetlom rupi Hamate yvy re nhavaēa ha'e Hazar-Enom peve, ha'e gui Damasco yvy apy kuaray ijapu'a'ia katyguia rupi Hamate peve, kuaray oua katy guive oikea katy peve.

² Ha'e gui Dā yvy re ma Aser yvy ju 'rā oje'a, kuaray oua katy guive oikea katy peve.

³ Ha'e gui Aser yvy re ma Naftali yvy ju 'rā oje'a, kuaray oua katy guive oikea katy peve.

^h **47.13** José ma mokoī ta'y raka'e, Efraim ha'e Manassés, ha'e José pe ome'ēa ta'y jypygua pegua (1 Crônicas 5.1). Ha'e nunga rupi guyvy kuery gui ojopyve, mokoī henda py.

⁴Ha'e gui Naftali yvy re ma Manassés yvy ju 'rā oje'a, kuaray oua katy guive oikea katy peve.

⁵Ha'e gui Manassés yvy re ma Efraim yvy ju 'rā oje'a, kuaray oua katy guive oikea katy peve.

⁶Ha'e gui Efraim yvy re ma Rúben yvy ju 'rā oje'a, kuaray oua katy guive oikea katy peve.

⁷Ha'e gui Rúben yvy re ma Judá yvy ju 'rā oje'a, kuaray oua katy guive oikea katy peve.

⁸Ha'e gui Judá yvy re ma oje'a 'rā yvy iky'a e'ŷ va'e pemboja'o va'erā, kuaray oua katy guive oikea katy peve. Israel regua yvy rami avi 'rā doze quilômetros raxa'i ipya ha'e ipuku-a, kuaray oua katy guive oikea katy peve. Mbyte py oī 'rā oo iky'a e'ŷ va'e.

⁹SENHOR peguarã yvy pemboja'o va'erā puku-a ma doze quilômetros raxa'i, ha'e rā ipya ma cinco.

¹⁰Ha'e va'e yvy sacerdote kuery pegua iky'a e'ŷ va'e puku-a ma doze quilômetros raxa'i 'rā kuaray ijapu'a'ia ha'e ipuku-a katy rupi, ha'e rā ipya ma cinco quilômetros 'rā kuaray oikea ha'e oua katy rupi. Mbyte py oī 'rā SENHOR pegua oo iky'a e'ŷ va'e.

¹¹Ha'e va'e yvy opyta 'rā Zadoque ramymino kuery sacerdote-rā oiky'a'o pyre peguarã, mba'eta ha'e kuery ma ojapo 'rā va'ekue ojapo ete raka'e, Israel kuery mboae opa marā rei ikuai teī, levita kuery eteve voi.

¹²Ha'e va'e yvy ma yvy iky'a e'ŷ va'e mbyte py oī 'rā iky'a e'ŷ ete va'e, ha'e oje'a 'rā levita kuery yvy re.

Levita kuery yvyrã re ijayvuague

¹³— Ha'e gui levita kuery yvy ma sacerdote kuery yvy re oje'a 'rā.

Ipuku-a ma doze quilômetros raxa'i, ha'e rā ipya ma cinco. Ha'e rami 'rāe ipuku-a ha'e ipya.

¹⁴Ha'e kuery ma neī peteīve henda py novendei 'rā, nomboekoviai, neī yvy porāa nomboaxai 'rā amboae kuery peguarã, SENHOR pe iky'a e'ŷ va'e ramo.

Tetā oī aguā re ijayvuague

¹⁵— Ha'e gui yvy rembyrekue dois quilômetros raxa'i ipya ha'e doze raxa'i ipuku-a va'e ma opyta 'rā tetā pygua kuery ikuai aguā, tetā yvýry rupi guarã. Ha'e rā tetā ma mbyte py 'rā opyta.

¹⁶Po rami 'rā tuvixaa oī: dois quilômetros raxa'i 'rā oo kuaray ijapu'a'ia katy, ipuku-a katy, oua katy ha'e oikea katy.

¹⁷Ha'e rā tetā yvýry rupigua ma cento e vinte cinco metros 'rā oo kuaray ijapu'a'ia katy, ipuku-a katy, oua katy ha'e oikea katy.

¹⁸Ha'e gui yvy iky'a e'ŷ va'e re oje'a va'e rembyrekue ma cinco quilômetros peve 'rā oo kuaray oua katy ha'e oikea katy, yvy iky'a e'ŷ va'e

apy peve. Ha'e va'e rupi mba'emo aju oiko va'e opyta 'rā tetā py omba'epo va'e kuery peguarā.

¹⁹Tetā py omba'epo va'e kuery ae 'rā oma'etŷ okuapy ha'e py, Israel kuery ha'e javi regua.

²⁰Ha'e va'e yvy ma doze quilômetros raxa'i jova-jovaive re, yvy iky'a e'ŷ va'e ha'e tetā yvýry rupigua reve.

Huvixave yvy re ijayvuague

²¹— Yvy iky'a e'ŷ va'e ha'e tetā yvýry rupigua rembyrekue ma huvixave pe 'rā opyta. Huvixave pegua ma yvy iky'a e'ŷ va'e doze quilômetros raxa'i ipya va'e regua kuaray oua katy ha'e oikea katy oo, Israel regua kuery yvy ooa rami avi. Ha'e va'e mbyte py 'rā oĩ yvy iky'a e'ŷ va'e ha'e henda iky'a e'ŷ va'e templo regua.

²²Ha'e rami vy Judá ha'e Benjamim regua yvy mbyte oĩ va'e ma huvixave peguarā 'rā opyta, mbyte py levita kuery pegua ha'e tetā oĩ va'e reve'ŷ vy.

Peteí nhiruĩ regua kuery pegua yvy re ju ijayvuague

²³— Ha'e gui Israel regua kuery mboae pegua yvy ju peikuaa aguã, Benjamim kuery yvy ma kuaray oua katy guive oikea katy peve 'rā oo.

²⁴Ha'e gui Benjamim yvy re ma Simeão yvy ju 'rā oje'a, kuaray oua katy guive oikea katy peve.

²⁵Ha'e gui Simeão yvy re ma Issacar yvy ju 'rā oje'a, kuaray oua katy guive oikea katy peve.

²⁶Ha'e gui Issacar yvy re ma Zebulom yvy ju 'rā oje'a, kuaray oua katy guive oikea katy peve.

²⁷Ha'e gui Zebulom yvy re ma Gade yvy ju 'rā oje'a, kuaray oua katy guive oikea katy peve.

²⁸Ha'e vy Gade yvy apy ma kuaray puku-a katy rupi oo 'rā Tamar guive Meribá-Cades regua yy ituia peve, ha'e Egito katy'i yakã oĩ va'e pukukue rupi ye'ẽ tuvixave va'e peve ju.

²⁹Ha'e rami ae 'rā itui yvy xortea pexaa rupi Israel regua kuery pe pemboja'o va'erã, peteí-teí regua ikuai rami vy — he'i SENHOR Nhanderuete.

Tetā kora rokẽ re ijayvuague

³⁰— Ha'e gui tetā kora rokẽ ma po rami 'rā opyta: Kuaray ijapu'a'ia katyguia dois quilômetros raxa'i oo va'e re ma

³¹mboapy okẽ 'rā ikuai: Rúben rokẽ, Judá ha'e Levi rokẽ, mba'eta tetā rokẽ ikuai va'e ma Israel kuery rery rupi 'rā omboerya.

³²Ha'e gui kuaray oua katyguia dois quilômetros raxa'i oo va'e re ma mboapy okẽ ju 'rā ikuai, José, Benjamim ha'e Dã rokẽ.

³³Kuaray puku-a katyguia dois quilômetros raxa'i oo va'e re ma mboapy okẽ ju 'rā ikuai, Simeão, Issacar ha'e Zebulom rokẽ.

34 Ha'e gui kuaray oikea katygua dois quilômetros raxa'i oo va'e re ma mboapy okẽ ju 'rã ikuai, Gade, Aser ha'e Naftali rokẽ.

35 Tetã ojerea ha'e javi vy ma nove quilômetros. Ha'e va'e ára guive tetã omboerya 'rã "Ha'e py SENHOR oĩ" 'ea.ⁱ

ⁱ 48.30-35 Apocalipse 21.12-13